

SKAPA

Selvitys alle kouluikäisten lasten taidekasvatuksesta
Porvoossa ja Sipoossa 2023

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Alle kouluikäisten taidekasvatus tarkastelun kohteena	5
1.2	Selvitystyön aineisto	5
2	Taide- ja kulttuurikasvatus Porvoon kaupungin organisaatiossa	6
2.1	Taiteen perusopetus Porvoossa	6
2.2	Kulttuurikasvatussuunnitelma – Kulttuuripolku	7
2.2.1	Tavoitteena kulttuurin tasavertainen saatavuus.....	7
2.2.2	Kulttuurikasvatuksen organisointi	8
2.3	Mini-Kultis alle kouluikäisille	9
2.3.1	Mini-Kultiksen kehittäminen	10
2.3.2	Tavoitteena toiminnan ja viestinnän selkiyttäminen..	10
3	Taidekasvatus Sipoon kunnan organisaatiossa.....	11
3.1	Taiteen perusopetus Sipoossa	12
3.2	Sipoon kulttuuripolku	12
3.3	Sipoon Hobari.....	13
4	Muut taide- ja kulttuurikasvatuksen toimijat Porvoossa ja Sipoossa	13
4.1	Taideharrastukset perusopetuksessa	15
4.2	Kulttuuritalot ja -keskukset.....	15
4.2.1	Kulttuuritalo Grand ja LillaLuckan Porvoossa	15
4.2.2	Lilla Villan Sipoossa.....	16
5	Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa.....	16
5.1	Porvoon paikallinen tarkennus.....	17
5.2	Sipoon paikallinen tarkennus.....	18
5.3	Musiikkileikkikoulut osana varhaiskasvatusta	19
5.3.1	Muskaritoiminta Porvoossa ja Sipoossa	19
5.4	Kultur på dagis.....	19
5.5	Varhaiskasvatuksen kerhot, perhekahvilat ja -puistot	21
5.5.1	Avoin varhaiskasvatus Sipoossa	21

6	Muu ajankohtainen lasten ja nuorten taide- ja kulttuuritoiminta Porvoossa ja Sipoossa	22
7	Vanhempien ja kodin rooli mahdollistajana.....	22
7.1	Kaikille avoin taidetoiminta	23
7.2	Taidekasvatuksen tarjonta kunnan vetovoima- tekijänä.....	23
8	Selvitystyö ja tulokset.....	23
8.1	Kieliryhmät.....	24
8.1.1	Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien ikäjakaumat ja kieliryhmät	24
8.1.2	Taidekasvatuksen tarjoajien opetuskielet	25
8.2	Yhteydenpito taidekasvattajien ja varhaiskasvatuksen välillä	28
8.3	Taiteen eri lajit varhaiskasvatuksessa	29
8.4	Taidekasvatuksen toteutuksen haasteita.....	30
8.5	Vierailut taidelaitoksissa	32
8.6	Lasten itsenäinen taidetoiminta	34
8.7	Lasten tarpeiden huomiointi.....	35
8.8	Täydennyskoulutuksen tarpeet.....	39
9	Taidekasvatuksen kehittämistarpeet Porvoossa ja Sipoossa	42
9.1	Tavoitteena taidekasvatuksen kestävät rakenteet, saavutettavuus ja tasa-arvoisuus	42
9.2	Toimenpiteet ja tavoitteet 2023–2025.....	44
10	Lähteet ja muu aineisto	50
11	Liitteet	53
Liite 1	Taiteen perusopetuksen tilastot.....	53
Liite 2	Porvoon Kulttuuripolku, kulttuurikasvatus perusopetuksessa lv. 2023–2024	54
Liite 3	Mini-kultis 2023, Porvoo	55
Liite 4	Muut taide- ja kulttuurikasvatuksen tilastot	57
Liite 5	Sipoon Kulttuuripolku, kulttuurikasvatus perusopetuksessa lv. 2023–2024.....	60
Liite 6	Maksuton muskaritoiminta Porvoossa	61
Liite 7	Esimerkkejä lasten ja nuorten kulttuuritoiminnasta Porvoossa ja Sipoossa 2023	62
Liitteet 8 ja 9	Kyselylomakkeet	66

Tiivistelmä

Porvoo ja Sipoo toteuttivat kuntien yhteisen lasten ja nuorten taidekasvatuksen kehittämistehtävän, SKAPA-hankkeen selvitysvaiheen vuoden 2023 aikana. Tehtävään kuului lasten ja nuorten taide- ja kulttuurikasvatuksen nykytilan arviointi ja kehittämistarpeiden kartoitus. Esiselvitysvaiheessa tarkasteltiin muun muassa kuntien kulttuurikasvatussuunnitelmia ja niiden toteutusta sekä kehittämistarpeita. Toisena tarkastelun kohteena oli taiteen perusopetuksen järjestäminen. Näiden lisäksi selvitettiin kaikille avoimen taide- ja kulttuurikasvatuksen tilaa ja kunnissa toteutettua muuta lasten ja nuorten taide- ja kulttuuritoiminnan kehittämistä ja uusia muotoja.

SKAPA-hankkeen erityinen tarkastelukohde oli Porvoossa ja Sipoossa alle kouluikäisten lasten taidekasvatus sekä varhaiskasvatuksessa että kaikille avoimessa toiminnassa. Tämä kohderyhmä valittiin, koska haluttiin tarkastella sitä perustaa, joka luo pohjan kaikelle myöhemmälle taidekasvatukselle perusopetuksen eri luokka-asteilla ja myöhemmissä opinnoissa. Lisäksi varhaiskasvatuksen toiminnan ja esiopetuksen kautta on mahdollista tavoittaa hyvin kattavasti eri kieliryhmiin ja kulttuurisiin taustoihin kuuluvat lapset. Kuntien ja muiden toimijoiden järjestämän avoimen toiminnan kautta voidaan tavoittaa lisäksi kotona hoidettavat lapset.

Hankkeen aikana perehdyttiin kuntien aiempiin taide- ja kulttuurikasvatuksen selvityksiin ja tilastotietoihin. Lisäksi tutustuttiin alan tutkimukseen ja toimintaan muualla Suomessa. Hankkeen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomakkeita ja haastatteluita. Hankkeen puitteissa laadittiin lomakekyselyt Porvoon ja Sipoon varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja taideoppilaitosten taidekasvattajille. Jälkimmäiseen kyselyyn kerättiin vastauksia myös muilta kulttuuritoimijoilta, kuten museolehtoreilta, kulttuuritalojen henkilöstöltä ja muun muassa yrittäjinä toimivilta taidekasvattajilta.

Sekä lomakekyselyissä että haastatteluissa kartoitettiin erityisesti taidekasvatuksen monipuolisuuden, laatuun, saatavuuteen ja saavutettavuuteen liittyviä seikkoja. Lisäksi selvitettiin taidekasvatuksen tarjontaa eri kieliryhmille ja lapsille, jotka tarvitsevat tukea taidetoiminnassa. Sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöä että taidekasvattajia pyydettiin esittämään taidetoimintaan liittyviä kehittämisehdotuksia. Tuloksia esitellään luvussa 8 (Selvitystyö ja tulokset).

Keskeisiä kehittämistarpeita ovat selvitystyön perusteella:

- Varhaiskasvatuksen ja taidekasvattajien (taideoppilaitosten) välisen yhteistyön syventäminen ja toiminnan yhteinen suunnittelu molempien tarpeet huomioiden.
- Mahdollisuus toteuttaa eri taiteenlajeja periodeittain varhaiskasvatuksessa, nk. Taidekasvatusluominen. Toimintaan sisältyy taidekasvattajan ja henkilöstön yhteistyö ja kouluttautuminen.
- Täydennyskoulutus sekä varhaiskasvatuksen henkilöstölle että taidekasvattajille (eri taiteenlajit, eri kieliryhmät, tuen tarpeessa olevat lapset, monikulttuurisuus).
- Viestinnän kehittäminen, taidekasvatuksen tarjonnan esille tuonti ja markkinointi; arvoihin ja asenteisiin vaikuttaminen: taidekasvatuksen vaikuttavuus.

Kehittämistarpeiden tarkempi sisältö on kuvattu luvussa 9.

Porvoo ja Sipoo jatkavat lasten ja nuorten taidekasvatuksen kehittämistä selvityksen pohjalta ja hakevat SKAPA-hankkeelle jatkorahoitusta Svenska kulturfondenilta vuosille 2024–2025.

1 Johdanto

Porvoon kaupunki ja Sipoon kunta ovat aloittaneet yhteistyössä lasten ja nuorten taidekasvatuksen kehittämishankkeen, jonka ensimmäisessä vaiheessa on selvitetty alle kouluikäisten lasten taidekasvatuksen nykytilaa. Kunnat saivat hankkeelle Svenska kulturfondenin SKAPA-hankeavustuksen vuodelle 2023. Rahoitus myönnettiin molempien kuntien taidekasvatuksen nykytilan arviointiin ja selvitystyöhön, joiden pohjalta voidaan todeta kehittämistarpeet.

Hankkeen ohjausryhmään ovat kuuluneet Porvoon kaupungin vapaa-aikajohtaja Anders Lindholm-Ahlefelt (31.8.2023 asti), kulttuuripalveluiden päällikkö Susann Hartman, Porvoonseudun musiikkiopiston rehtori Felix von Willebrand ja kulttuurisuunnittelija Katja Sångbom Sipoon kunnan kulttuuripalveluista. Hankkeen koordinaattoreina toimivat Sari Hilska ja Helena Hasselblatt. Kulttuurituottaja Pi Viana on toiminut Sipoon kulttuuripalveluissa SKAPA-työryhmässä.

Porvoossa SKAPA-hankkeen rinnalla on samaan aikaan tarkasteltu ja uudistettu kulttuurikasvatussuunnitelmaa kaupungin kulttuuripalveluiden omalla henkilökunnalla ja rahoituksella. Uudistuksen taustalla on kaupungin vuoden 2023 alussa voimaan astunut organisaatiomuutos sekä muutokset taide- ja kulttuurikasvatuksen kentällä. Aihetta on kuvattu tarkemmin luvussa 2.2.

Myös Sipoossa on toukokuussa 2023 astunut voimaan organisaatiomuutos. Sipoossa on pilotoitu SKAPA-hankkeen rinnalla kulttuurikasvatussuunnitelmaa, Kulttuuripolkua, kunnan omalla henkilökunnalla ja rahoituksella.

1.1 Alle kouluikäisten taidekasvatus tarkastelun kohteena

SKAPA-hankkeen erityiseksi tarkastelun kohteeksi valittiin taidekasvatuksen toteutuminen varhaiskasvatuksessa sekä kaikille lapsille avoimen taide- ja kulttuurikasvatuksen piirissä. Syynä oli halu tarkastella sitä perustaa, minkä varaan kaikki myöhempi taide- ja kulttuurikasvatus rakentuu. Myös kotona hoidettavista lapsista suuri osa osallistuu avointen varhaiskasvatuspalveluiden toimintaan tai muiden tahojen järjestämään lapsiperheiden kulttuuritoimintaan.

Myöhemmässä taide- ja kulttuurikasvatuksen kehittämisvaiheessa on luontevaa siirtyä perusopetuksen pariin, joka tavoittaa kaikki lapset ja oppivelvollisuusikäiset nuoret. Tavoitteena on myös tarkastella ja kehittää sitä taidekasvatusta, joka tavoittaa lapset ja nuoret muualla kuin perusopetuksen piirissä. Tähän kuuluvat taiteen perusopetuksen ohella lasten ja nuorten omaehtoinen taideharrastus ja sen mahdollistaminen.

1.2 Selvitystyön aineisto

Selvitystyön materiaalina käytettiin varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja taidekasvattajille laadittuja lomakekyselyitä ja haastatteluita. Taidekasvattajat edustivat taideoppilaitosten lisäksi kulttuurilaitoksia Porvoossa ja Sipoossa. Osa taidekasvattajista toimi yksityisinä yrittäjinä tai työskenteli esimerkiksi yhdistyksen palkkaamana. Käytössä oli myös taiteen perusopetuksen tilastoja muun muassa oppilasmääristä ja kieliryhmistä. Hankkeen taustamateriaalina oli käytettävissä varhaiskasvatuksen parissa tehtyjä kansallisia selvityksiä ja julkaisuja viime vuosilta. Näiden lisäksi Porvoossa käytettiin kulttuurikasvatussuunnitelman kehittämiseen liittyviä muistioita ja kyselyiden tuloksia.

2 Taide- ja kulttuurikasvatus Porvoon kaupungin organisaatiossa

Porvoossa taide- ja kulttuurikasvatusta antavat kaupungin omat taideoppilaitokset Porvoonseudun musiikkiopisto ja Porvoon taidekoulu ja kansalaisopisto. Myös kirjasto on aktiivinen taidekasvattaja kirjallisuuden ja sanataiteen alalla. Opetusta annetaan suomeksi ja ruotsiksi. Lisäksi kaupungissa toimii yksityisiä tanssi- ja teatterialan oppilaitoksia ja Porvoon museo, joka toteuttaa kulttuuripe- rintö- ja ympäristökasvatuksen lisäksi taidekasvatusta.

Porvoossa taiteen perusopetuksella on vahva asema. Kaupungin taideoppilaitosten ohella alalla toimii useita yksityisiä taideoppilaitoksia. Opetusta annetaan kuvataiteessa, musiikissa, tanssissa, teatteritaiteessa ja sanataiteessa. Vuoteen 2022 asti opetusta annettiin myös käsityössä.

Kaikille avointa taide- ja kulttuuritoimintaa tarjoavat etenkin kaupungin kulttuuripalvelut, kulttuuritalo Grand, suomen- ja ruotsinkieliset seurakunnat sekä useat yhdistykset. Porvoossa on tarjolla sekä suomen- että ruotsinkielistä toimintaa eri ikäisille lapsille ja lapsiperheille.

2.1 Taiteen perusopetus Porvoossa

Porvoossa taiteen perusopetuksen järjestäjät ovat kunnallisia, yksityisiä tai yhdistyspohjaisia oppilaitoksia. Kunnallisia toimijoita ovat Porvoonseudun musiikkiopisto ja Porvoon taidekoulu. Yksityisiä toimijoita ovat Sydkustens ordkonstskola, Taidetehtaan tanssikoulu, Tanssiva Porvoo, Teaterskolan i Borgå, Porvoon teatterikoulu ja Teatteri Soittorasia. Sydkustens ordkonstskola on Sydkustens landskapsförbund -yhdistyksen ja Teaterskolan i Borgå on Borgåbygdens ungdomsförbund -yhdistyksen hallinnoima.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta annetaan musiikissa, kuvataiteessa ja tanssissa. Yleisen oppimäärän mukaista opetusta annetaan edellisten lisäksi sanataiteessa ja teatterissa. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista opetusta ei ole tarjolla arkkitehtuurista, käsityöstä, mediataiteesta ja sirkustaiteesta. Kaikkiaan alle 18-vuotiaita oppilaita on taiteen perusopetuksen piirissä noin 6 000.

Porvoon kunnalliset oppilaitokset kuuluvat oppilasmääriltään Suomen suurimpiin ja poikkeavat muiden suurten kaupunkien oppilaitoksista kaksikielisellä opetuksellaan. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen laatimien selvitysten mukaan Porvoon kaupungin panostukset taiteen perusopetukseen ovat olleet nettokäyttökustannusten osalta (euroa/asukas) 2000-luvulla Suomen korkeimmat.

Taiteen perusopetus on suunnattu ensisijaisesti peruskouluikäisille lapsille, mutta toimijat tarjoavat myös muuta toimintaa, kuten kerhoja ja kursseja alle kouluikäisille, aikuisille ja ikäihmisille. Kaikkien aineiden opetusta on tarjolla sekä suomeksi että ruotsiksi, lukuun ottamatta sanataidetta, jota on järjestetty vain ruotsiksi. Syksyllä 2023 on kuitenkin aloittanut pilottikokeiluna suomenkielisen sanataiteen opetus kerhon muodossa osana kirjaston kirjastotaiteilijahanketta.

Porvoossa taiteen perusopetuksen tarjonta on pitkään ollut laajaa ja monipuolista; tarjonta on kuitenkin supistunut vuosien 2022 ja 2023 aikana siten, että sekä suomeksi että ruotsiksi annettu käsityön opetus on jäänyt pois. Lisäksi yksi kolmesta tanssitaiteen oppilaitoksesta on lopettanut toimintansa 2023. Syitä opetuksen vähenemiseen ovat toimijoiden mukaan olleet muun muassa

koronapandemia ja sen jälkeinen yleinen kustannustason nousu, joka on vaikuttanut sekä toimijoiden että palveluita käyttävien perheiden taloudelliseen tilanteeseen. Nämä syyt nousivat esille SKAPA-hankkeen selvitysvaiheen keskusteluissa, ja toimijat ovat kertoneet niistä myös omissa verkkopalveluissaan ja medialle antamissaan haastatteluissa. Oppilaitoksissa on myös koettu, että korona-ajan etäopetuksen jälkeen kaikki oppilaat eivät rajoitusten päätyttyä löytäneet takaisin harrastuksensa pariin.

Taiteen perusopetuksen tilastoja on koottu liitteeksi, Liite 1.

2.2 Kulttuurikasvatussuunnitelma – Kulttuuripolku

Kulttuurikasvatussuunnitelma noudattaa lakia kuntien kulttuuritoiminnasta, joka tuli uudistuneena voimaan 2019. Suunnitelma toteuttaa kuntien kulttuuritoimintalain tavoitteita ja laissa määriteltyä kunnan tehtävää edistämällä kaikkien porvoolaisten lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen kokemiseen. Se myös tukee lasten mahdollisuuksia osallistua taiteen tekemiseen ja kokemiseen. Kulttuurikasvatussuunnitelma edistää lisäksi kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. Pysyvänä toimintana kulttuurikasvatussuunnitelmalla on merkitystä elinvoiman alueelliselle kehitymiselle. (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>.)

Taidekokemukset ja kulttuurin harrastaminen antavat valmiudet aktiiviselle toiminnalle ja vaikuttamiselle, arvostelukyvyille sekä kyvyille jäsentää muuttuvaa maailmaa ja omaa asemaa siinä. Kulttuurikasvatuksella tuetaan tasapainoista kasvua. Lastenkulttuurilla voidaan vaikuttaa elinikäisiin tottumuksiin hyödyntää taidetta ja kulttuuripalveluita. Luovuuteen ja itseilmaisuuksiin kannustava kulttuurikasvatus luo myös pohjaa yhteiskunnan sivistykselliselle kasvuille. Taiteesta nauttiminen vaatii sille altistumista ja opettelua.

2.2.1 Tavoitteena kulttuurin tasavertainen saatavuus

Porvoon kulttuurikasvatussuunnitelma pohjautuu Porvoon kulttuuritarjontaan ja -perintöön sekä lasten itsensä luomaan kulttuuriin. Se on varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä kulttuuripalveluiden, kirjaston, Porvoon taidekoulun, Porvoon seudun musiikkiopiston ja Porvoon museon yhteinen kulttuurikasvatussuunnitelma. Siinä on määritelty selkeät tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan osana varhaiskasvatusta ja opetusta.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on, että lapset ja nuoret saavat kulttuurista ja taiteesta elämyksiä, onnistumisen kokemuksia sekä välineitä elämänhallintaan. Suunnitelmassa kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatuksen kenttää katsotaan lapsen näkökulmasta. Lapset ja nuoret tutustuvat eri taiteen ja kulttuurin lajeihin varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin ja perusopetuksessa vuosiluokittain. Ohjelma koostuu vierailuista kulttuurilaitoksissa ja esimerkiksi taiteilijatapaamisista ja työpajoista. Ohjelma on kaksikielistä ja sen sisällöt vaihtelevat vuosittain Porvoon kulttuuritarjonnan mukaan.

Kulttuurikasvatus koskee kouluissa kaikkea opetusta, ei vain taide- ja taitoaineita, ja nivoo yhteen eri oppiaineita. Kulttuurikasvatussuunnitelma tullaan liittämään osaksi paikallisen opetussuunnitelman toteuttamista, ja se tekee koulujen kulttuurikasvatustyöstä tavoitteellista.

Kulttuurikasvatussuunnitelman keskeinen päämäärä on antaa jokaiselle porvoolaiselle lapselle tasavertaiset mahdollisuudet osallistua ja tutustua kulttuuriin osana koulu- tai päiväkotipäivää. Suunnitelmassa kulttuurin saatavuus ei ole kiinni koulun sijainnista tai opettajan aktiivisuudesta ja kiinnostuksen kohteista. Kulttuurikasvatussuunnitelma pyrkii takaamaan vähimmäismäärän eri

kulttuurialojen opetusta, mikä jokaisella lapsella on oikeus saada perusopetuksen aikana. Toiminta on pysyvää ja osallistujille maksutonta.

2.2.2 Kulttuurikasvatuksen organisointi

Kulttuurikasvatussuunnitelma tukee Porvoon kaupungin strategian 2030 ja Porvoon kulttuuriohjelman 2030 toteutumista. Kaupungin organisaatiossa elinvoiman toimiala ja kasvun ja oppimisen toimiala toteuttavat yhteistyössä kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Sen toteutusta ja kehittämistä koordinoi kulttuuripalvelut yhteistyössä kaupungin taideoppilaitosten, kirjaston, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa hyödynnetään koko kaupunkia oppimisen ja kulttuurikasvatuksen ympäristönä ja kannustetaan vahvaan yhteistyöhön eri kulttuurialojen ja oppilaitosten välillä. Yhteistyötä tehdään myös yksityisten toimijoiden, kuten Porvoon museon ja yksityisten taidekasvatuksen järjestäjien kanssa. Porvoon erityispiirteenä moneen vastaavan kokoiseen kaupunkiin on se, että kaupunkiorganisaatioon ei kuulu konsertti-, teatteri- eikä museolaitosta, vaan palvelut toteutetaan yhteistyösopimuksilla ja ostopalveluina.

Porvoossa kouluikäisten lasten kulttuurikasvatus alkoi yhteistyöhankkeena vuonna 2001, jolloin Porvoon kulttuurikoulu aloitti toimintansa. Kulttuurikoulussa olivat mukana Porvoonseudun musiikkiopisto, Porvoon taidekoulu, Porvoon museo, kaupungin kirjasto ja Porvoon luontokoulu. Toimintaa koordinoi kaupungin kulttuuritoimi. Kulttuurikoulun toimintaan osallistui vuosittain neljästä viiteen hakemusten perusteella valittua luokkaa. Kulttuurikoulun pysyvä teema oli paikalliskulttuuria painottava ”Porvoo – minun kaupunkini”. Eri vuosina teemaa käsiteltiin eri aiheiden avulla. Lasten oma luova toiminta ja tiedonhankinta eri menetelmin olivat kulttuurikoulun toiminnan lähtökohta.

Kulttuurikoulu loi perustan vuonna 2016 alkaneelle suunnitelmalliselle kulttuurikasvatukselle, joka käynnistyi peruskouluasteella opiskeleville lapsille nimellä Kultis ja varhaiskasvatuksessa oleville lapsille vuonna 2019 nimellä Mini-Kultis. Vuosina 2016–2022 kulttuurikasvatuksen tarjoajiin ja sen suunnitteluryhmään kuuluivat kaupungin taideoppilaitosten ja kulttuuripalveluiden lisäksi liikuntapalvelut, nuorisopalvelut ja kansalaisopisto eli koko silloinen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tehtäväalue. Ratkaisu noudatti kaupungin organisaatorakennetta. Edellisten lisäksi kulttuurikasvatuksen toimijoihin kuuluivat kaupungin organisaatioon kuuluva Porvoon luontokoulu ja yksityinen Porvoon museo. Liite 2.

Kulttuurikasvatuksen koordinoitavastuu on ollut kaupungin kulttuuripalveluilla lukuun ottamatta vuosia 2021–2023, jolloin kokonaisuutta koordinoi kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tehtäväalueen koordinaattori Porvoon harrastamisen mallin ohella. Vuoden 2023 alussa kaupungin organisaatiomuutoksen rinnalla syntyi tarve organisoida myös kulttuurikasvatustoiminta uudelleen. Kulttuuri- ja vapaa-aikatehtäväalue muuttui siten, että siihen aiemmin kuuluneet Porvoon taidekoulu, Porvoonseudun musiikkiopisto ja kansalaisopisto muodostivat uuden jatkuvan oppimisen tehtäväalueen elinvoiman toimialalla. Uutena tehtäväalueena aloitti myös vapaa-aika, johon kuuluvat kulttuuri-, nuoriso-, liikunta- ja kirjastopalvelut. Kulttuurikasvatuksen koordinoititehtävä on ollut vuoden 2023 alusta lähtien kulttuuripalveluilla ja Porvoon harrastamisen malli siirtyi syksyn 2023 alussa nuorisopalveluiden koordinoitavastuulle. Kuva 1.

Kulttuurikasvatussuunnitelman nimi Kultis on muutosten myötä jäämässä pois käytöstä. Sen korvaa Kulttuuripolku, mikä on yleisesti kuntien käytössä ja siten laajasti tunnettu. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitys on käynnissä syksyllä 2023, ja se viedään syyskauden lopulla lautakuntakäsittelyyn.

Kulttuuripalveluiden henkilöstösuunnitelmaan vuodelle 2024 on esitetty uutta kulttuurikoordinaattorin toimea. Kulttuurikasvatuksen koordinointi olisi keskeinen osa henkilön tehtävää.

Kuva 1. Taide- ja kulttuurikasvatus Porvoon kaupungin organisaatiossa 2023 lähtien.

2.3 Mini-Kultis alle kouluikäisille

Porvoossa alle kouluikäisten lasten kulttuurikasvatussuunnitelma on nimeltään Mini-Kultis. Se tukee lasten varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatussuunnitelmaa, mutta ei kuitenkaan ole velvoittava osa suunnitelmaa. Mini-Kultista toteuttavat Porvoon vapaa-aika- ja jatkuvan oppimisen palvelut, Porvoon luontokoulu sekä Porvoon museo yhdessä varhaiskasvatuspalvelujen ja useiden muiden yhteistyötahojen kanssa.

Varhaiskasvatusikäisellä lapsella on varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Näiden toteuttamiseksi laaditaan jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle varhaiskasvatussuunnitelma. Mini-Kultis tukee suunnitelmaan kirjattuja tavoitteita. Lapsen osallistumista Mini-Kultiksen tarjoamaan ohjelmaan seurataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla. Tueksi on laadittu Mini-Kultis-aarrekartta, jonka avulla seurataan lapsen osallistumista hänelle osoitettuun ohjelmaan. Myös kaikilla kotihoidossa olevilla lapsilla on oikeus osallistua tapahtumiin ja palveluihin yhdenvertaisesti varhaiskasvatuksen palveluissa mukana olevien lasten kanssa.

Jokainen varhaiskasvatuksen palveluiden piirissä oleva lapsi on oikeutettu yhteen Mini-Kultis-palveluun tai työpajaan vuoden aikana. Toiminta on maksutonta varhaiskasvatuksen ryhmille. Varhaiskasvatuksen opettaja valitsee ennalta suunnitellusta tarjonnasta omalle ryhmälleen sopivimman palvelun ja varaa sen suoraan palvelun tarjoajalta. Varaus- ja ilmoittautumiskäytännöt vaihtelevat palveluntarjoajan mukaan.

Ryhmällä on oikeus yhteen matkaan eli Kultis-kuljetukseen kalenterivuoden aikana. Vuoden 2024 alussa kuljetukseen varattu määräraha siirtyy elinvoiman toimialalta (vapaa-ajanpalvelut) kasvun ja oppimisen toimialalle, jolloin päiväkotien johtajat voivat valvoa ja seurata kuljetusten käyttöä osana toimintaansa.

Mini-Kultiksen sisällöt suunnitellaan vuosittain ja toiminnassa on pyritty seuraamaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lukuvuositeemaa. Kaudella 2023–2024 se on monilukutaito ja hyvinvointi (mm. kiusaamisen ehkäisy, vuorovaikutustaitojen ja mielenterveyden edistäminen, osallisuuden varmistaminen). Liite 3.

2.3.1 Mini-Kultiksen kehittäminen

Lukuvuonna 2023–2024 Mini-Kultiksen palveluiden tuottajina ovat vain kaupungin yksiköt ja Porvoon museo. Yksityiset toimijat jäävät pois. Syynä on ennen kaikkea käytössä oleva budjetti, joka ei riitä yksityisten oppilaitosten osallistumiseen.

Toinen muutos on, että Kultis-koordinaattorin tehtävä erotettiin Porvoon harrastamisen mallin koordinaattorin työnkuvasta elokuusta 2023 lähtien. Harrastamisen malli siirtyi tuolloin nuorisopalveluihin, Mini-Kultis on sen sijaan edelleen kulttuuripalveluiden hallinnoima. Kultis-koordinaattorina jatkaa kulttuuripalveluiden työntekijä osa-aikaisesti vuoden loppuun 2023. Syksyn aikana selvitetään ja suunnitellaan Mini-Kultiksen organisointia ja toimintaa osana kulttuurikasvatussuunnitelman eli Kulttuuripolun kokonaisuutta. Samalla harkitaan nimestä Mini-Kultis luopumista, jolloin käytettäisiin kaikesta lasten ja nuorten taide- ja kulttuurikasvatuksesta yhteistä Kulttuuripolku-nimeä.

Hallinnon osalta tarkastellaan muun muassa henkilöstöresursointia ja laskutusmallia vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on, että vuoden 2024 alusta lähtien koordinointiin on mahdollisuus osoittaa kulttuuripalveluiden henkilöstöresursseja.

2.3.2 Tavoitteena toiminnan ja viestinnän selkiyttäminen

Sekä Mini-Kultiksen että SKAPA-hankkeen aikana syntyneen materiaalin pohjalta on todettu, että Porvoossa on tarve selkiyttää lasten taide- ja kulttuurikasvatuksen tarjontaa. Kentällä toimii sekä kunnallisia että yksityisiä toimijoita, osa palveluista on maksullisia, osa maksuttomia. Lisäksi tieto eri palveluista on hajallaan palveluiden tarjoajien eri viestintäkanavissa.

Koordinaattorin tehtävänä on ollut koota Mini-Kultiksen tarjonta Porvoon kaupungin verkkopalveluun yhdeksi kokonaisuudeksi. Tieto palveluista on lähetetty syys- ja kevätkauden tarjonnasta elokuun alussa varhaiskasvatuksen toimipisteisiin varhaiskasvatuksen hallinnon avustuksella. Jakeiluun kuuluvat sekä kunnalliset että yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoitajat.

Vaikka Mini-Kultiksen palvelut on koottu kaupungin verkkopalveluun, tulee asiakkaan siirtyä sieltä edelleen palveluntarjoajan verkkosivuille ja varata palvelu vaihtelevien käytäntöjen mukaan joko soittamalla tai toimijan käytössä olevalla ilmoittautumisjärjestelmällä. Tieto varatuista palveluista ei kerry samaan paikkaan tai järjestelmään, jolloin myös koordinaattorin on hankala seurata kokonaisuutta tai esimerkiksi toteutuneita kuljetuksia.

Tavoitteena on, että etenkin kaupungin eri palvelualueiden tuottamat palvelut kootaan yhteen verkkokauppatyyppiseksi palvelutarjottimeksi vuoden 2024 aikana. Myös yksityisille palveluiden tarjoajille on tavoitteena avata mahdollisuus käyttää samaa alustaa Mini-Kultis-palveluiden osalta. Palvelutarjotin on mahdollista toteuttaa kaupungin käytössä olevalla verkkokauppa-alustalla.

3 Taidekasvatus Sipoon kunnan organisaatiossa

Sipoo on kaksikielinen kunta, jonka asukkaista noin 30 prosenttia ilmoittaa ruotsin kielen äidinkielen. Ruotsinkielisten asukkaiden määrän ennustetaan myös kasvavan 28 prosenttia vuosina 2018–2040. Magma-ajatushautomolle tehdyn väestörakennetutkimuksen (2020) mukaan Sipoo on tulevaisuudessa manner-Suomen kunnista paikka, jossa ruotsinkielisten asukkaiden määrä kasvaa kaikkein voimakkaimmin. (Saarela 2020, 8–9.).

Sipoon kulttuuriohjelma, joka pohjautuu Sipoon kunnan strategiaan, ohjaa kunnassa tapahtuvaa taidekasvatusta. Kaksi tärkeintä taide- ja kulttuurikasvatusta ohjaavaa asiakirjaa ovat kulttuurikasvatussuunnitelma Sipoon kulttuuripolku ja Hobari, joka on Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa. Ks. luvut 3.2 ja 3.3.

Sipoossa taidekasvatuksen kentällä toimii sekä kunnallisia että yksityisiä taiteen perusopetuksen järjestäjiä (Kuva 2). Niiden lisäksi taide- ja kulttuuritoimintaa ja -kasvatusta järjestävät erilaisten tapahtumien ja kurssien muodossa Sipoon kirjasto ja Sipoo Opisto (kansalaisopisto). Taidekasvatuspalveluita tarjoavat myös yritykset ja yksittäiset taidekasvattajat (freelancerit) ja taitelijat.

Kuva 2. Taidekasvatuksen organisaatiot Sipoossa 2023.

3.1 Taiteen perusopetus Sipoossa

Sipoossa taiteen perusopetuksen järjestäjät ovat joko Sipoon kunnan tai muiden kuntien ylläpitämiä oppilaitoksia tai yksityisiä tai yhdistyspohjaisia oppilaitoksia. Sipoossa musiikinopetusta järjestää kunnan ylläpitämä Musiikkiopisto Sipoossa, joka kuuluu hallinnollisesti Porvoonseudun musiikkiopistoon. Vastaavasti kuvataideopetuksesta vastaa Taidekoulu Sipoossa (Porvoon taidekoulu). Porvoonseudun musiikkiopisto ja Porvoon taidekoulu kuuluvat hallinnollisesti samaan kunnalliseen organisaatioon. Yksityisiä toimijoita ovat Sydkustens ordkonstskola, Keravan tanssiopisto ja Sipoon musiikkikoulu.

Sipoossa tarjotaan taiteen laajan oppimäärän perusopetusta musiikissa, kuvataiteessa ja tanssissa sekä yleisen oppimäärän mukaista sanataiteen ja teatteritaiteen opetusta. Ruotsinkielistä opetusta tarjotaan musiikin, kuvataiteen ja sanataiteen perusopetuksessa. Sanataiteen opetusta järjestetään vain ruotsin kielellä, suomenkielistä toimijaa ei ole. Taiteen perusopetuksen taidelajeista Sipoossa puuttuvat arkkitehtuuri, käsityö, mediataide ja sirkustaide.

Taiteen perusopetuksen tilastoja on koottu liitteeseen 1.

Alle kouluikäisille tarjottava toiminta ei kuulu varsinaiseen taiteen perusopetukseen, vaan se on muuta opetustoimintaa. Sipoossa toimivien taiteen perusopetuksen järjestäjien toimintaa on koottu tilastoon *Taidekasvatus varhaiskasvatusikäisille Sipoon kunnan alueella olevissa organisaatioissa*. Tilastoon on koostettu lukuvuoden 2022–2023 oppilasmäärät ja opetuskielet. Opetuksen osalta on tarkasteltu, kuinka moni oppilas osallistuu ruotsinkieliseen opetukseen. Liite 4.

3.2 Sipoon kulttuuripolku

Sipoon kulttuurikasvatussuunnitelmasta käytetään nimitystä Sipoon kulttuuripolku. Sen tavoitteena on taata kunnan peruskouluikäisille lapsille ja nuorille tasa-arvoiset mahdollisuudet kokea taidetta ja osallistua monipuoliseen paikalliseen kulttuuriin. Kulttuuripolkutoiminta tukee koulujen työtä ja takaa lasten kulttuuristen oikeuksien toteutumisen. Kulttuuripolku pohjautuu Sipoon kulttuuritarjontaan ja -perintöön sekä lasten itsensä luomaan kulttuuriin.

Sipoon kulttuuripolun mukainen toiminta alkoi syksyllä 2022. Kulttuuripolku tukee Sipoon strategiaa ja kulttuuriohjelman toteutumista. Suunnitelman hyödyt ulottuvat lasten ja nuorten lisäksi kouluun, varhaiskasvatukseen ja kuntaan. Sipoossa kulttuurikasvatus on velvoittavaa ja osa peruskoulujen opetussuunnitelmaa, mikä tekee siitä tavoitteellista. Toiminta on osallistujille maksutonta ja sitä järjestetään suomeksi ja ruotsiksi. Kulttuuripolkuun on kirjattu selkeät tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintökasvatusta toteutetaan osana perusopetusta. Varhaiskasvatuksessa Kulttuuripolkua on toistaiseksi toteutettu viisi- ja kuusivuotiaiden kanssa. Tavoitteena on saada Kulttuuripolku osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa ja tarjontaa laajemmin eri ikäisille lapsille.

Eri luokka-asteille tarjotaan omia teemakokonaisuuksia, joiden ohjelma vaihtelee vuosittain. Kaikki kunnan peruskouluikäiset noin 2 600 lasta ja nuorta voivat osallistua monipuolisiin kulttuurikokonaisuuksiin. Kulttuuripolku takaa vähimmäismäärän eri kulttuurialojen kasvatusta varhaiskasvatuksen tai peruskoulun arjessa.

Kulttuuripolun sisältöjä suunnittelevat ja järjestävät kunnan kulttuuri- ja koulutuspalvelut yhteistyössä muiden toimialojen ja ulkopuolisten kulttuuri- ja taidetoimijoiden kanssa. Kulttuuripolun sisällöt voidaan integroida osaksi kaikkea opetusta, ei vain taito- ja taideaineita. Toiminnassa

hyödynnetään koko kuntaa oppimisen ja kulttuurikasvatuksen ympäristönä ja kannustetaan vahvaan yhteistyöhön eri kulttuuri- ja taidetoimijoiden, oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen välillä.

Sipoon kulttuuripolun ohjelmassa olevat tapahtumat ja toiminnot ovat toistuvia, ja ne järjestetään vuosittain. Kulttuuripolun toiminnot järjestetään kaikille sipoolaisille lapsille ja nuorille yhdenvertaisesti eikä koulun sijainti, luokan koko tai kieli ole esteenä. Jokaiselle vuosiluokalle on määritelty kulttuuriretki tai tapahtuma, joka toteutetaan koulupäivän aikana. Esimerkiksi lukuvuonna 2022–2024 kulttuuripolun tarjonnassa on 4.-luokkalaisille Lilla Villanin teatteriesitys, 5.-luokkalaisille Pesula Gallerian vierailu, 6.-luokkalaisille desing-työpaja, 7.-luokkalaisille konsertti ja 9.-luokkalaisille museokäynti Helsingissä.

Ks. Liite 5 Sipoon Kulttuuripolku, kulttuurikasvatus perusopetuksessa lv. 2023–2024.

3.3 Sipoon Hobari

Sipoo on mukana opetusministeriön järjestämässä Harrastamisen Suomen mallin toiminnassa. Sipoon malli on nimeltään Hobari. Toiminta käynnistyi kokeilumuotoisena kevätlukukaudella 2021 kaikissa Sipoon 15 koulussa. Toimintaa muokataan lukukausittain ajankohtaisen tarpeen mukaan. Harrastukset järjestetään pääasiassa kerran viikossa iltapäivisin ja harrastusryhmät jatkuvat koko lukukauden. Hobari-toiminta on avointa ja maksutonta kaikille peruskouluikäisille. Harrastuspale-tissa on syksyllä 2023 tarjolla 18 taidekasvatuksen ryhmää, joista seitsemän on ruotsinkielisiä. Ryhmiin on ilmoittautunut yhteensä 178 oppilasta, joista 82 on ruotsinkielisiä. Lukuvuonna 2023–2024 Sipoon Hobarin toimintaa järjestää kansalaisopisto Sipoo Opisto. Ks. Liite 4.

4 Muut taide- ja kulttuurikasvatuksen toimijat Porvoossa ja Sipoossa

Sekä Porvoossa että Sipoossa taiteen perusopetusta järjestävät oppilaitokset järjestävät myös muuta taideopetusta, kuten lyhytkestoisia kursseja eri-ikäisille harrastajille. Lisäksi kuntien kulttuuri-, kirjasto- ja nuorisopalvelut, kansalaisopistot sekä yksityiset oppilaitokset, seurakunnat ja monet yhdistykset toimivat taide- ja kulttuurikasvatuksen kentällä. Osa toiminnasta on maksullista, mutta suuri osa on joko täysin maksutonta, tai osallistujilta peritään pieni materiaali- tai pääsymaksu. Etenkin kuntien ja muiden julkisyhteisöjen palvelut tarjotaan suomeksi ja ruotsiksi.

Lisäksi monet muut kolmannen sektorin toimijat ja yksityiset henkilöt, kuten taiteilijat ja erilaiset työryhmät toteuttavat lasten ja nuorten taidekasvatusta. Lapsille ja lapsiperheille sopivia kulttuurisisältöisiä tapahtumia järjestävät kaikkien edellä mainittujen toimijoiden lisäksi muun muassa Porvoossa kaupungin matkailu- ja tapahtumayksikkö ja Sipoossa elinkeinoyksikkö.

Porvoossa laajasti varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden kulttuuripalveluiden parissa toimivia yksityisiä toimijoita ovat Porvoon museo (Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo) ja Kulttuuritalo Grand / Luckan Borgå sekä suomalainen ja ruotsalainen seurakunta.

Sipoossa Sipoon Opisto (kansalaisopisto) järjestää kursseja myös alle kouluikäisille lapsille. Lukuvuonna 2022–2023 opiston 4–7-vuotiaille lapsille järjestämiä kursseja olivat sirkuksen perusteet, liikunnallinen musiikkijumppa ja sirkustyöpaja. Yhdistyspohjaisista toimijoista voi mainita PopUp ry:n, joka järjestää Sipoossa lukuvuonna 2023–2024 Harrastamisen Suomen mallin mukaisen viuluryhmän kahdessa sipoolaisessa koulussa. Lisäksi PopUp ry järjestää musiikki- ja elokuvaleirejä.

Taidekasvatuksen toimijoita Porvoossa 2023

Kuva 3. Taidekasvatuksen toimijoita Porvoossa 2023.

Muu kunnassa tapahtuva taidekasvatus, Sipoo 2023

Kuva 4. Taidekasvatuksen toimijat Sipoon kunnan organisaatioissa ja kunnan alueella.

Sipoon kunnassa tapahtuva muu taideopetus on koottu liitteeseen Taidekasvatus varhaiskasvatukseen ikäisille Sipoon kunnan alueella olevissa organisaatioissa. Liite 4.

4.1 Taideharrastukset perusopetuksessa

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaan sisältyy myös taide- ja kulttuurikasvatusta. Samoin sitä järjestetään koulujen kerhotoiminnan ja Harrastamisen Suomen mallin puitteissa Porvoossa ja Sipoossa. Kerhojen ohjaajina toimii myös eri alojen taiteilijoita ja luovan alan toimijoita. Porvoossa taide- ja kulttuurikasvattajat ovat järjestäneet koulutusta esimerkiksi iltapäivätoiminnan ohjaajille.

Porvoossa harrastamisen mallin tarjonnassa olevat harrastuslajit perustuvat lasten ja nuorten toiveisiin. Toiminnassa painotetaan lisäksi harrastusten hyvää saavutettavuutta ja harrastaminen on maksutonta. Alakoulujen harrastustoiminta tapahtuu koulupäivän jälkeen koulun tiloissa. Kunkin alakoulun tarjonta on ensisijaisesti suunnattu kyseisen koulun oppilaille, mutta jos tilaa harrastusryhmissä on, voivat myös muiden koulujen oppilaat osallistua harrastuksiin. 6.–9.-luokkalaisille nuorille harrastustarjonta on koko kaupungin yhteistä tarjontaa. Harrastuksia on sekä kouluilla että kaupungin muissa harrastustiloissa.

Syksyllä 2023 Porvoon harrastamisen mallin kerhoissa on tarjolla 77 kerhoa ala- ja yläkouluikäisille. Taidekasvatusta sisältyy 34 kerhoon, joista yksi kerho on ruotsinkielinen ja kuusi kaksikielisiä. Eri taiteenlajeja on tarjolla monipuolisesti (ks. Liite 4).

Sipoon harrastamisen malliin, Sipoon Hobariin, voi tutustua luvussa 3.3.

4.2 Kulttuuritalot ja -keskukset

4.2.1 Kulttuuritalo Grand ja LillaLuckan Porvoossa

Porvoossa toimii osana Kulttuuritalo Grandia ruotsinkielinen tiedotus- ja kulttuurikeskus Luckan, joka tarjoaa yhteiskunnallista ja kulttuuriin liittyvää informaatiota ja ohjelmaa. Luckan löytyy yli 10 paikkakunnalta eri puolelta Suomea. Kaikki Luckanin toimipisteet tarjoavat lastenkulttuuritoimintaa, kuten teatteria ja lastenkonsertteja.

Kulttuuritalo Grandissa toimii lisäksi lastenkulttuuriin keskittyvä LillaLuckan, jonka puitteissa järjestetään taide- ja kulttuuritoimintaa lapsille ja lapsiperheille. Porvoon lisäksi LillaLuckan toimii Helsingissä, Kirkkonummella, Raaseporissa ja Oulussa.

Porvoossa on järjestetty lapsille toimintaa nimellä Liv i LillaLuckan joka toinen viikko (10 krt), jota on markkinoitu suoraan varhaiskasvatukselle ja kouluihin. Ohjelmassa on ollut eri taiteenlajeja ja vauvoille värikylyä. LillaLuckanin toiminta on pääosin ruotsinkielistä, mutta se on avointa kaikille kiinnostuneille.

Grandissa järjestetään LillaLuckanin ohella myös muuta lastenkulttuuria ja esityksiä, joihin kutsutaan päiväkoteja ja kouluja. Myös kotona hoidettavilla lapsilla on mahdollisuus osallistua niihin. Grand on pystynyt tarjoamaan rajoitetusti myös kuljetuksia päiväkoti- ja kouluryhmille. Tiloissa järjestetään lisäksi säännöllisesti perhekahviloita, jotka ovat avoimia kaikille kieliryhmille. Päiväkodit ja koulut voivat lisäksi lainata Grandista musiikkimateriaalia 3–8-vuotiaille (Klanglådan). Sen sisälöstä ja pedagogisesta materiaalista vastaa DUNK – De Ungas Musikförbund i Svenskfinland.

<https://luckan.fi/>

<https://borga.luckan.fi/>

<https://barnkultur.luckan.fi/>

4.2.2 Lilla Villan Sipoossa

Lastenkulttuurikeskus Lilla Villan on toiminut vuodesta 2013 lähtien Sipoon Nikkilässä. Lilla Villan on koko perheen kaksikielinen kulttuuritalo, joka keskittyy tuottamaan lapsille ja nuorille erilaisia kulttuurielämyksiä. Lilla Villan Sipoossa tarjoaa ammattimaista lasten ja nuorten teatteria, elävää musiikkia, taidenäyttelyitä, teatterin ja musiikin opetusta, tapahtumia, kahvila- ja ravintolatoimintaa sekä tilavuokrauspalveluita. Vuodesta 2015 Lilla Villan on ollut Suomen lastenkulttuurikeskuksen jäsen. Vuosina 2017–2020 Lilla Villan valittiin koordinoimaan Suomen lastenkulttuurikeskuksen koordinoimaa kahdeksaluokkalaisten Taidetestaajat-hanketta Uudellamaalla.

Lilla Villanissa on monipuolista taidekasvatusohjelmistoa lapsille ja nuorille. Yhteistyö päiväkotien ja koulujen kanssa on merkittävä osa Lilla Villanin taidekasvatusta. Lapsille ja nuorille on tarjolla taidepainotteisia leirejä koulujen lomakausina.

Ohjelmistossa on tarjontaa myös alle kouluikäisille taiteen parissa yhdessä aikuisten kanssa. Kerran viikossa järjestetään Touhuaamut lapsiperheille. Taidelähtöisen toiminnan tavoitteena on mahdollistaa osallistuville perheille vertaistuki toisten perheiden kanssa sekä tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Toiminnalla pyritään lisäämään perheille iloa ja elämyksiä arjen keskelle. Parhaassa tapauksessa toiminta lisää alueen lapsiperheiden hyvinvointia.

Lilla Villan järjestää 3 x TAIDE-toimintaa yhdessä opetustoimien kanssa. Siihen sisältyy taide-elämys Lilla Villanissa ja kaksi työpajaa, joissa oppilaita kannustetaan luovaan toimintaan ja työskentelyyn. 3 x TAIDE-toiminta tukee koulutyöskentelyä, ja sitä tarjotaan kaikille neljäsluokkalaisten peruskoululaisille Sipoossa. Opettajat ovat mukana seuraamassa tunteja, ja he voivat samalla saada ideoita ja toimintamalleja omaan opetustyöhönsä.

Lilla Villan on tuottanut Forum-teatteria 9.-luokkalaisten. Muuta taidekasvatustoimintaa ovat muun muassa näyttelyt ja niihin liittyvät opastukset. Lilla Villan tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa ja tarjoaa esimerkiksi tilat tapahtumille. Tästä on esimerkkinä Stage, joka on Porvoonseudun musiikkiopiston järjestämää teatteriopetusta musiikilla höyrytettyä Lilla Villanin tiloissa.

<https://www.lillavillan.fi/>

5 Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen parissa annettu taidekasvatus edistää taiteiden tasa-arvoista saavutettavuutta, ja se antaa lapselle mahdollisuuden kasvaa ja oppia taidetta tekemällä ja sitä kokemalla.

Varhaiskasvatuksen opetussuunnitelman kaikille kunnille yhteisessä osassa todetaan: ”Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön.” Taidekasvatuksen sijaan käytetään käsitettä ilmaisun monet muodot, jolla viitataan lasten ilmaisulle luonteenomaiseen kokonaisvaltaisuuteen ja ilmaisun eri muotojen luovaan yhdistelemiseen. Taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen todetaan edistävän oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvausta sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa.

Yhteisessä osassa todetaan myös, että ”Taiteeseen ja kulttuuriin liittyvät kokemukset vahvistavat lasten kykyä omaksua, käyttää ja tuottaa kulttuuria. Samalla lapset oppivat ymmärtämään taiteen ja kulttuuriperinnön merkitystä ja arvoa. Ilmaisun eri muotoihin tutustutaan moniaistisesti, erilaisia työtapoja, oppimisympäristöjä sekä lähiympäristön kulttuuritarjontaa hyödyntäen.”

Yhteisessä osassa nostetaan esille, miten kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle ja että kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Kulttuurin todetaan olevan tärkeä osa lapsen identiteettiä. ”Ilmaisun eri muodot tarjoavat lapsille keinoja kokea ja hahmottaa maailmaa heitä puhuttelevalla ja innostavalla tavalla. Taiteellinen ilmaisu tarjoaa lapsia motivoivia keinoja havaintojen, tunteiden ja luovan ajattelun näkyväksi tekemiseen. Ilmaisun eri muotoihin tutustutaan moniaistisesti, erilaisia työtapoja, oppimisympäristöjä sekä lähiympäristön kulttuuritarjontaa hyödyntäen. Oppimisympäristöjen esteettisyys, innostavuus, saatavilla olevat monipuoliset välineet ja materiaalit sekä riittävä ohjaus ovat merkityksellisiä ilmaismuotoihin tutustuttaessa.”

Taidekasvatukseen sisältyy sekä päiväkodin arjessa tapahtuvaa spontaania toimintaa että ennalta suunniteltua toimintaa. Siihen kuuluvat kokeilu, tutkiminen ja eri vaiheiden harjoittelu. Lapsen yksilöllistä ilmaisua tulee tukea ja luoville prosesseille on annettava riittävästi aikaa ja tilaa.

Taidekasvatus on osa varhaiskasvatussuunnitelmaa ja kuuluu varhaiskasvatuksen ammattilaisten tehtävään. Opetussuunnitelmassa todetaan lisäksi, että henkilöstön, lasten ja yhteistyökumppanien erityisosaamisen hyödyntäminen rikastuttaa varhaiskasvatusta. (Porvoon kaupunki 2022.)

5.1 Porvoon paikallinen tarkennus

Varhaiskasvatuksen opetussuunnitelman yleisen osan lisäksi kunnat laativat oman paikallisen tarkennuksen. Porvoossa tarkennus on seuraava:

”Lapsille tarjotaan oman tekemisen lisäksi vuosittain mahdollisuus nähdä ja kokea myös muiden tekemää ja tuottamaa taidetta, kulttuuria, konsertteja ja esityksiä. Porvoossa on Mini-Kultis-toimijoiden lisäksi paljon taiteen ja kulttuurin ammattilaisia, kuten tanssikouluja ja teattereita, musiikintekijöitä, kirjailijoita sekä käsityöläisiä. Yhteistyössä näiden kanssa voidaan rikastuttaa lapsiryhmän toimintaa, esimerkiksi hankkimalla ohjaaja/opettaja lapsiryhmään, järjestämällä työpajoja tai osallistamalla toimintaan muussa ympäristössä. Monet toimijat tarjoavat myös virtuaalisia ympäristöjä ja tapahtumia.

Yhteistyössä Porvoon seudun Musiikkiopiston kanssa tarjotaan musiikkileikkikoulutoimintaa niissä päiväkodeissa, jotka niin toivovat. Päiväkotimuskarissa musiikkiopiston opettaja tulee pitämään musiikkileikkitunnin päivän aikana. Päiväkodin muskarissa noudatetaan musiikkiopiston varhaisiän opetussuunnitelmaa päiväkodin kasvatustavoitteet ja toiveet huomioiden. Musiikkiopisto voi tarjota yhteistyössä porvoolaisten Taidetikas-toimijoiden kanssa muitakin taideaineita, esim. Tanssiva muskari, Kuvismuskari, Teatterimuskari. Varhaiskasvatuspäivän aikana tapahtuva toiminta on maksutonta.

Museoita ja nähtävyyksiä Porvoossa:

- J. L. Runebergin koti
- Galleria Vanha Kappalaisentalo
- Porvoon Taidehalli
- Näsin kartano
- Albert Edelfeltin ateljeemuseo
- Porvoon museo / Holmin talo
- Porvoon museo / Vanha raatihuone

- Porvoon nukke- ja lelumuseo
- Walter Runebergin veistoskokoelma
- Yrjö A. Jäntin taidekokoelma
- Tuomiokirkko ja Pikkukirkko
- Ortodoksinen kirkko
- Postimäki”

(Porvoon kaupunki 2022.)

5.2 Sipoon paikallinen tarkennus

Varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien Sipoon tarkennuksessa sanotaan:

”Sipoolaisella perinteellä ja suomalaisella kulttuuriperinnöllä on suuri merkitys varhaiskasvatuksessa. Voimme huomioida molempia kansalliskieliämme sekä alkuperäiskansaamme esimerkiksi Kalevalan päivän, Ruotsalaisuuden päivän ja Saamelaiden kansallispäivän yhteydessä. Varhaiskasvatuksessa tutustutaan eri kulttuurien satuihin, tarinoihin, leikkeihin, juhlaperinteisiin, ruokailutapoihin ym. Varhaiskasvatuksessa saadut kokemukset, tiedot ja taidot kulttuureista tukevat lapsen myönteisen suhtautumisen syntymistä monialaiseen ympäristöön/maailmaan. Koska Sipoo on kaksikielinen kunta, jossa sekä suomi että ruotsi näkyvät jokapäiväisessä arjessa, myös varhaiskasvatuksessa vaalitaan molempien kieliryhmien perinteitä” (Sipoon varhaiskasvatussuunnitelma 2022, s. 14).

Yhteistyön tavoitteena on varmistaa laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttaminen ja kehittäminen. Varhaiskasvatuksen yhteistyötahoilla tarkoitetaan kaikkia niitä alueellisia ja paikallisia toimijoita, joiden kanssa varhaiskasvatuksen on luontevaa tehdä yhteistyötä. Yhteistyö esimerkiksi muusta opetuksesta, liikunnasta, kirjastosta ja kulttuurista vastaavien tahojen ja muiden lähiympäristön toimijoiden kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee varhaiskasvatuksen tavoitteita.

Kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyötä tehdään mm. teattereiden, kirjastojen satuhetkien sekä kirjojen lainaamisen muodossa. Ikääntyvien palveluiden kanssa toteutetaan yhteisinä toimintatuokioita senioreiden ja lasten kesken. Sipoon kulttuuriperintöä vaalitaan, ja lasten kanssa tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös erilaisiin historiallisiin kohteisiin kuten muinaisjäännekseen Sibbesborg, kotiseutumuseoon Sibbesgården, maatalous- tai koulumuseoihin sekä Sipoon kirkkoihin. Sähköavusteisten pyörien eli Muksubussien avulla on helpompi toteuttaa retkiä pienryhmässä lähiympäristön kohteisiin.” (Sipoon varhaiskasvatussuunnitelma 2022, s. 30).

Ks. myös Sipoon kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelma. <https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2023/08/Sipoon-kirjaston-ja-varhaiskasvatuksen-yhteistyösuunnitelma-1.pdf>

5.3 Musiikkileikkikoulut osana varhaiskasvatusta

Maksuton muskari osana päiväkotipäivää käynnistyi pilottihankeena Porvoonseudun musiikkiopiston Loviisan toimipisteessä 2017, Pornaisissa 2019 ja Porvoossa 2020. Porvoon Aktiasäätiö on ollut merkittävä ulkopuolinen tukija hankkeessa. Loviisassa toiminnassa on ollut mukana yli 200 lasta ja Pornaisissa yli 90 lasta. Kaikkiaan Porvoonseudun musiikkiopiston päiväkotimuskareissa käy viikoittain lähes 1 700 lasta.

Muskarissa tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä musiikin keinoin laulaen, soittaen, liikkuen, lorutellen ja rytmittellen. Muskarin suunnittelu ja toteutus on tehty yhteistyössä päiväkotien kanssa. Toteutuksessa huomioidaan sekä varhaiskasvatussuunnitelman että musiikkileikkikoulun tavoitteet. Päiväkodin kanssa on mahdollista sopia yhteisiä teemoja, ja muskarin laulut ja leikit siirtyvät osaksi hoitopäivän arkea ja muidenkin päivien iloksi. Musiikkiopisto tukee päiväkoteja myös erilaisten juhlien ja teemapäivien järjestelyissä. Tunneilla on esimerkiksi toteutettu lasten ja aikuisten toivelauluja, joiden tahdissa on myös tanssittu.

Musiikkiopiston päiväkodeista saaman palautteen mukaan lapset odottavat muskaripäivää innolla ja opettajasta on mukavaa mennä päiväkotiin, kun tuntee olevansa odotettu vieras. Perheille on suuri etu, että muskari on osa hoitopäivää. Toiminta on näin helpommin perheiden saavutettavissa, eikä lasta tarvitse erikseen kuljettaa illalla muskariin. Musiikkiopiston näkökulmasta on merkityksellistä, että muskaritoiminta on säännöllistä. Lapsen varttuessa esikouluun ja kouluun hänellä on mahdollisuus jatkaa musiikkimatkaa musiikkiopistossa.

5.3.1 Muskaritoiminta Porvoossa ja Sipoossa

Porvoossa maksutonta muskaritoimintaa on järjestetty vuodesta 2020 lähtien. Päivähoitopäivän aikana järjestettävään maksuttomaan muskariin osallistuu päiväkodeissa viikoittain yli 1 300 lasta hoitajineen. Muskari on osa lapsen hoitopäivää ja koko päiväkotiryhmä kasvattajineen osallistuu tunneille. Muskariin osallistuvat 3–5-vuotiaat ja osassa päiväkodeista myös eskarilaiset ovat mukana toiminnassa. Liite 6.

Sipoossa muskaritoiminta on ollut maksullista. Muskareita ja valmentavaa soitinopetusta on järjestetty yksityisissä päiväkodeissa 2000-luvun alusta lähtien. Toimintaan osallistuu viikoittain 54 3–5-vuotiasta lasta ja esikoululaista.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/maksuton-muskari-on-luonteva-osa-yli-1-300-porvoolaislapsen-paivakotipaivaa/>

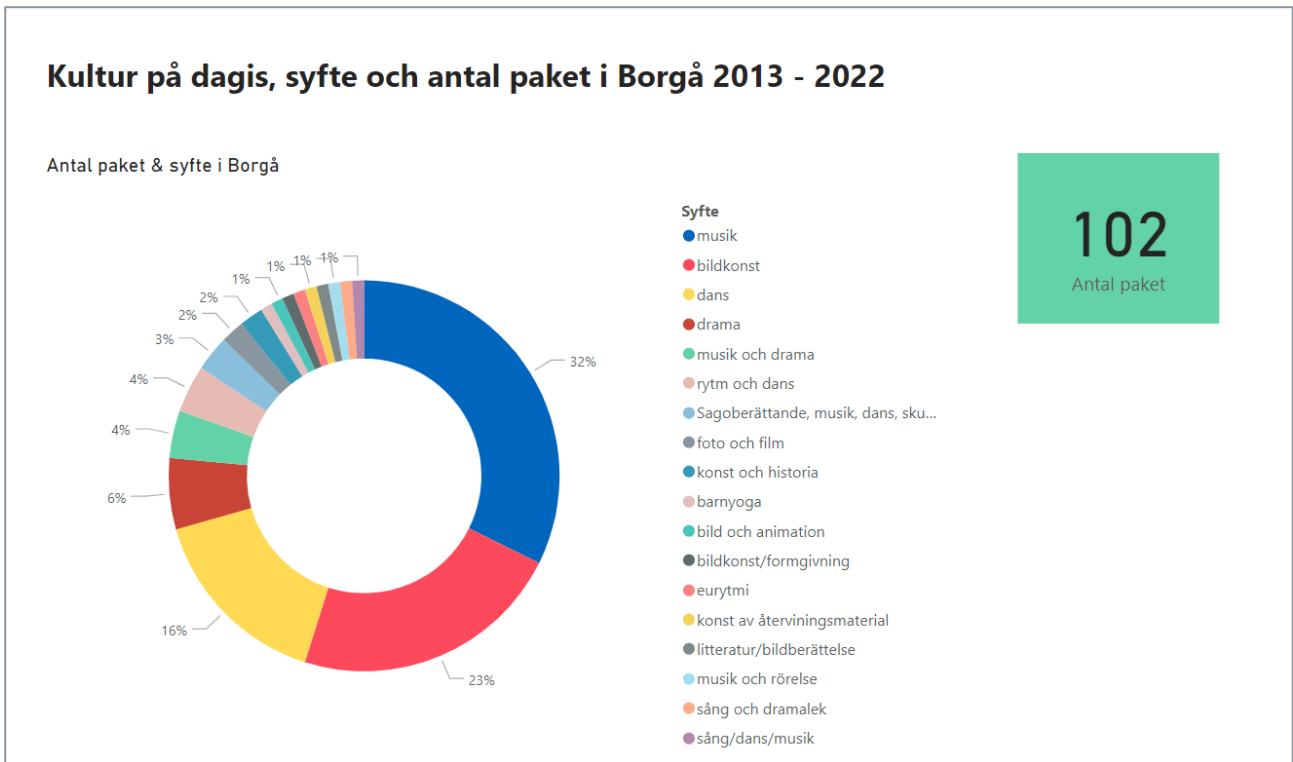
5.4 Kultur på dagis

Ruotsinkielisillä päiväkodeilla on mahdollisuus hakea Svenska kulturfondenilta kulttuuritoimintaan Kultur på dagis -tuen muodossa. Tuki voidaan myöntää varhaiskasvatyksikölle tai esikoululle, joka palkkaa taiteilijan tai kulttuurityöntekijän työskentelemään lasten kanssa kymmenen tunnin ajan. Yksikön tulee itse hakea avustusta.

Sekä Porvoossa että Sipoossa päiväkodit ja koulut ovat hakeneet Kultur på dagis- ja Kultur på skolan -tukea. Keskusteluissa taidekasvatuksen järjestäjien kanssa ilmeni, että heidän kokemuksensa mukaan tukimuoto ei kuitenkaan ole tuttu kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä. Svenska kulturfondenilta saatujen tietojen mukaan vuonna 2019, ennen koronapandemiaa, tukea oli saanut

Porvoossa kahdeksan ryhmää ja Sipoossa viisi ryhmää. Vuonna 2022 Porvoossa tuen saajia oli kaksi ryhmää ja Sipoossa kahdeksan ryhmää.

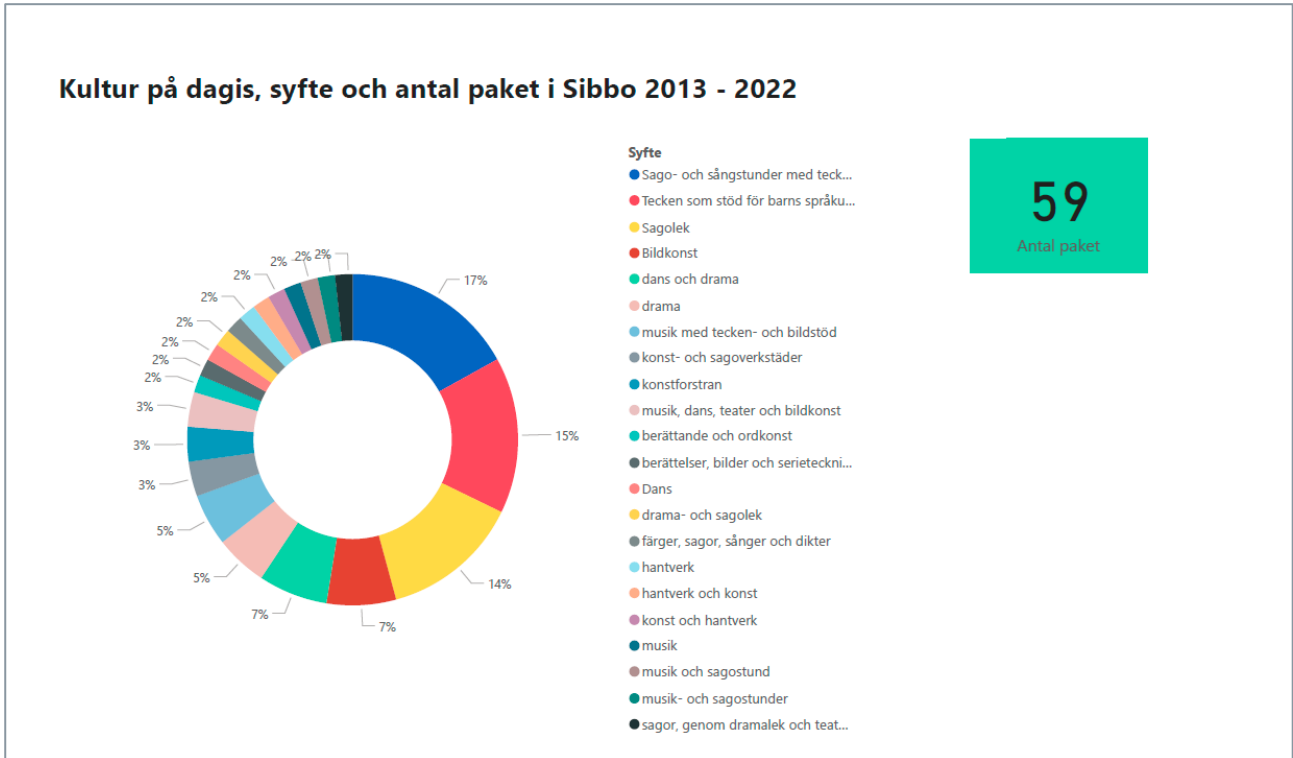
Kultur på dagis -tilaston mukaan tukea on eniten myönnetty Porvoossa musiikki-, kuvataide- ja tanssikasvatukseen järjestämiseen ja Sipoossa musiikki-, kuvataide- ja draama/satuleikki-toimintaan.

Kuva 4. Kultur på dagis: taiteenlajit ja tukipakettien määrä Porvoossa 2013–2022.

<https://www.kulturfonden.fi/alla-stipendier-bidrag/?omgong=102>

Kuvan sisältö on kuvattu tekstisisällössä.

Kuva 5. Kultur på dagis: taiteenlajit ja tukipakettien määrä Sipoossa 2013–2022.

5.5 Varhaiskasvatuksen kerhot, perhekahvilat ja -puistot

Porvoon varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa kotona oleville 2–5-vuotiaille maksuttomia kerhoja. Ne toimivat koulujen ja esiopetuksen toiminta-aikoina aamu- tai iltapäivisin. Kerhoissa järjestetään suunniteltua ja ohjattua toimintaa, johon kuuluu myös taidetoimintaa. Kerhoihin voi osallistua kaksi kertaa viikossa.

Lisäksi Porvoossa järjestetään perhekahviloita Pappilanmäellä (keskusta) ja Gammelbackassa. Vauvatreffis on tarkoitettu alle 1,5-vuotiaille. Perhekahviloiden toimintaa suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa ja siellä on tarjolla vapaata yhdessäoloa, leikkiä ja ohjattua toimintaa. Uutena, vuonna 2023 alkaneena toimintana on Perhetreffit pääkirjaston lastenosastolla kerran viikossa.

<https://www.porvoo.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatuspalvelut/kerhot/>

<https://www.porvoo.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatuspalvelut/perhekahvilat-ja-puistot/>

5.5.1 Avoin varhaiskasvatus Sipoossa

Sipoon avoimen varhaiskasvatuksen toiminta tarjoaa kotona oleville 2–5-vuotiaille maksuttomia kerhoja. Kerhot noudattavat koulujen toiminta-aikoja. Samalla se tarjoaa kotona lapsiaan hoitaville huoltajille tukea arkeen. Toiminta on kaksikielistä. Kerhossa tutustutaan toisiin lapsiin, saadaan kavereita, opetellaan ryhmässä oloa sekä nautitaan monipuolisesta toiminnasta. Toiminnasta

vastaavat varhaiskasvatuksen opettaja ja lastenhoitaja. Kerhoja järjestetään Nikkilässä päiväkotikiikkusydämessä ja Söderkullassa Tasbyn kylätuvalla.

Lisäksi Etelä-Paippisissa toimii yksityinen ruotsinkielinen leikkikerho Södra Paipis. Kerho toimii pääasiassa ruotsiksi, mutta mukana on sekä täysin suomenkielisiä, kaksikielisiä että täysin ruotsinkielisiä lapsia.

<https://www.sipoo.fi/palvelu/avoin-varhaiskasvatus-kerhotoiminta/>
<https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2023/08/Sipoon-kirjaston-ja-varhaiskasvatuksen-yhteisty-osuunnitelma-1.pdf>

6 Muu ajankohtainen lasten ja nuorten taide- ja kulttuuritoiminta Porvoossa ja Sipoossa

Porvoossa ja Sipoossa kuntien kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ja taideoppilaitokset toteuttavat vuosittain projekteja ja tapahtumia, joiden myötä samalla kehitetään taide- ja kulttuuritoimintaa. Osa toiminnasta, kuten Porvoossa kesämusiikin lähettiläät ja kesälukukampanja, on toteutettu jo muutamana vuotena, ja niitä on kehitetty aiemman kokemuksen pohjalta. Runeberg Junior -lastenkirjallisuuspalkinto on jaettu jo vuodesta 2017 lähtien, ja se on vakiintunut osaksi Porvoon kaupungin lastenkulttuuria. Myös kansainvälinen kitarafestivaali Sipoon Äänet – Sibbo Toner järjestettiin syksyllä 2023 jo kuudennen kerran.

Ajankohtaiset toiminnot on koottu liitteeseen, Liite 7. Luetteloon on koottu pääosin uusia ja toimintaa kehittäviä palveluita ikäryhmittäin alkaen kaikkein nuorimmista lapsista. Porvoon ja Sipoon kuntien järjestämä toiminta on kaksikielistä.

7 Vanhempien ja kodin rooli mahdollistajana

Kun tarkastellaan alle kouluikäisten lasten taidekasvatusta, on lapsen perheen merkitys luonnollisesti erittäin suuri. Suuri osa lapsista on varhaiskasvatuksen palveluiden ja siellä toteutettavan taidekasvatuksen piirissä, mutta eivät kaikki, vaan eri-ikäisiä lapsia hoidetaan myös kotona joko ajoittain tai koko varhaislapsuus ennen esikoulua ja perusopetusta.

Lapsen huoltajien arvot ja kiinnostuksen kohteet määrittävät yleensä sen, minkä toiminnan tai harrastusten pariin he ohjaavat lastaan. Jos taide- ja kulttuuritoiminta on vierasta aikuisille, on todennäköistä, että tarjonta jää helposti huomaamatta tai sen pariin ei osata hakeutua. Taideharrastukset kilpailevat ajasta muiden harrastusten kanssa. Lapsen kiinnostukseen saattaa lisäksi vaikuttaa vahvasti se, mitä kaverit harrastavat. On luonnollista, että myös vanhemmat miettivät, mikä lapselle on parasta muun muassa sosiaalisten suhteiden vuoksi; tulisiko lapsen harrastaa jotain sellaista mitä kaveritkin harrastavat? Taideharrastuksiin saattaa lisäksi yhä edelleen liittyä elitistinen leima tai ajatus, että ne ovat vain lahjakkaille tai varakkaille.

Taidekasvatuksen ja taidetoiminnan eri mahdollisuuksien tuntemus on perusta, ja lisäksi aikuisten vastuulle jää kysymys, tunnistavatko he niiden arvon lapselle. Jos omakohtaista kokemusta taiteen eri muodoista on vähän, voi mielikuva taidekasvatuksesta jäädä suppeaksi, eikä eri vaihtoehtoja osata tarjota lapsellekaan.

Muita merkittäviä osallistumisen esteitä voivat olla etenkin taideharrastusten hinta, tarjonnan puuttuminen omalla äidinkielellä, harrastuksen sitovuus tai siihen osallistumisen hankaluus esimerkiksi matkasta tai harrastuksen ajankohdasta johtuen.

7.1 Kaikille avoin taidetoiminta

Kaikille avoimet ja maksuttomat tai edulliset kulttuuritapahtumat ja taidetoiminta ovat tärkeä keino vähentää perheiden taloudellisia osallistumisen esteitä. Saavutettavuutta lisää myös se, että niihin voivat osallistua myös ne lapset, joita hoidetaan kotona. Jo se, että perhe ohjataan esimerkiksi avointen varhaiskasvatuspalveluiden pariin tai jonkin toisen tahon maksuttomaan toimintaan, saattaa avata lapselle ja perheelle oven taidetoimintaan, joka saa jatkoa perusopetuksen aikana koulujen kerhojen, iltapäivätoiminnan ja harrastamisen mallin kautta. Porvoossa ja Sipoossa onkin jatkossa tavoitteena tukea esimerkiksi neuvoloiden ja lapsiperheiden palvelunohjaajia siinä, että he saavat tietoa ja kokemusta taidetoiminnasta, johon perheitä voidaan ohjata.

7.2 Taidekasvatuksen tarjonta kunnan vetovoimatekijänä

Tasokas ja monipuolinen taidekasvatus on kunnan vetovoimatekijä. Se luo ja vahvistaa yhdessä muun kulttuuritoiminnan kanssa kunnan brändiä, lisää asukkaiden toimintamahdollisuuksia ja synnyttää tapahtumia. Sekä lasten että aikuisten vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuudet lisäävät viihtyvyyttä ja elämänlaatua ja voivat vaikuttaa perheiden asuinpaikan valintaan.

Arvoihin ja asenteisiin voi vaikuttaa ennen kaikkea viestinnällä ja laadukkaalla toiminnalla. Kehittämistoimenpiteet on koottu taulukkoon luvussa 9.2.

8 Selvitystyö ja tulokset

SKAPA-hankkeeseen liittyen toteutettiin Porvoossa ja Sipoossa syyskuussa 2023 kaksi kyselyä, joilla selvitettiin alle kouluikäisten lasten taidekasvatusta sekä varhaiskasvatuksessa että avoimen toiminnan parissa. Sähköisesti toteutettujen kyselyiden lomakkeet ja tulokset ovat liitteinä. Liitteet 8 ja 9.

Kyselyistä toinen oli suunnattu varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja toinen taidekasvatuksen ammattilaisille, jotka toimivat joko taide- ja kulttuurikasvatusta järjestävissä taideoppilaitoksissa tai tarjoavat taidekasvatusta muilla tavoin esimerkiksi museoissa tai kulttuuritaloissa. Porvoon ja Sipoon kyselyt toteutettiin erikseen, jotta voitiin huomioida paikallinen toimintaympäristö.

Porvoon varhaiskasvatuksen henkilöstölle laadittuun kyselyyn saatiin 40 vastausta ja Sipoon kyselyyn 18 vastausta. Taidekasvatuksen ammattilaisille suunnattuun kyselyyn saatiin Porvoossa 16 vastausta ja Sipoossa 8 vastausta. Kyselyitä täydennettiin haastatteluilla, ja niiden avulla saatiin täydennystä ja täsmennystä etenkin taidekasvatuksen ammattilaisten näkemyksiin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön kysely lähetettiin sekä kunnallisille että yksityisille päiväkodeille ja perhepäivähoitajille ja avointen varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstölle. Lisäksi siihen voivat vastata alle kouluikäisille toimintaa järjestävät tahot, kuten seurakuntien lapsi- ja perhetyöstä vastaavat. Porvoossa vastaajista yli 90 prosenttia oli töissä kunnallisessa päiväkodissa, Sipoossa kaikki vastaajat.

Porvoossa noin puolet vastaajista toimi varhaiskasvatuksen opettajina ja kolmasosa lastenhoitajana päiväkodissa. Vastaajien joukossa ei ollut lainkaan päiväkotien johtajia Porvoossa eikä Sipoossa. Vastaajien työkokemus vaihteli yhdestä 40 vuoteen, yli puolella oli vähintään 10 vuoden työkokemus alalta.

8.1 Kieliryhmät

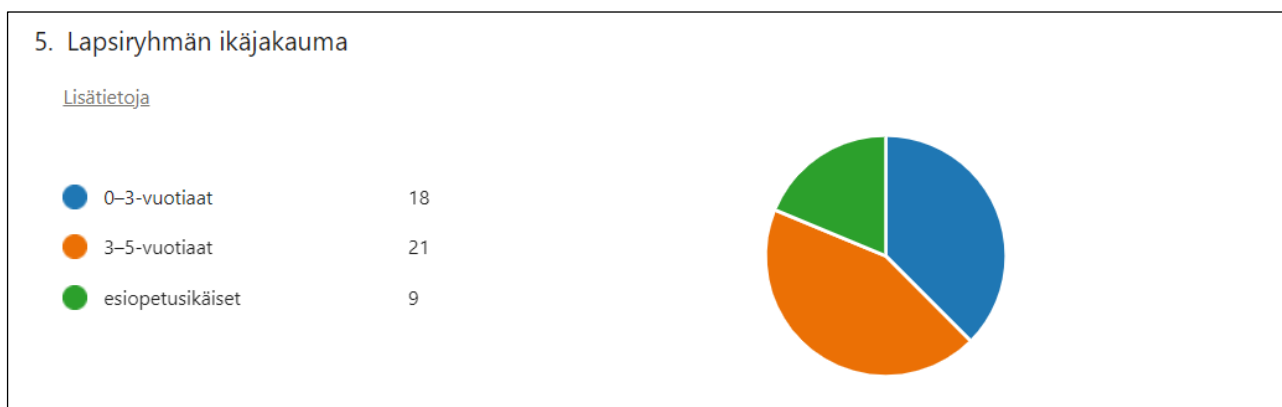
8.1.1 Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien ikäjakaumat ja kieliryhmät

Lapsiryhmien ikäjakauma oli samankaltainen Porvoossa ja Sipoossa. Eniten vastasivat ne, joiden ryhmässä oli 3–5-vuotiaita lapsia. Noin viidennes oli esiopetusikäisiä lapsia.

Kyselylomake lähetettiin kaikille suomen- ja ruotsinkielisille varhaiskasvatuksen toteuttajille. Porvoossa on 21 kunnallista päiväkotia, joista kahdeksan on suomenkielisiä ja kolme ruotsinkielisiä. Kymmenessä päiväkodissa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä ryhmiä. Yksityisiä päiväkoteja on kahdeksan, joista yksi on ruotsinkielinen ja neljä suomenkielistä. Kahdessa päiväkodissa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä ryhmiä. Lisäksi on yksi englanninkielinen päiväkoti.

Sipoossa on 23 varhaiskasvatuksen yksikköä, joista kymmenen on suomenkielistä, kahdeksan ruotsinkielistä ja viisi kaksikielistä. Sipoossa 56 prosenttia henkilöstöstä on töissä ruotsinkielisessä tai kaksikielisessä yksikössä, jossa työkielenä on ruotsi. Porvoossa lapsiryhmän kielen perusteella vastauksia saatiin kuitenkin merkittävästi enemmän suomenkielisistä ryhmistä (80 %). Ruotsinkielisiä lapsiryhmiä oli seitsemän eli 18 prosenttia vastaajista. Sipoossa lapsiryhmät olivat lähes tasan suomen- tai ruotsinkielisiä.

Porvoo:

7. Lapsiryhmän kieli

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	suomi	32
	ruotsi	7
	Muu	1

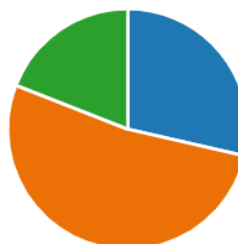

Sipoo:

5. Lapsiryhmän ikäjakauma

[Lisätietoja](#)

	0–3-vuotiaat	6
	3–5-vuotiaat	11
	esiopetusikäiset	4

7. Lapsiryhmän kieli

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	suomi	8
	ruotsi	10
	Muu	0

Varhaiskasvatuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä eli S2-lapsien määrän vaihtelu oli kyselyyn vastanneiden keskuudessa varsin suurta, Porvoossa seitsemässä ryhmässä heitä ei ollut lainkaan, 22 ryhmässä oli 1–3 lasta ja kuudessa ryhmässä 4–9 S2-lastaa. Sipoossa kuudessa ryhmässä ei ollut lainkaan S2-lapsia, 9 ryhmässä oli 1–2 lasta ja yhdessä ryhmässä viisi lasta.

8.1.2 Taidekasvatuksen tarjoajien opetuskielet

Sekä Porvoossa että Sipoossa etenkin kunnalliset oppilaitokset ovat kaksikielisiä ja taidekasvatusta tarjotaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Äidinkieleltään ruotsinkielisiä on sekä Porvoossa että

Sipoossa noin 30 prosenttia väestöstä. Porvoossa muun kuin suomen- tai ruotsinkielisten osuus on noin kahdeksan prosenttia, Sipoossa noin kuusi prosenttia.

Kun taidekasvattajilta kysyttiin, vastaako eri kielillä annettu opetus tarvetta, nousi esille, että ruotsinkielinen opetus vastaa joko hyvin tai melko hyvin kysyntää molemmissa kunnissa. ”Ei riittävästi” -vaihtoehtoon valitsi kuitenkin sekä Porvoossa että Sipoossa joka neljäs vastaaja. Englannin tai muun kieliselle opetuksen lisäämiselle olisi molemmissa kunnissa nykyistä enemmän tarvetta.

Keskusteluissa moni taidekasvatuksen edustaja totesi, että ruotsin kielellä opettavia taidekasvattajia ei ole riittävästi tarpeeseen nähden ja vaikka kielitaitoa olisikin, voi opettaminen ja ohjaaminen ruotsiksi olla haastavaa. Ruotsin kielellä ohjaaminen näkyi myös koulutustarpeita kysyttäessä.

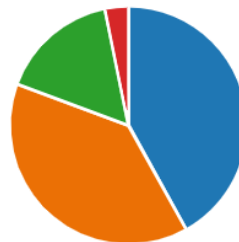
Taide- ja kulttuuritoimijoiden kyselyissä ja haastatteluissa tuli lisäksi esille, että ruotsinkielisiä taide- ja kulttuurialan toimijoita on vähemmän kuin suomenkielisiä. Alalla toimivia ei myöskään välttämättä tunneta, etenkin jos he yleensä työskentelevät muualla kuin Itä-Uudellamaalla tai pääkaupunkiseudulla. Myös esiintymismatkojen kustannukset saattavat nousta liian suuriksi, jos välimatkat ovat pitkiä. Ratkaisuna mainittiin yhteistyö ja kustannusten jakaminen kuntien muiden yksiköiden, kulttuuritoimijoiden ja naapurikuntien kanssa.

Porvoo:

6. Millä kielillä järjestätte opetusta?

Lisätietoja

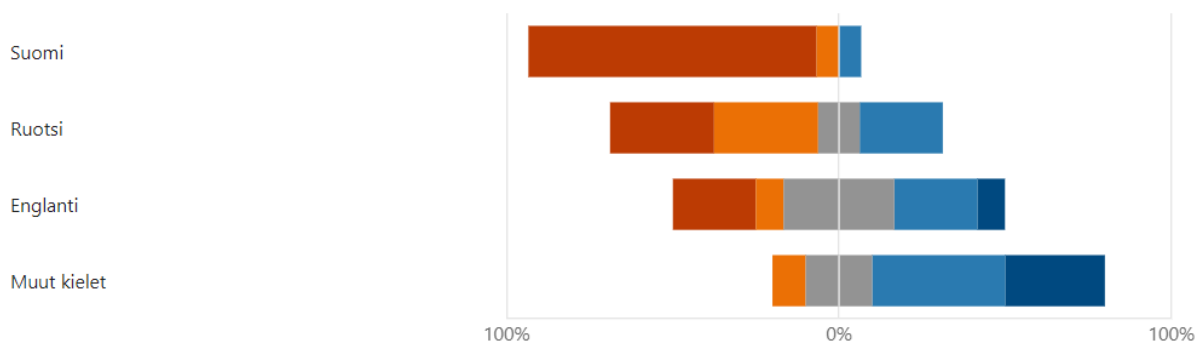
● suomi	13
● ruotsi	12
● englantia	5
● Muu	1

8. Arvioi, miten hyvin eri kielillä antamanne opetus vastaa tarvetta ja kysyntää.

Lisätietoja

■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Hyvin ■ Ei riittävästi ■ Melko huonosti

11. Valitse kaikki ne kielet, joilla itse opetat

[Lisätietoja](#)

● suomi	14
● ruotsi	10
● englanti	9
● Muu	0

Sipoo:

6. Millä kielillä järjestätte opetusta?

[Lisätietoja](#)

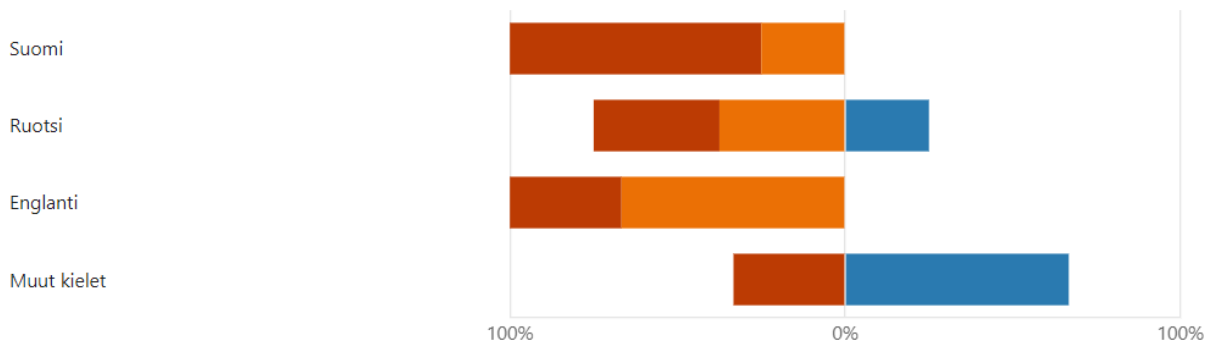
● suomi	8
● ruotsi	6
● englanti	0
● Muu	0

8. Arvioi, miten hyvin eri kielillä antamanne opetus vastaa tarvetta ja kysyntää.

[Lisätietoja](#)

■ Erittäin hyvin ■ Melko hyvin ■ Hyvin ■ Ei riittävästi ■ Melko huonosti

11. Valitse kaikki ne kielet, joilla itse opetat

[Lisätietoja](#)

	suomi	7
	ruotsi	5
	englanti	1
	Muu	0

8.2 Yhteydenpito taidekasvattajien ja varhaiskasvatuksen välillä

Taide- ja kulttuurikasvatuksen sisältöjen suunnittelun ja palveluista viestinnän kannalta olisi tärkeää, että toimijoilla olisi säännöllistä keskinäistä yhteistyötä ja tiedossa, keneen voi olla yhteydessä. Yhteyshenkilöä tarvittaisiin avuksi myös esimerkiksi päiväkodin tilojen varaamisessa ja toiminnan aikataulun suunnittelussa. Tarve tuli esille useissa taidekasvattajien keskusteluissa. Käytäntö on usein, että päiväkodin johtaja toimii yhteyshenkilönä ja viestinvälittäjänä. Erillinen taide- ja kulttuurivastaava oli nimetty varsin harvoin. Porvoossa liki 70 prosenttia vastasi, ettei varhaiskasvatussyksikössä ole nimetty kyseistä vastuuhenkilöä. Sipoossa Kyllä-vastauksia ei ollut lainkaan.

Porvoo:

9. Onko varhaiskasvatussyksikössäsi nimettyä taide- tai kulttuurivastaavaa?

[Lisätietoja](#)

	kyllä	9
	ei	27
	en tiedä	4

Sipoo:

9. Onko varhaiskasvatussyksikössäsi nimettyä taide- tai kulttuurivastaavaa?

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	kyllä	0
	ei	16
	en tiedä	2

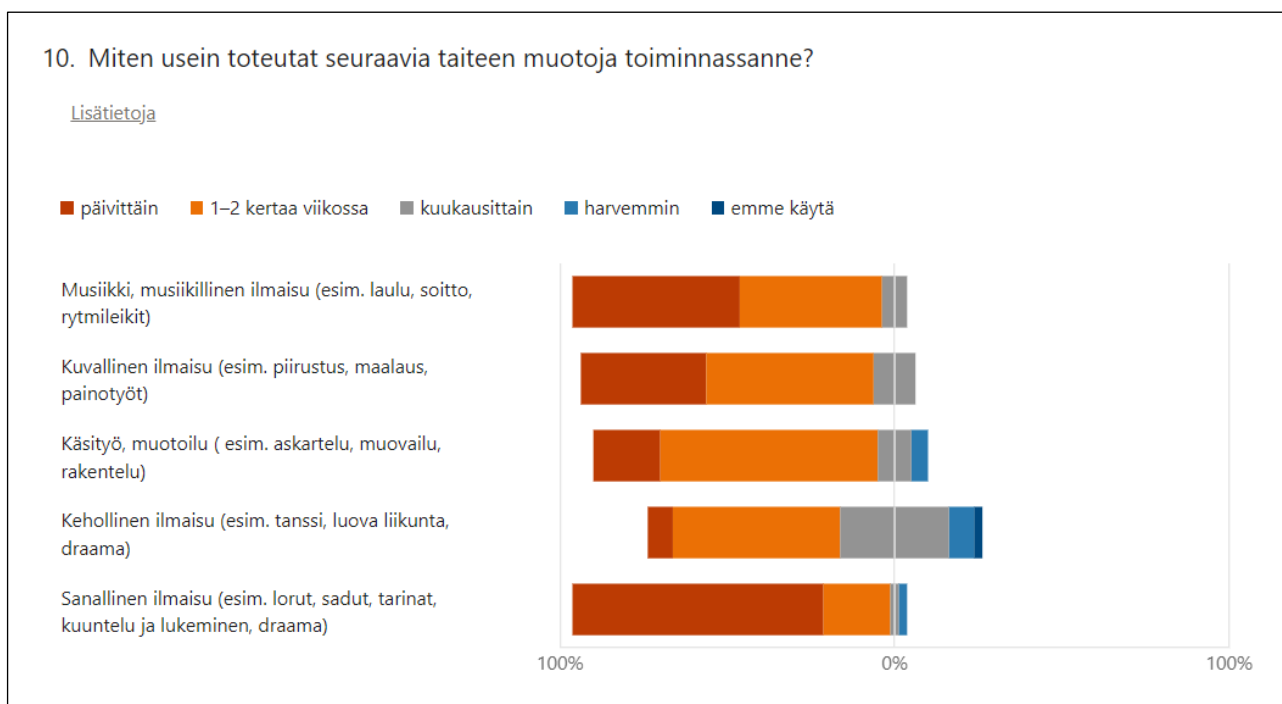

8.3 Taiteen eri lajit varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen henkilöstö toteuttaa sekä Porvoossa että Sipoossa kyselyn perusteella eniten sanallista ilmaisua sekä musiikkia ja musiikillista ilmaisua joko päivittäin tai 1–2 kertaa viikossa. Musiikin osuuteen vaikuttaa päiväkodeissa järjestettävä musiikkileikkikoulutoiminta, jota kuvataan luvussa 5.3. Kehollista ilmaisua, johon sisältyy muun muassa teatteri, tanssi, luova liikunta ja draama, toteutetaan vähiten; monesti vain noin kerran kuussa tai harvemmin (n. 40 %). Myös käsityötä ja muotoilua toteutetaan usein vain muutaman kerran viikossa. Edellä mainitut tulokset vastaavat Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisemaa selvitystä vuodelta 2021 (KARVI), jossa tarkasteltiin viisivuotiaiden pedagogiikkaa varhaiskasvatuksen taito- ja taidekasvatuksessa.

Lähde: Pedagogisia jatkumoit ja ilmaisun iloa! Viisivuotiaiden pedagogiikka ja taito- ja taidekasvatuksen nykytila varhaiskasvatuksessa. KARVI 2021.

Porvoo:

Sipoo:

10. Miten usein toteutat seuraavia taiteen muotoja toiminnassanne?

[Lisätietoja](#)

■ päivittäin ■ 1-2 kertaa viikossa ■ kuukausittain ■ harvemmin ■ emme käytä

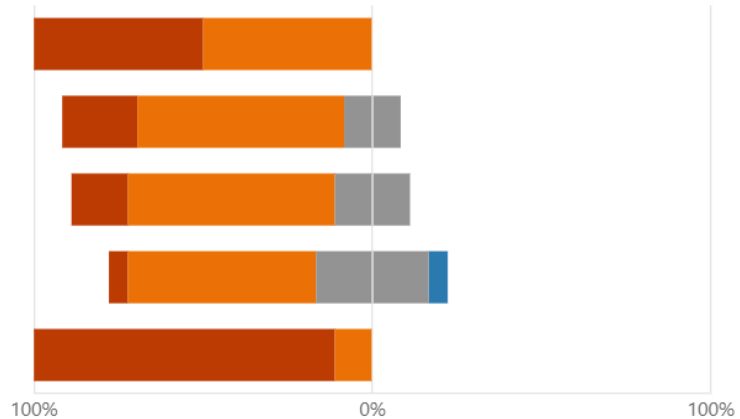
Musiikki, musiikillinen ilmaisu (esim. laulu, soitto, rytmileikit)

Kuvallinen ilmaisu (esim. piirustus, maalaus, painotyöt)

Käsityö, muotoilu (esim. askartelu, muovailu, rakentelu)

Kehollinen ilmaisu (esim. tanssi, luova liikunta, draama)

Sanallinen ilmaisu (esim. lorut, sadut, tarinat, kuuntelu ja lukeminen, draama)

8.4 Taidekasvatuksen toteutuksen haasteita

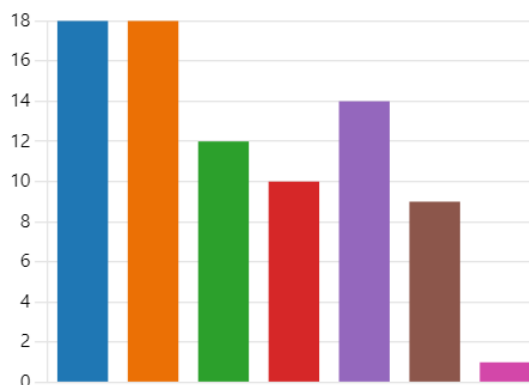
Taidekasvatukseen vaikuttavista esteistä mainittiin useimmiten ajan puute sekä yhtä lailla oma tai kollegoiden taidepedagogisen osaamisen puute. Liian suuret ryhmäkoot ja välineiden ja tarvikkeiden puute nousivat myös esille. Sen sijaan sopivien tilojen puute koettiin Porvoossa Sipoota harvemmin esteeksi. Porvoossa on rakennettu tai peruskorjattu useita päiväkoteja viime vuosina ja tiloihin on kiinnitetty huomiota. Monet Porvoossa toimivat taidekasvattajat ottivat keskusteluissa esille päiväkotien hyvät tilat. Sipoossa sopivien tilojen, etenkin salien puute mainittiin varhaiskasvatuksen kanssa käydyissä keskusteluissa. Sen sijaan henkilöstön puutetta ei välttämättä nähty suurimpana esteenä taidekasvatuksen toteuttamiselle.

Porvoo:

14. Jos taito- ja taideaineita on mielestäsi liian vähän, mitkä ovat mielestäsi suurimmat esteet (valitse 3 tärkeintä)

[Lisätietoja](#)

- ajan puute 18
- oma tai muiden taidepedagogis... 18
- välineiden ja tarvikkeiden puute 12
- sopivien tilojen puute 10
- liian suuret ryhmäkoot 14
- henkilöstön puute 9
- Muu 1

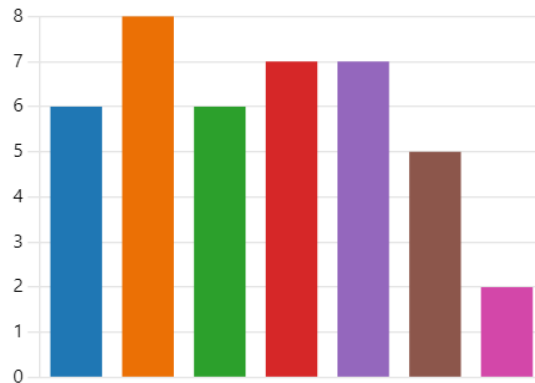

Sipoo:

14. Jos taito- ja taideaineita on mielestäsi liian vähän, mitkä ovat mielestäsi suurimmat esteet (valitse 3 tärkeintä)

Lisätietoja

ajan puute	6
oma tai muiden taidepedagogis...	8
välineiden ja tarvikkeiden puute	6
sopivien tilojen puute	7
liian suuret ryhmäkoot	7
henkilöstön puute	5
Muu	2

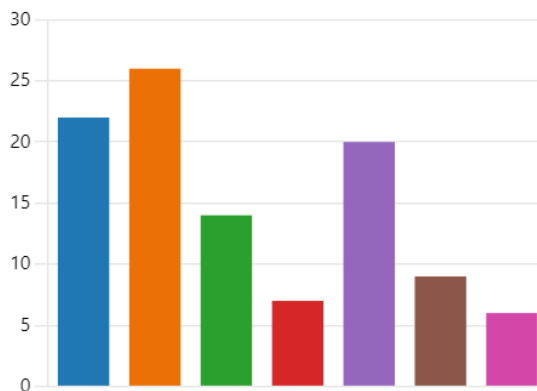
Vastaajat kokivat, että taidekasvatusta edistäisi parhaiten se, että sille olisi riittävästi aikaa varhaiskasvatuksen arjessa. Myös pienemmät ryhmäkoot olisivat tarpeen. Vastaajat kokivat myös, että henkilöstön täydennyskoulutuksella voitaisiin edistää taidekasvatuksen toteuttamista. Se oli monen mielestä tärkeämpää kuin se, että ulkopuolinen taidekasvattaja vierailee päiväkodissa. Ylipäätään vastauksista voi päätellä, että taidekasvatusta voidaan parhaiten edistää varhaiskasvatuksen arjessa sen omalla henkilöstöllä ja omassa toimipisteessä.

Porvoo:

16. Mikä edistää mielestäsi parhaiten taidekasvatuksen toteutumista? (valitse 3 tärkeintä)

Lisätietoja

pienemmät ryhmäkoot	22
taidekasvatukselle on riittävästi ...	26
ulkopuolinen taidekasvattaja ohj...	14
ryhmä vierailee eri taidelaitoksis...	7
henkilökunnalle järjestetään täy...	20
kuljetuksiin on varattu riittävästi...	9
toiminta on maksutonta perheille	6

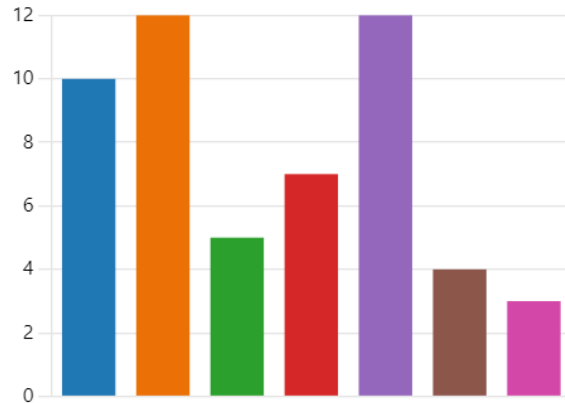

Sipoo:

15. Mikä edistää mielestäsi parhaiten taidekasvatuksen toteutumista? (valitse 3 tärkeintä).

Lisätietoja

● pienemmät ryhmäkoot	10
● taidekasvatukselle on riittävästi ...	12
● ulkopuolinen taidekasvattaja ohj...	5
● ryhmä vierailee eri taidelaitoksis...	7
● henkilökunnalle järjestetään täy...	12
● kuljetuksiin on varattu riittävästi...	4
● toiminta on maksutonta perheille	3

”Henkilökunnalla tulisi olla mahdollista osallistua koulutuksiin enemmän! Kun itsellä on taitoa niin helpompi toteuttaa lasten kanssa. Ja jos itse kiinnostunut kehittämään omaa työtä pitäisi siihen kannustaa ja antaa resursseja.” Varhaiskasvatuksen ammattilainen.

8.5 Vierailut taidelaitoksissa

Porvoossa ja Sipoossa taidelaitokset ja taidekasvatuksen tarjoajat toimivat pääsääntöisesti keskustassa. Pitkä matka ja kuljetuskustannukset nousivat suurimmaksi vierailujen esteeksi. Kaupunki tarjoaa Porvoossa Mini-Kultiksen puitteissa yhden maksuttoman kuljetuksen. Lisäksi kulttuuritalo Grand on pystynyt tarjoamaan kuljetuksen noin 20 vierailijaryhmälle vuodessa. Ryhmät saattavat myös hyödyntää kulttuurivierailuihin jotain toista kautta saatua kuljetusta, esimerkiksi kuljetusta uimahallin uimaopetukseen.

Sipoon kunnan budjetissa on varattu määräraha kouluryhmien kuljetuksiin. Koska Sipoo kuuluu Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmään (HSL), voivat koulut hyödyntää HSL:n kuljetuksia sekä kunnan sisällä että matkustaessaan Helsinkiin. Vuonna 2023 peruskoulun oppilaat saivat käyttää HSL:n palveluja maksuttomasti, alle kouluikäiset saavat aina käyttää kyseisiä palveluja maksuttomasti.

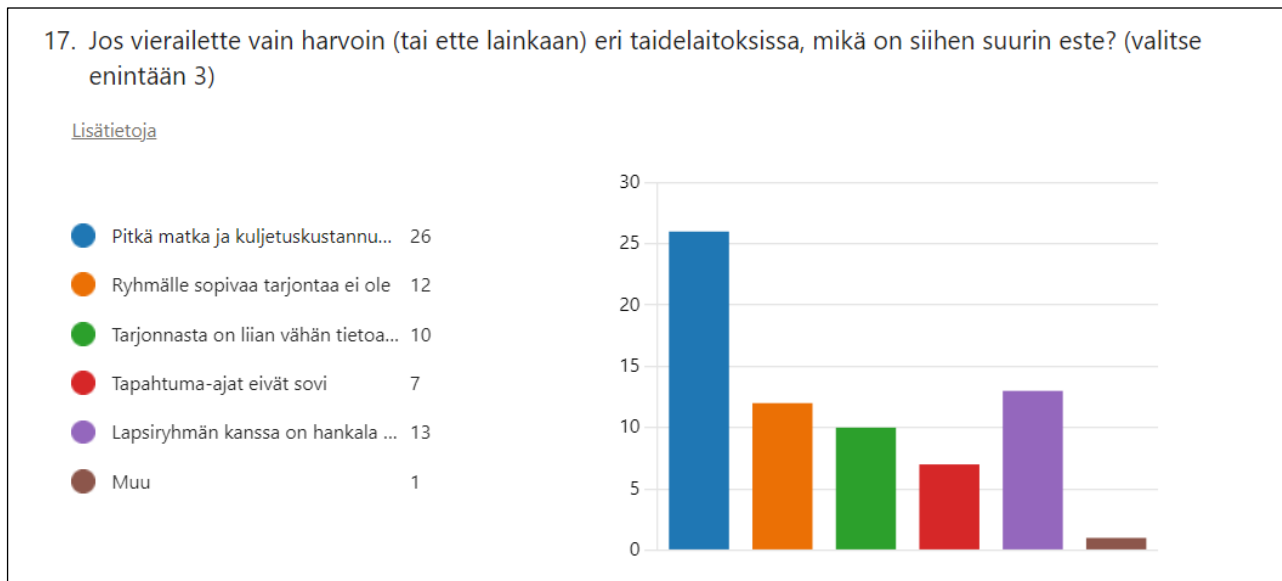
Etenkin keskustassa tai sen läheisyydessä toimivat ryhmät useimmiten kävelevät palveluiden ääreen. Se voi kuitenkin olla hankalaa ja tuntua turvattomalta etenkin, jos ryhmä on suuri tai erityisen levoton. Ylipäättään paikasta toiseen siirtyminen voi lapsiryhmän kanssa viedä paljon aikaa vaatteiden vaihtoon ja wc-käynteihin, mikä vähentää taide- ja kulttuuritoimintaan käytössä olevaa aikaa.

Vastausten perusteella lapsiryhmälle sopivan tarjonnan puute tai viestintä eivät Porvoossa näyttyä merkittävänä taidelaitoksissa vierailuiden esteinä. Sipoon vastauksissa viestintä tapahtumista koettiin puutteelliseksi.

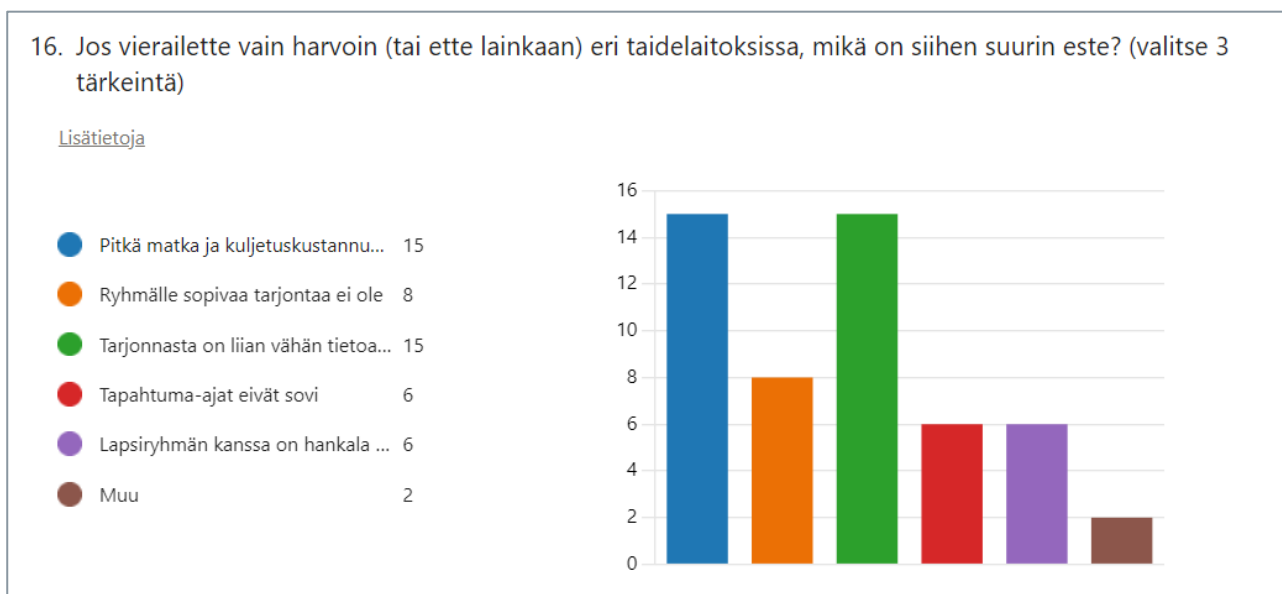

Taide- ja kulttuurikasvatuksen järjestäjien kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esille myös seikka, että ryhmät saattavat perua viime tingassa tulonsa jo varaamiinsa esityksiin. Tämä ilmiö on järjestäjien mukaan lisääntynyt viime vuosina ja koskee sekä päiväkotiryhmiä että perusopetuksen eri asteita. Seurauksena on ollut kokonaisten esitysten peruuttamisia. Porvoossa myös Kulttuuripolkuun kuuluvia esityksiä on jouduttu peruuttamaan, mistä seuraa se, ettei kyseiselle luokkasteelle suunniteltu kulttuurikasvatussuunnitelma toteudu.

Porvoo:

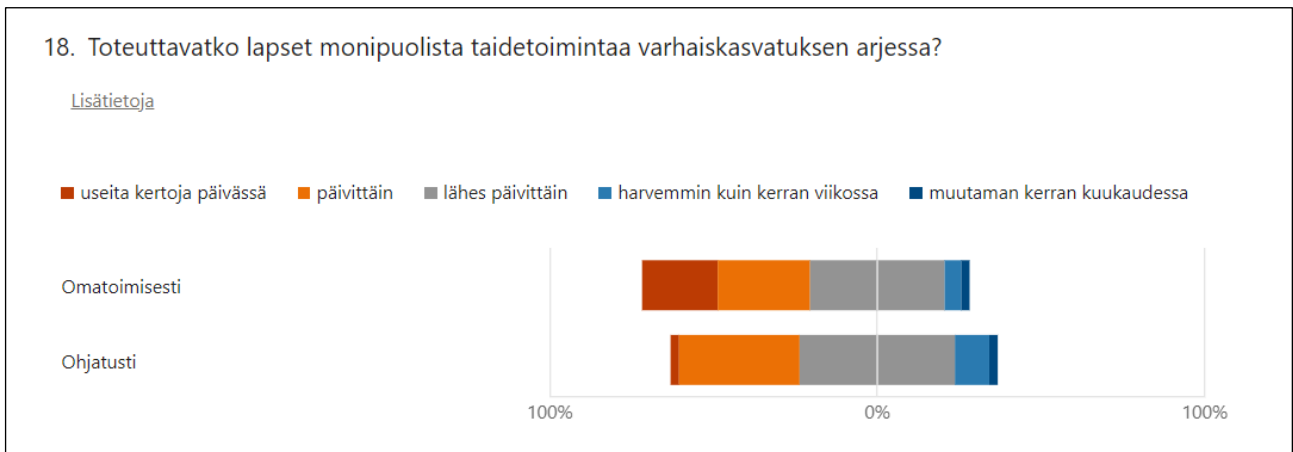
Sipoo:

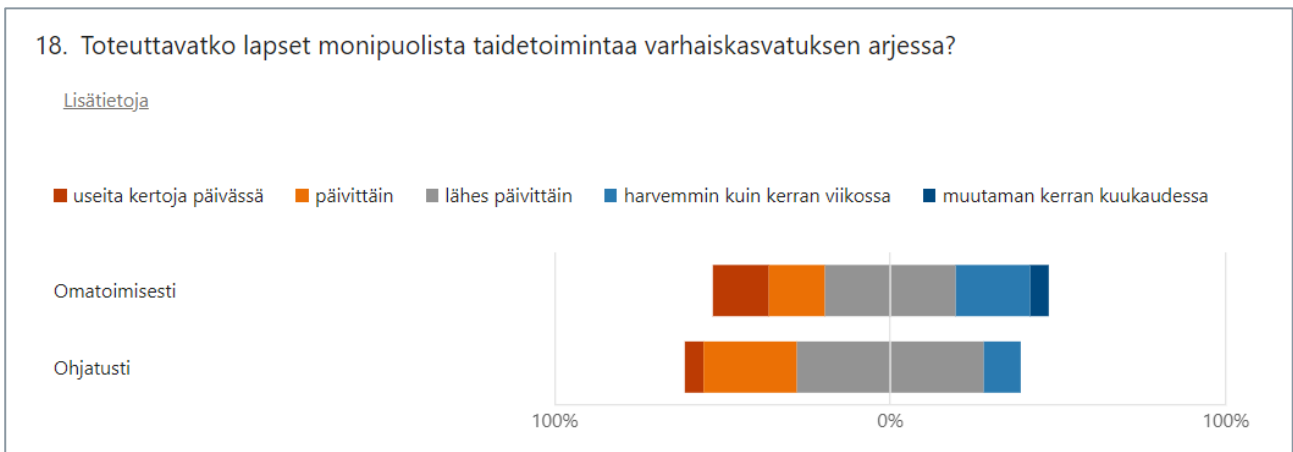
8.6 Lasten itsenäinen taidetoiminta

Ohjatun toiminnan lisäksi lapset toteuttavat taidetoimintaa myös itsenäisesti: leikkivät, musisoivat, piirtävät ja kehittelevät draamaesityksiä. Varhaiskasvatuksen arjessa omatoimisen tekemisen osuus onkin suuri ja on tärkeää, että lapsilla on mahdollisuus käyttää erilaisia materiaaleja, välineitä ja tiloja.

Porvoo:

Sipoo:

Lasten kiinnostuksen kohteet pystytään vastausten perusteella ottamaan varhaiskasvatuksen toiminnassa Porvoossa huomioon hyvin tai erittäin hyvin noin 70-prosenttisesti. Sipoossa vastaajat valitsivat useimmiten vastauksen ”melko hyvin”.

Taide- ja kulttuurikasvattajien kanssa käydyissä keskusteluissa yhtenä aiheena oli lasten toiveiden kuuleminen ja miten hyvin toiveet ja kiinnostuksen kohteet pystytään ottamaan huomioon toiminnassa. Monet totesivat, että lapset ovat ylipäättään hyvin innokkaita ja motivoituneita. Tehtäviä ja toimintaa pystytään myös useimmiten muokkaamaan siten, että ne kiinnostavat erilaisia lapsia.

”Käydäänhän me myös Ruuneperin haudalla?”, eskarilainen tarkisti Näsin hautausmaan taide- ja kulttuurikierroksella, Porvoon museo.

Porvoo:

19. Miten hyvin pystyt taidekasvatuksessa mielestäsi huomioimaan lasten omat kiinnostuksen kohteet?

[Lisätietoja](#)

	erittäin hyvin	7
	hyvin	19
	melko hyvin	9
	ei riittävästi	4
	ei lainkaan	0

Sipoo:

19. Miten hyvin pystyt taidekasvatuksessa mielestäsi huomioimaan lasten omat kiinnostuksen kohteet?

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	erittäin hyvin	2
	hyvin	6
	melko hyvin	7
	ei riittävästi	3
	ei lainkaan	0

8.7 Lasten tarpeiden huomiointi

Varhaiskasvatuksen ammattilaisilta kysyttiin, miten hyvin varhaiskasvatuksen taidekasvatuksessa huomioidaan tuen tarpeessa olevat lapset. Porvoossa hieman yli puolet vastasi ”melko hyvin” ja ”hyvin” 34 prosenttia. Kun heiltä kysyttiin, miten ulkopuoliset taidekasvattajat huomioivat tuen tarpeessa olevat lapset, nousi ”ei riittävästi” -osuus merkittävästi kahdeksasta prosentista 33:een. Kun taidekasvattajilta kysyttiin täydennyskoulutustarpeita, oli tuen tarpeessa olevien lasten taidekasvatus suosituin aihe. Toisena oli ruotsin kielellä -ohjaaminen.

Sipoon vastaajista lähes kolmannes koki, ettei tuen tarpeessa olevia lapsia pystytä huomioimaan riittävästi ja etteivät ulkopuoliset taidekasvattajat ota heitä huomioon (hieman yli puolet vastaajista).

Asia nousi esille myös taidekasvattajien kanssa käydyissä keskusteluissa. Taidekasvattajat totesivat, että heillä ei yleensä ole tietoa ryhmissä olevista jonkin tuen tarpeessa olevista lapsista etukäteen, eikä heillä siksi ole mahdollisuutta varautua esimerkiksi erilaisilla tehtävillä. Tiedon puutteeseen vaikuttaa muun muassa lasten yksityisyyden suoja. Se, että ryhmän mukana on enemmän aikuisia, voi olla ainut asiasta kertova seikka. Taidekasvattajat totesivat kuitenkin, että etenkin kokeneilla taidekasvattajilla on usein kertynyt osaamista räätälöidä sopivia tehtäviä kaikille lapsille. He huomauttivat myös, että toisin kuin perusopetuksessa, taiteen perusopetuksen ryhmissä kaikki lapset ovat samoissa ryhmissä, joten tilanne on heille tuttu.

Porvoo:

21. Onko varhaiskasvatuksen taidekasvatuksessa mielestäsi huomioitu lapset, joilla on tuen tarvetta?

Lisätietoja

● erittäin hyvin	1
● hyvin	13
● melko hyvin	21
● ei riittävästi	3
● ei lainkaan	0

23. Huomioivatko ulkopuoliset taidekasvatuksen toimijat mielestäsi lapset, joilla on tuen tarvetta?

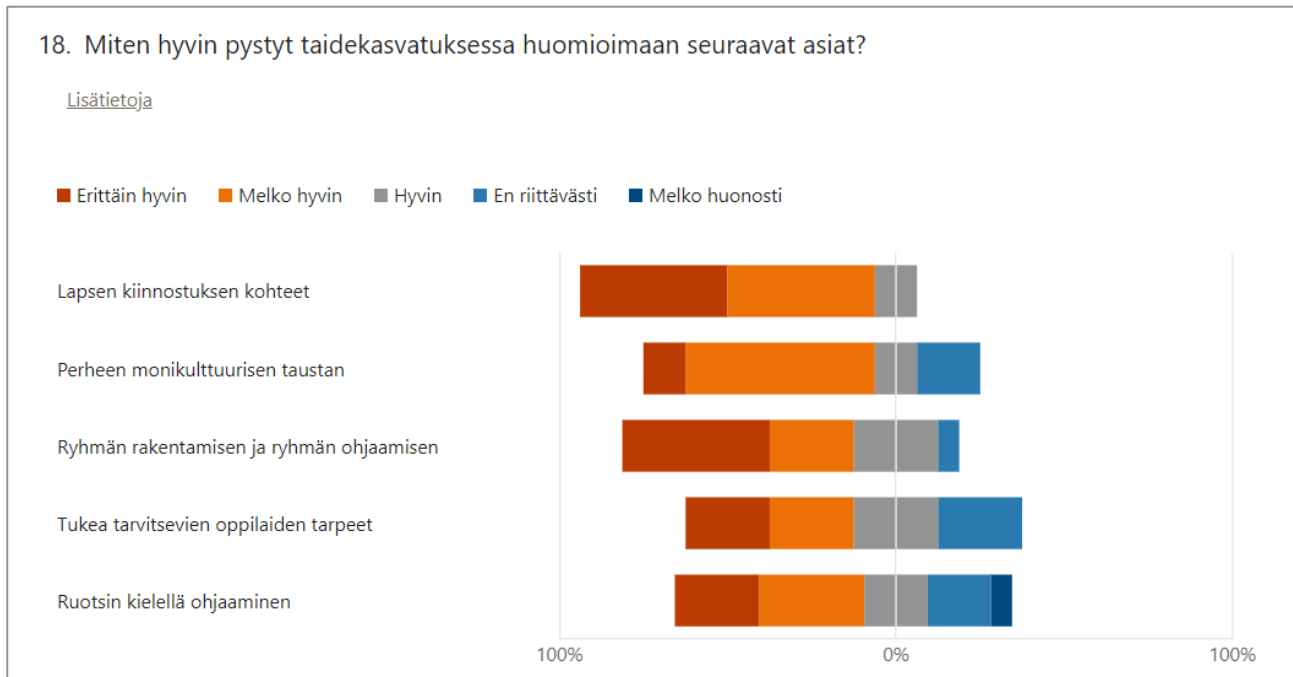
Lisätietoja

● erittäin hyvin	1
● hyvin	9
● melko hyvin	11
● ei riittävästi	11
● ei lainkaan	1

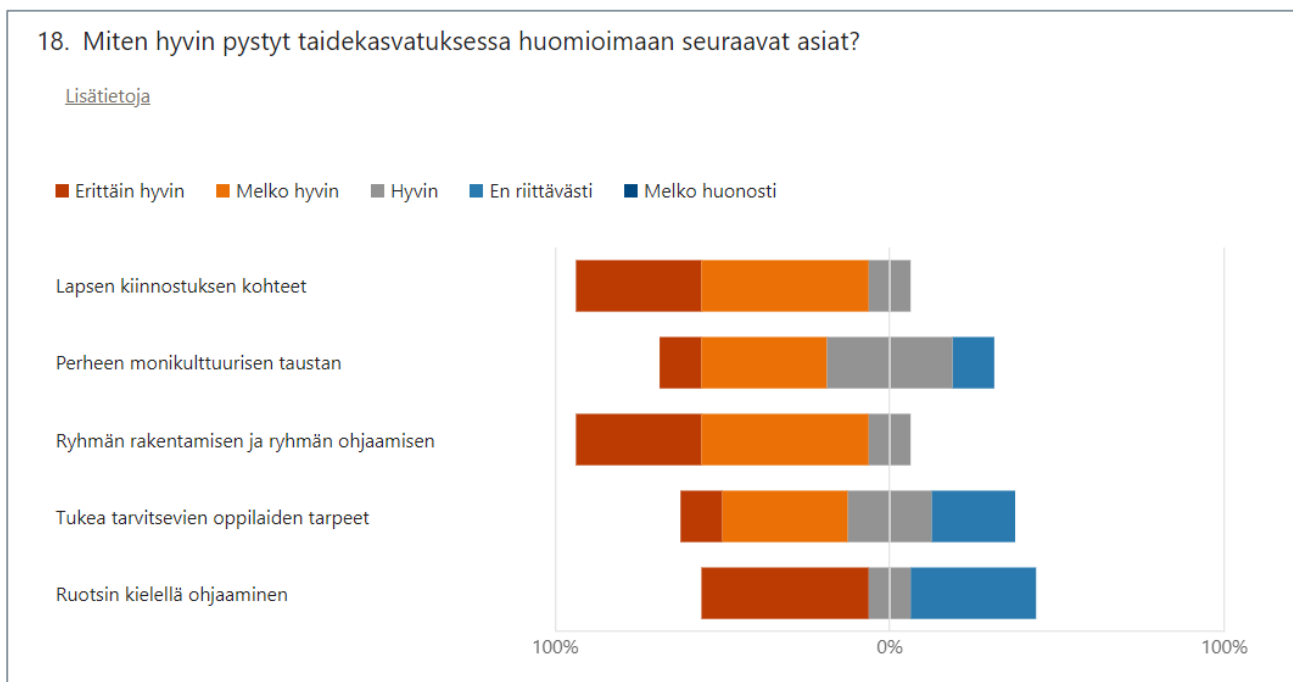

Taidekasvattajien vastaus kysymykseen: Miten hyvin pystyt taidekasvatuksessa huomioimaan seuraavat asiat?

Porvoo:

Sipoo:

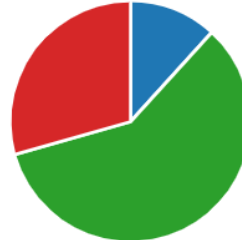
Sipoo:

21. Onko varhaiskasvatuksen taidekasvatuksessa mielestäsi huomioitu lapset, joilla on tuen tarvetta?

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	erittäin hyvin	2
	hyvin	0
	melko hyvin	10
	ei riittävästi	5
	ei lainkaan	0

25. Huomioivatko ulkopuoliset taidekasvatuksen toimijat mielestäsi lapset, joilla on tuen tarvetta?

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	erittäin hyvin	1
	hyvin	0
	melko hyvin	5
	ei riittävästi	9
	ei lainkaan	1

”Usein lapset, jotka tarvitsevat tukea, nauttivat taidekasvatuksesta. Kaikki lapset nauttivat taiteen tekemisestä eri muodoin”, varhaiskasvatuksen ammattilainen.

Lasten kieli- ja kulttuuritaustan huomioimiseen taidekasvatuksessa liittyivät kysymykset:

1. Miten perheiden monikulttuurisuus mielestäsi huomioidaan taito- ja taidekasvatuksessa? Esim. onko sinulla tai päiväkodissasi riittävästi tietoa ja osaamista monikulttuurisuuden huomioimiseen. Entä onko teillä ollut yhteistyötä monikulttuurisen taidekasvattajan kanssa?
2. Miten lapsen kielitausta mielestäsi huomioidaan taito- ja taidekasvatuksessa? Esim. onko sinulla tai työpaikallasi riittävästi tietoa ja osaamista eri kieliryhmien huomioimiseen. Entä onko teillä ollut yhteistyötä muun kielisten taidekasvattajien kanssa?

Vastauskenttään kirjoitetut vastaukset antoivat kuvan hyvin vaihtelevasta tilanteesta. Noin kolmasosa toteaa, ettei kielitaustaa pystytä huomioimaan riittävästi tai ettei siihen ole riittävä osaamista. Myöskään yhteistyötä muun kielisten taidekasvattajien kanssa ei vastausten perusteella tehdä (juuri) lainkaan. Ainoastaan yhteistyö ruotsinkielisen ryhmän kanssa mainittiin.

”Ryhmässä ei ole tällä hetkellä juuri monikulttuurisuutta, tarvittaessa etsin tietoa ja keskustelen perheiden kanssa mitä vinkkejä ja toiveita heillä olisi.”

”Lasten kanssa kyllä keksitään keinot, lisää monen kielistä materiaalia tarvittaisiin vanhemmille / perheille.”

”Kunskap finns men har för tillfället ingen familj från annan kultur. Inget samarbete med mångkulturell konstfostrare.”

”Meillä on kieku-vastaava [kieli- ja kulttuurivastaava] kiertämässä talossa, mutta taidepuoleen ei vielä monikulttuurisuutta mietitty syvällisemmin.”

”Ei vielä, moku-vastaava [monikulttuurinen] on valittu, toivomme lisää ideoita hänen kauttaan.”

8.8 Täydennyskoulutuksen tarpeet

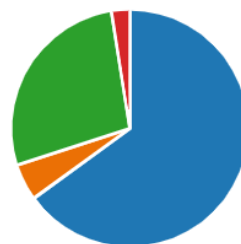
Kysyimme lopuksi varhaiskasvattajilta, millainen heidän oma suhteensa on taidekasvatukseen työssään. Vastausvaihtoehtoihin oli liitetty myös koulutushalukkuuteen ja -tarpeeseen liittyvä näkökulma. Suurin osa vastaajista sekä Porvoossa että Sipoossa piti taidekasvatusta tärkeänä ja halusi myös kehittää taitojaan. Porvoossa lisäksi noin neljännes totesi, että toteuttaisi sitä enemmän ja monipuolisemmin, jos siihen olisi enemmän osaamista.

20. Millainen on oma suhteesi taidekasvatukseen työssäsi?

[Lisätietoja](#)

[Oivallukset](#)

- Pidän taidetoimintaa tärkeänä ja... 26
- Taidetoiminnan toteutus ei ole ... 2
- Toteuttaisin sitä enemmän ja m... 11
- Taidetoiminnan toteutus ei kuul... 1

Sipoo:

20. Millainen on oma suhteesi taidekasvatukseen työssäsi?

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

- Pidän taidetoimintaa tärkeänä ja... 14
- Pidän taidetoimintaa tärkeänä ... 3
- Toteuttaisin sitä enemmän ja m... 1
- Taidetoiminnan toteutus ei kuul... 0

”Itseilmaisuus on jokaisen ja kaikenikäisten lasten oikeus ja olennainen osa ilmaista itseään, havainnoida ja tutkia ympäristöään sekä jäsentää sitä kielestä, iästä, haasteista ym. riippumatta. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea ja antaa lapselle keinoja siihen, sekä tukea ja antaa asiasta tietoa perheille.”

”Konstfostran är en del av grunderna för planen för småbarnspedagogik och ska därmed vara en del av verksamheten. Konstfostran är viktigt för att barnen kan öva olika färdigheter genom konstfostran och många barn har ett stort intresse för skapande.”

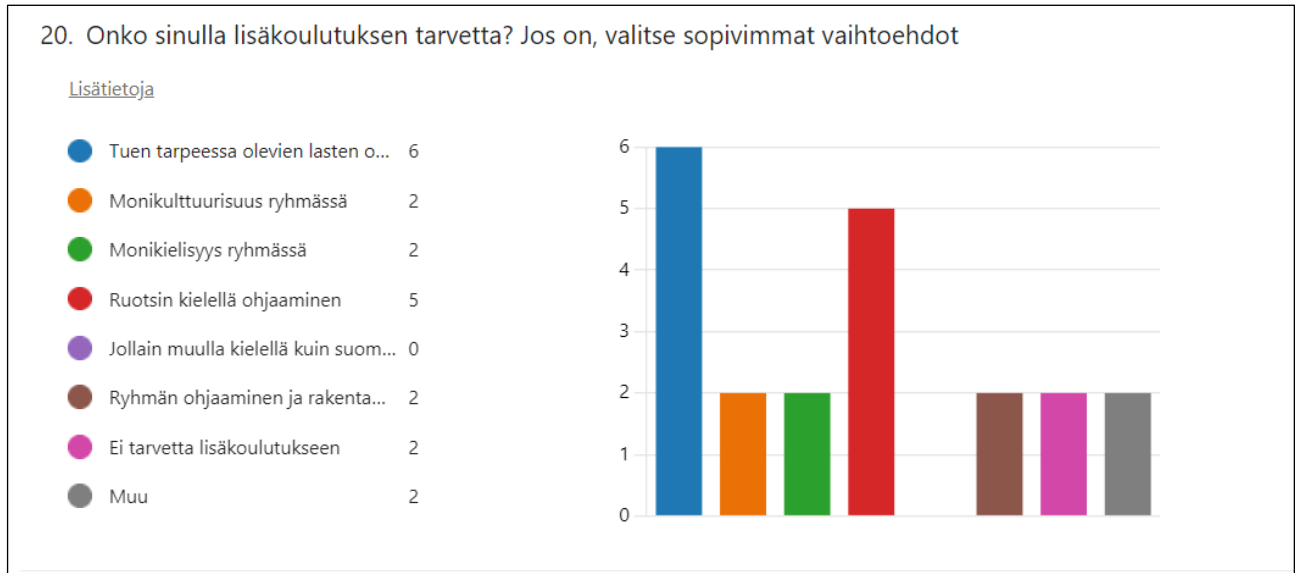
”Erittäin tärkeänä. Lapset oppivat ja kehittyvät taiteen kautta, se on lapsille mielisää ja mukavaa tekemistä. Se kasvattaa lasten mielikuvitusta, luo ja vahvistaa taitoja. Luo myönteistä minäkuvaa itsestä ja omasta osaamisesta ja oppimisesta.”

”Tärkeänä, monella ei ole rahaa tai resursseja viedä lasta hoitopäivän jälkeen enää tällaiseen toimintaan.”

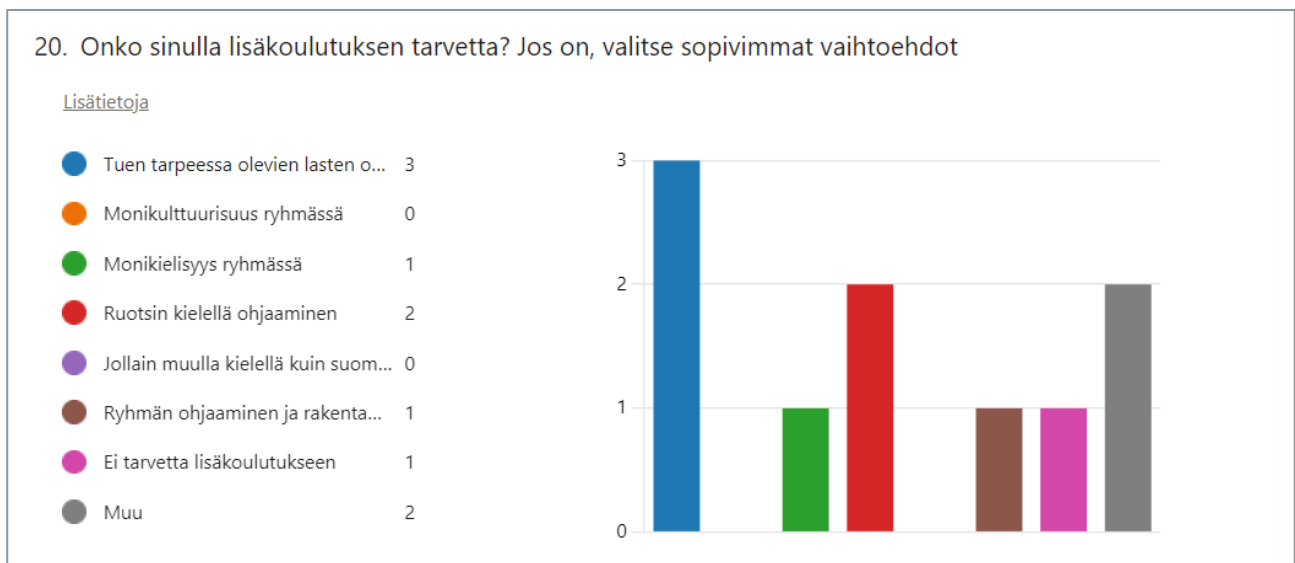

Taidekasvattajien vastaus lisäkoulutuksen tarpeeseen:

Porvoo:

Sipoo:

9 Taidekasvatuksen kehittämistarpeet Porvoossa ja Sipoossa

Porvoon ja Sipoon SKAPA-hankkeen ensimmäisessä vaiheessa keskityttiin kuntien taide- ja kulttuurikasvatuksen nykytilan arviointiin ja siitä nouseviin kehittämistarpeisiin. Selvityksen pohjalta nousi keskeisiä aihekokonaisuuksia, joihin jatkossa tulee etsiä ratkaisuja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Selvitystyön tuloksena muodostuneen aineiston lisäksi käytössä oli aiempaa materiaalia, jota oli syntynyt Porvoon ja Sipoon kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämisen ja muun kulttuuri toiminnan suunnittelun yhteydessä.

Monet selvitysvaiheessa esille tulleet kehittämiskohteet edellyttävät kuntien eri toimialojen yhteistyön tiivistämistä. Varhaiskasvatuksen taidekasvatusta tulee kehittää yhdessä etenkin varhaiskasvatuksen hallinnon ja henkilöstön kanssa, jotta toimenpiteet ovat vaikuttavia ja niiden vaikuttavuus säilyy ja kehittyy varhaiskasvatuksen arjessa. Myös taidekasvatusta tarjoavien toimijoiden tulisi lisätä keskinäistä yhteistyötä, jotta taide- ja kulttuurikasvatusta muodostaa monipuolisen ja eri tarpeet mahdollisimman hyvin kattavan kokonaisuuden sekä palveluita käyttävien että opetuksen tarjoajien näkökulmasta.

Toiminnan kehittäminen edellyttää yleensä henkilöstö- ja taloudellisia resursseja kyseisten toimialojen talousarvioissa. Esimerkiksi täydennyskoulutukseen osallistuminen saattaa aiheuttaa sijaistarpeen varhaiskasvatuksessa muiden kulujen lisäksi. Porvoossa taide- ja kulttuurilaitosten taidekasvattajat järjestävät myös koulutusta varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen opettajille. Se on yleensä ylimääräinen tehtävä, josta maksetaan erillinen korvaus, jonka tulee näkyä koulutuspalveluita hankkivan talousarviossa.

Porvoon ja Sipoon selvitystyössä kiinnitettiin erityisesti huomiota lasten tasavertaiseen mahdollisuuteen osallistua taidekasvatukseen riippumatta kieli- tai kulttuuritaustasta, lapsen hoitopaikasta tai lapsen mahdollisesta tuen tarpeesta taidetoiminnassa. Haastatteluissa ja lomakekyselyssä pyydettiin lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstöä mainitsemaan mahdollisia taidetoiminnan toteutumisen esteitä, ja miten niitä voitaisiin ratkaista.

Jotkut tunnistetut kehittämistarpeet saattavat vaatia pitkän ajan ja laajaa yleistä keskustelua. Tällaisia ovat esimerkiksi vaikuttaminen arvoihin ja asenteisiin sekä kodeissa, varhaiskasvatuksessa että esimerkiksi päättäjien taholla. Lisäksi paikallisessa SKAPA-hankkeessa ei voida vaikuttaa taidekasvattajien tai varhaiskasvatuksen ammattilaisten ammatilliseen peruskoulutukseen. Kuitenkin myös edellä mainittuja kehittämistarpeita voidaan nostaa esille, ja niihin voidaan osaltaan vaikuttaa muun muassa viestinnän keinoin ja täydennyskoulutuksella.

9.1 Tavoitteena taidekasvatuksen kestävä rakenteet, saavutettavuus ja tasa-arvoisuus

Sekä Porvoossa että Sipoossa toimenpiteiden ja pilottihankkeiden tarkempi suunnittelu ja toteutus aikatauluineen täsmennetään yhteistyössä eri toimijoiden ja kohderyhmien kesken hankkeen seuraavassa vaiheessa vuosina 2024–2025.

Alla olevaan taulukkoon merkittyjen toimenpiteiden tarkempi kuvaus, tavoitteet ja tavoiteltu vaikutus ovat luvussa 9.2 Toimenpiteet ja tavoitteet 2023–2025.

Kestävät tavoitteet	
Talous- ja hallintorakenne	<ul style="list-style-type: none"> • Rahoitusmalli • Kuljetus- ja ostomäärärahat
	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonkeruu (opetukseen osallistuvien lasten määrä, eri kieli- ja kulttuuriryhmät, tukea tarvitsevat lapset, eri taideaineiden opetus, hinnoittelu). • Tiedolla johtaminen (mittarit, seuranta, tilastointi) • Arviointi (Cupore)
Yhteistyö- ja verkostorakenne	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyö (päiväkodit, koulut, taideoppilaitokset, taiteilijat/taideyhdistykset, kulttuuritalot, kodit). • Verkosto (Itä-Uudenmaan kunnat, SKAPA-hankkeet, kansalliset verkostot)
Täydennyskoulutuksen, opetuksen laadun ja rekrytoinnin rakenne	<ul style="list-style-type: none"> • Täydennyskoulutus taidekasvattajille ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle. • Taidekasvattajien täydennyskoulutus yhteistyössä oppilaitosten kanssa (kokeilut). • Opetuksen arviointi (pätevyys, eri kielet). • Selkeiden opintopolkujen luonti.
Saavutettavuuden ja tasa-arvon rakenne	<ul style="list-style-type: none"> • Pilotit • Osallistaminen • Asenteet ja arvot • Viestintä ja markkinointi

9.2 Toimenpiteet ja tavoitteet 2023–2025

Toimenpiteet 2023–2025		Vaikutus/Tavoite
Rahoitusmalli	<p>Kartoitetaan taidekasvatuksen toimijoiden eri rahoitusmallit ja niiden vaikutus toimintaan ja yhteistyöhön.</p> <p>Tavoitteena on saada taidekasvatus vahvemmin osaksi rakenteita, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmia ja toimialojen talousarviota.</p>	Yhteisellä suunnittelulla voidaan estää päällekkäisyydet ja käyttää resurssit tehokkaasti.
Kuljetus- ja ostomäärärahat	<p>Vakiinnuttaminen talousarvioon.</p> <p>Kokeiluna sidotaan Kulttuuripolun sisällöt paketiiksi: palvelu + kuljetus. Kuljetusta ei voi käyttää muuhun kuin Kulttuuripolun palveluihin.</p> <p>Tavoitteena kuljetustuen kasvattaminen, nykyään 1/lukuvuosi.</p>	Edistää taidekasvatuksen saavutettavuutta ja tasapuolisuutta.
Tiedonkeruu, tiedolla johtaminen	<p>Mittareiden ja tilastoinnin kehittäminen.</p> <p>Tiedonkeruun säännöllisyys.</p> <p>Kyselyt, haastattelut.</p>	Tietoon perustuva toiminnan ja talousarvion suunnittelu ja seuranta.
Yhteistyö (kodit, varhaiskasvatuksen yksiköt, perusopetus/koulut, taideoppilaitokset, kulttuuritalot, taiteilijat)	<p>Lisätään yhteistä taidetoiminnan ja kulttuurikasvatussuunnitelman suunnittelua varhaiskasvatuksen, koulutuspalveluiden, taidekasvattajien ja taiteilijoiden välillä.</p> <p>Tehokas ajan sekä henkilöstö- ja taloudellisten resurssien käyttö: esim. yhteinen viestintä, päällekkäisyyksien välttäminen, selkeät roolit, henkilöstötarpeet päiväkodeissa, kouluissa, taideoppilaitoksissa, koordinaattorin työskentely.</p>	<p>Taidekasvatuksen tavoitteiden ja merkityksen avaaminen osana varhaiskasvatussuunnitelmaa ja perusopetuksen opetussuunnitelmaa.</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelma on osa varhaiskasvatussuunnitelmaa ja perusopetussuunnitelmaa.</p> <p>Yhteiset tavoitteet, joihin voidaan sitoutua.</p> <p>Lasten eri tarpeet paremmin huomioon (esim. ikä, tuen tarve).</p> <p>Varhaiskasvatuksen arjen huomiointi (esim. aikataulut, tilojen käyttö).</p>

	Nimetään taidekasvatuksen yhteyshenkilöt varhaiskasvatuksen toimipisteisiin (kunnalliset, yksityiset, perhepäivähoito, avoin toiminta) sekä perusopetuksen eri luokka-asteille ja kouluihin.	Yhteistyön ja viestinnän sujuvuus.
	Yhteistyö neuvoloiden, lapsiperheiden sosiaalityön ja etsivän nuorisotyön kanssa.	Tavoitetaan kotona hoidettavat lapset ja lapset, jotka hyötyvät taidekasvatuksesta eniten.
Verkostot (Itä-Uudenmaan kunnat ja muut SKAPA-hankkeet, kansalliset verkostot)	Osallistutaan SKAPA-verkoston toimintaan. Yhteistyö erityisesti Loviisan ja Lapinjärven sekä Raaseporin ja Hangon hankkeiden kanssa. Yhteistyö Sydkustens landskapsförbundin kanssa.	Tiedon ja kokemusten vaihto, ideointi ja yhteiskehittäminen.
	Kansalliset lastenkulttuurin ja taidekasvatuksen verkostot. Esim. Yhteistuumin – Kuntien kulttuuritoiminnan yhteispiste ja Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto.	Taidekasvatuksen ja kuntien kulttuuritoiminnan kehityksen seuranta kansallisesti, tiedon ja kokemusten vaihto.
Täydennyskoulutus, yleistä	Seminaari- ja työpajapäivä varhaiskasvatuksen henkilöstölle taidekasvatuksesta Porvoossa ja Sipoossa; seuraavassa vaiheessa perusopetuksen opettajille. Täydennyskoulutus erikseen ja/tai yhdistettynä kiertävän taidekasvattajan toimintaan (varhaiskasvatus). Lyhytkursseja eri aiheista taideoppilaitoksissa ja/tai varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimipisteissä ja suunnittelupäivillä. Pilottina kokeilu taidekasvattajien täydennyskoulutuksesta esim. Borgå Folkakademin kanssa.	Taidekasvatus ja sen menetelmät ja tavoitteet tutuiksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle.
	Koulutusta ja työpajoja hyvinvointialueen palvelunohjaajille (esim. neuvolat, kotouttamispalvelut, sosiaalityö).	Hyvinvointialueiden palvelunohjaajat tutustuvat taide- ja kulttuuripalveluihin, joihin voivat ohjata asiakkaitaan.
	Laaditaan valmiita tehtäväpaketteja, oppaita ja opetusmateriaalia kasvattajille ja opettajille (esim. tehtäviä ennen ja jälkeen	Opetusmateriaalia voi hyödyntää varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa myös itsenäisesti.

	taidevierailun). Painettu ja verkosta ladattava materiaali sekä kiertävä ja lainattava materiaali (esim. Sipoossa Musakärri, Porvoossa kulttuurikapsäkki).	
Täydennyskoulutus taidekasvattajille	<p>Ruotsin kielellä ohjaaminen (myös englantia).</p> <p>Tuen tarpeessa olevien lasten ohjaaminen.</p> <p>Monikulttuurisuuden huomioiminen taidekasvattajan työssä.</p>	<p>Lisää taidekasvatuksen saatavuutta ja saavutettavuutta.</p> <p>Henkilöstön osaamisen lisääminen kasvattaa samalla resursseja.</p>
Täydennyskoulutus varhaiskasvatuksen henkilöstölle	<p>Taidekasvattajan työn seuraaminen ja toimintaan osallistuminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa; taidekasvattaja ohjaa työtä ja kouluttaa samalla henkilöstöä.</p> <p>Tukea tarvitsevien lasten ohjaaminen.</p> <p>Monikulttuurisuuden huomioiminen.</p>	<p>Lisää ammatillista osaamista ja monipuolisuutta.</p> <p>Henkilöstön osaaminen kasvattaa resursseja.</p>
PILOTIT 2023–2025	Toimenpiteet 2023–2025	Vaikutus/Tavoite
Kodin rooli & taidekasvatuksen pilotit	<p>Tuodaan taideharrastukset näkyviksi ja houkutteleviksi viestinnän ja toiminnan kautta. Viestinnän suunnittelu ja toteutus yhdessä kuntien viestintä- ja markkinointiyksiköiden kanssa. Ks. myös kohta Viestintä ja markkinointi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasten ja nuorten omat kokemukset. Annetaan ääni taidetta harrastaville lapsille: haastattelut, podcastit, videot yhdessä kuntien markkinointi- ja viestintäyksiköiden kanssa. Viestintä ja markkinointi eri kanavissa, myös muissa kuin taidekasvatuksen omissa kanavissa > tavoitetaan uusia ryhmiä. 	<p>Vaikutetaan arvoihin ja asenteisiin.</p> <p>Tavoitetaan uusia lapsia ja lapsiperheitä taidekasvatuksen pariin.</p> <p>Vahvistetaan toimijoiden välistä yhteistyötä.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Pop up -tapahtumat uusissa, yllättävissä paikoissa (tavoittavat laajasti eri ryhmiä, erityiset taidetapahtumat tavoittavat usein jo harrastavat ja valmiiksi kiinnostuneet). Tuetaan taideoppilaitoksia pop up -tapahtumien järjestämisessä. • Lasten toiminnan kautta: avoimet tapahtumat, vanhemmille mahdollisuus seurata toimintaa. Tuodaan esille aktiivisesti taideharrastuksia ja millaista harrastaminen on "ei tarvitse olla poikkeuksellisen lahjakas voidakseen harrastaa". 	
	Toteutetaan lyhytkursseja (avoimia opintoja) lukukauden kestävän opetuksen ohella. Esim. kolmen kerran kokeilut, myös eri taiteen lajien kokeilut sekä keskusta-alueella että kylissä. Yhteistyö esim. kirjaston ja kansalaisopiston kanssa.	
Pilotit neuvoloissa ja sosiaalityön lapsiperheiden palveluissa	<p>Neuvoloiden palveluneuvojien perehdytys taide- ja kulttuuripalveluihin, mitä on tarjolla, missä, miten voi osallistua.</p> <p>Vierailut ja osallistuminen toimintaan, palveluiden yhteinen suunnittelu.</p> <p>Taiteilijoiden tuottamat materiaalit palveluneuvojien käyttöön ja jaettavaksi perheille (tehtäviä, oppaita).</p>	<p>Taide- ja kulttuuripalvelut tutuiksi: palveluneuvojat/henkilöstö tuntee palvelut ja pystyy ohjaamaan asiakkaita niiden pariin.</p> <p>Taidekasvatus osaksi pienten lasten ja lapsiperheiden elämää.</p>
Pilotit varhaiskasvatuksessa ja hankkeen myöhemmässä vaiheessa perusopetuksessa	<p>Eri taiteen lajit periodeittain nk. taidekaruselli tai varhaiskasvatuksen toimipisteiden toiveiden ja tarpeiden mukaan tietyt taiteen muodot. Täsmentyvät yhteisen suunnittelun pohjalta, kuitenkin ensisijaisesti ne taiteen lajit, joita ei muuten ole mahdollista tarjota.</p> <p>Kiertävät eri aiheiset materiaali- ja ohjepaketit: sisällön ja ohjeiden</p>	<p>Taidekasvattaja monipuolistaa varhaiskasvatuksen toimintaa: päiväkodit, avoin toiminta.</p> <p>Vierailu taidelaitoksissa ja tapahtumissa tarjoaa lapsille elämyksen ja kokonaisvaltaisen kokemuksen.</p>

	<p>sekä tehtävien suunnittelu. Varaukset verkkokaupan kautta.</p> <p>Selvitetään tarkemmin perhepäivähoitoryhmien osallistumista taide-toimintaan, esim. vierailut taide- ja kulttuurilaitoksissa.</p>	
Muut pilotit, nuorten taidekasvatus	<p>Jatketaan kehittämistä, esimerkiksi:</p> <p>Avoimet taidetilat (Porvoon taidekoulu, nuorisopalvelut). Esim. kulttuuripalveluiden työpajatila Studio 15–29-vuotiaiden vapaaseen taidetilakäyttöön.</p> <p>Taiteilijatapaamiset ja työpajat perusopetuksen yhteydessä, mm. osana Kulttuuripolkua.</p> <p>Näyttelytila oppimisympäristönä 9.-luokkien kuvaamataitoryhmät ja lukiodiplomit (Galleria Vanha Kappalaisentalo, Porvoo).</p> <p>Näsin kartanon lastenkulttuuritalo-pilotti 2025 (kulttuuripalvelut, Porvoo).</p> <p>Kesämusa – nuoret muusikot kaupunkikuvassa -projektin kehittäminen (musiikkiopisto ja kulttuuripalvelut, Porvoo).</p>	<p>Lisätään monipuolisuutta ja saavutettavuutta, maksuton toiminta.</p> <p>Lisätään nuorten taidetoiminnan näkyvyyttä ja tunnettuutta.</p> <p>Taiteilijan työ ammattina.</p>
Osallistaminen	<p>Lasten ja perheiden osallistaminen ja kuuleminen eri menetelmin: havainnointi, keskustelut ja lomakekyselyt, lisäksi havainnointi ja osallistaminen taidetoiminnan yhteydessä.</p> <p>Lomakekyselyt ja haastattelut huoltajat, lapset ja nuoret:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jo harrastaville tai harrastuksen äskettäin päättäneille: Miksi valitsivat taideharrastuksen – miksi eivät; Vaihtuiko harrastus – miksi? 	<p>Lapset ja heidän huoltajansa osallistuvat kehittämiseen.</p> <p>Tavoitteena tiedonkeruu: muun muassa mikä kannustaa taideharrastusten pariin ja toisaalta, miksi taidetta ei harrasteta, miten taidekasvatusta tulisi kehittää?</p>

	<p>2. Harrastuksen juuri aloittaneille: miksi valitsivat taideharrastuksen?</p>	
<p>Viestintä ja markkinointi</p>	<p>Viestinnän kehittäminen. Aktiivinen viestintä taidetoiminnasta kohdistetusti lasten perheille ja julkisissa viestintäkanavissa: Mitä on tarjolla? Kenelle tarkoitettu? Miten pääsee mukaan?</p> <p>Kulttuuripolun julkisen verkkosivuston kehittäminen.</p> <p>Someviestinnän kehittäminen.</p> <p>Asenteet ja arvot (kodeissa, varhaiskasvatuksessa, kouluissa, päättäjät jne.)</p>	<p>Vahvistetaan taidekasvatuksen arvoa ja merkittävyyttä lasten ja perheiden elämässä. Jokaisella lapsella on oikeus taiteeseen ja kulttuuriin.</p> <p>Huomioidaan eri kohderyhmien tiedontarpeet ja viestintäkanavat.</p>
	<p>Sisäinen viestintä Intrassa ja sisäisissä kanavissa.</p> <p>Tavoitteena yhteinen ilmoittautumisjärjestelmä (nykyisin useita erilaisia käytäntöjä, Porvoo, Sipoo).</p> <p>Pedagogisen materiaalin keruu yhteiselle verkkosivustolle (Porvoo, Sipoo).</p> <p>Verkkokaupan käyttöönotto, palvelutarjotin (Porvoo, Sipoo). Aluksi kunnalliset toimijat. Jatkossa kehitetään siten, että myös yksityiset toimijat (taidekasvattajat ja taiteilijat) voivat ilmoittaa palveluistaan.</p>	<p>Eri toimijoiden tarjonta esille samaan paikkaan.</p> <p>Palvelun valinta ja ilmoittautuminen sujuvaksi, mahdollisuus valita samalla oheispalvelut, esim. kuljetus.</p>

10 Lähteet ja muu aineisto

Anttila, Eeva & Juntunen, Marja.-Leena 2018. Arts as Public Service: Strategic Steps towards Equality. Näkökulmia kansalliseen lapsistrategiaan. ArtsEqual. Taideyliopisto. Luettavissa osoitteesta < 04+Eeva+Anttila+Taideyliopisto.pdf (okm.fi)> (luettu 12.10.2023).

Bamford, Anne. 2006. Wow Factory. Global research compendium on the impact of the arts in education. Waxmann.

Ekman, Johan 2023. DET MÖJLIGAS KONST – Utmaningar och potential för svenskspråkig konstundervisning på fritiden för barn och unga i Åbo. Luettavissa osoitteesta < https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/skapa-rapport_webb.pdf > (luettu 12.10.2023).

Fagerudd, David 2023. Det finns för lite grundläggande konstutbildning på svenska i Åbo – ny rapport föreslår lösningar. Svenska Yle 18.8.2023. Luettavissa osoitteesta < <https://svenska.yle.fi/a/7-10039948> > (luettu 12.10.2023).

Garoff, Lasse. 2019. Mer än en hobby! En kartläggning av den grundläggande konstundervisning på svenska i Finland. Helsingfors: Svenska kulturfonden. Luettavissa osoitteesta <MerAnEnHobby_inlaga_lagupplöst.pdf (kulturfonden.fi)> (luettu 12.10.2023).

Hasselblatt, Helena. (2023) Koulujen ja taidetoimijoiden yhteistyö kulttuurikasvatussuunnitelmassa. Kehittämiskohtena Porvoon suomenkieliset peruskoulut. Luettavissa osoitteesta < JYX - Koulujen ja taidetoimijoiden yhteistyö kulttuurikasvatussuunnitelmassa: kehittämiskohtena Porvoon suomenkieliset peruskoulut (jyu.fi) > (luettu 12.10.2023).

Ilmola-Sheppard, L., Rautiainen, P., Westerlund, H., Lehikoinen, K., Karttunen, S., Juntunen, M-L. & Anttila, E. (2021) ArtsEqual: Tasa-arvo taiteen ja taidekasvatuksen palveluiden suuntana. Taideyliopisto. Luettavissa osoitteesta < ArtsEqual: Tasa-arvo taiteen ja taidekasvatuksen palveluiden suuntana (uniarts.fi)> (luettu 12.10.2023).

Juutinen, Jaana; Siippainen, Anna; Marjanen, Jukka; Sarkkinen, Tuomas; Lundkvist, Marina; Mykkänen, Arttu; Raitala, Maarit; Rissanen, Mari-Jatta; Ruokonen, Inkeri 2021. Pedagogisia jatkumaita ja ilmaisun iloa! Viisivuotiaiden pedagogiikka ja taito- ja taidekasvatuksen nykytila varhaiskasvatuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 9:2021. Luettavissa osoitteesta < https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_9_2021.pdf > (luettu 12.10.2023).

Kuosmanen, Sinikka 2022. Taidetarina. Tutkimus varhaiskasvatuksen taidekasvatuksesta. Kasvatustieteellisiä tutkimuksia, numero 133. Luettavissa osoitteesta < Taidetarina: Tutkimus varhaiskasvatuksen taidekasvatuksesta (helsinki.fi)> (luettu 12.10.2023).

Lindell, Marina. (2020). *Kielibarometri 2020*. Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2021:2. Luettavissa osoitteesta < [Kielibarometri 2020 \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi)> (luettu 12.10.2023).

Komi, Tiina 2020. Taidekasvatus on lahja. Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto (VOL). Luettavissa osoitteesta < <https://www.vol.fi/uutiset/taidekasvatus-on-lahja/> > (luettu 12.10.2023).

Malmivirta, Helena 2015. Taideoppiminen ja ammattikasvatus -pedagoginen malli vai kokonaan uusi oppimisen paradigma? Ammattikasvatuksen aikakauskirjan erikoisnumero. *OKKA-säätiö*.

Luettavissa osoitteessa < Taideoppiminen ja ammattikasvatus – pedagoginen malli vai kokonaan uusi oppimisen paradigma? - pdf (journal.fi)> (luettu 12.10.2023).

Porvoon kaupunki 2022. Porvoon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.2022. OPH-700-2022. Luettavissa osoitteessa < <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetusuunnitelma/24156823/varhaiskasvatus/tekstikappale/24179957> > (luettu 12.10.2023).

Porvoon kaupunki 2023. Kulttuurikasvatussuunnitelma 2023, luonnos. Ei julkinen.

Repo, L., Paananen, M., Eskelinen, M., Mattila, V., Lerkkanen M-K., Gammelgård, L., Ulvinen, J., Marjanen, J., Kivistö, A. & Hjelt, H. (2019). Varhaiskasvatuksen laatu arjessa. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. *Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 15: 2019.*

Rissanen, Anna 2022. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja arvioinnissa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Tiivistelmät 11:2022. Luettavissa osoitteessa < https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_T1122.pdf > (luettu 12.10.2023).

Ruokonen, Inkeri 2022. Ilmaisun monet muodot varhaislapsuuden kokonaisvaltaisessa pedagogiikassa. Teoksessa Inkeri Ruokonen (toim.), Ilmaisun ilo. Käsikirja 0–8-vuotiaiden taito- ja taidekasvatukseen. (s. 19–34). Jyväskylä: PS-Kustannus.

Ruokonen, Inkeri 2020. Varhaiskasvatuksen taidekasvatus – leikkiä, lumousta, oppimista ja hyvää elämää. Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto VOL. Luettavissa osoitteessa < https://www.vol.fi/uploads/2020/02/de8a96fe-varhaiskasvatuksen-taidekasvatus_suomi_low.pdf > (luettu 12.10.2023).

Ruokonen, Inkeri 2020b. Konstfostran i småbarnspedagogiken – lek, hänförelse, lärande och ett gott liv. Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF. < https://www.vol.fi/uploads/2020/02/984df8c7-varhaiskasvatuksen-taidekasvatus_ruotsi_netsti.pdf >.

Ruokonen, Inkeri & Rusanen, Sinikka 2009. Esteettinen kasvattaja kulttuurisena kasvattajana. Teoksessa Ruokonen Inkeri, Rusanen Sinikka & Välimäki Anna-Leena (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 10–15.

Saarela, Jan 2020. Den svenskspråkiga befolkningen i Finland 1990–2040. Tankesmedjan Magma och Svenska Finlands folkting. Luettavissa osoitteessa < <https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2023/08/Sipoon-kirjaston-ja-varhaiskasvatuksen-yhteistyosuunnitelma-1.pdf>> (luettu 12.10.2023).

Sipoon kunta 2022. Sipoon varhaiskasvatussuunnitelma 14.6.2022. Luettavissa osoitteessa < <https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2022/08/Vasu-2022-.pdf>> (luettu 12.10.2023).

Sundblom, Dan. 2022. SKAPA -Konstundervisning för barn och unga på svenska i Finland. Svenska kulturfonden. Luettavissa osoitteessa < <https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2022/08/Vasu-2022-.pdf>> (luettu 12.10.2023).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2022:2a. Luettavissa osoitteesta < https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf> (luettu 12.10.2023).

Varto, Juha. 2010. Taidepedagogiikan käytäntö, tiedonala ja tieteenala: Lyhyt katsaus lyhyen historian juoneen. Teoksessa Anttila, Eeva (toim.) Taiteen jälki. Taidepedagogiikan polkuja ja risteyksiä. Teatterikorkeakoulun julkaisusarja 40, s. 17–34 Luettavissa osoitteessa < https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7000/TeaK_40.pdf> (luettu 12.10.2023).

Westerlund, Heidi, Lehikoinen, Kai, Anttila, Eeva, Houni, Pia, Karttunen, Sari, Väkevä, Lauri, Furu, Patrick, Heimonen, Marja, Jansson, Satu-Mari, Juntunen, Marja-Leena, Kantonen, Lea, Laes, Tuulikki, Laitinen, Liisa, Laukkanen, Anu & Pässilä, Anne 2016. Taiteet, tasa-arvo ja hyvinvointi: Katsaus kansainväliseen tutkimukseen. Kokos-julkaisu 2/2016. ArtsEqual. Taideyliopisto. Luettavissa osoitteessa < https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/7081/Kokos_2_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (luettu 12.10.2023).

Verkkolähteet

PORVOO

Kulttuuripolku: <https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/palvelut-kouluille/kulttuuripolku/>

Mini-Kultis: <https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/mini-kultis/>

Porvoon kaupungin verkkopalvelu (palvelualueiden sivustot, uutiset ja tapahtumat): <https://www.porvoo.fi/>

Porvoon harrastamisen malli: <https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/porvoon-harrastamisen-malli/>

Porvoon kirjaston palvelut lapsille ja nuorille: <https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kirjasto/kirjaston-palvelut/kirjaston-palvelut-lapsille-ja-nuorille/>

Porvoon taidekoulu: <https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/porvoon-taidekoulu/>

Porvoonseudun musiikkiopisto: <https://porvoonseudunmusiikkiopisto.fi/>

SIPOO

Popup ry: <https://www.popupry.com/>

Sipoon kunnan verkkopalvelu (palvelualueiden sivustot, uutiset ja tapahtumat): <https://www.sipoo.fi/>

Sipoo, lasten ja nuorten toiminta: <https://www.sipoo.fi/vapaa-aika-ja-nuoret/kirjasto/lasten-ja-nuorten-toiminta/>

Sipoon kulttuuri- ja vapaa-aikaesite, https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2022/09/KuVa-esite_2022_2023.pdf

Sipoon opisto: <https://www.sipoo.fi/palvelu/sipoon-opisto/>

Sipoon suomalainen seurakunta: <https://www.sipoonsuomalainenseurakunta.fi/>

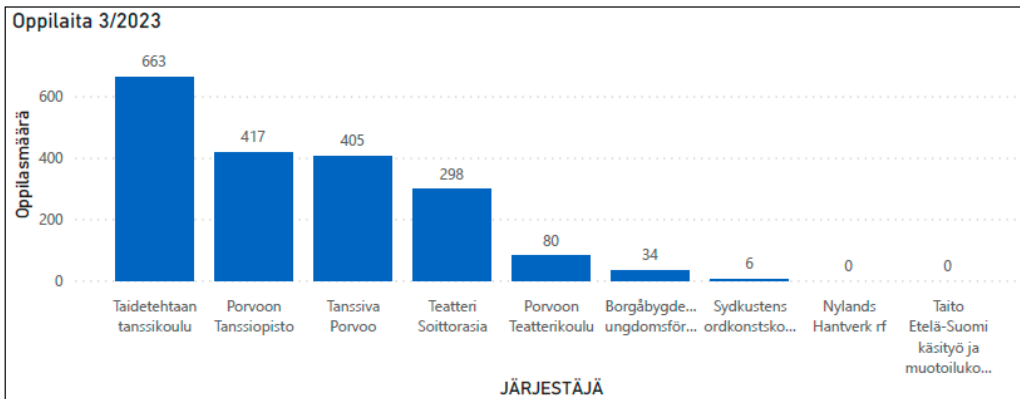
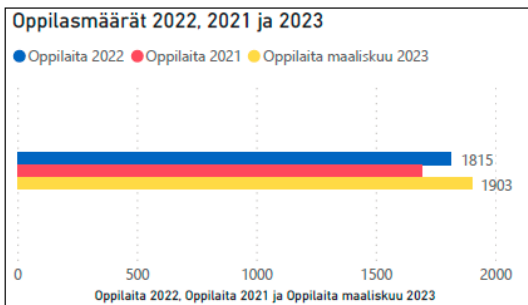
Sibbo svenska församling: https://www.sibbosve_nskaforsamling.fi/

11 Liitteet

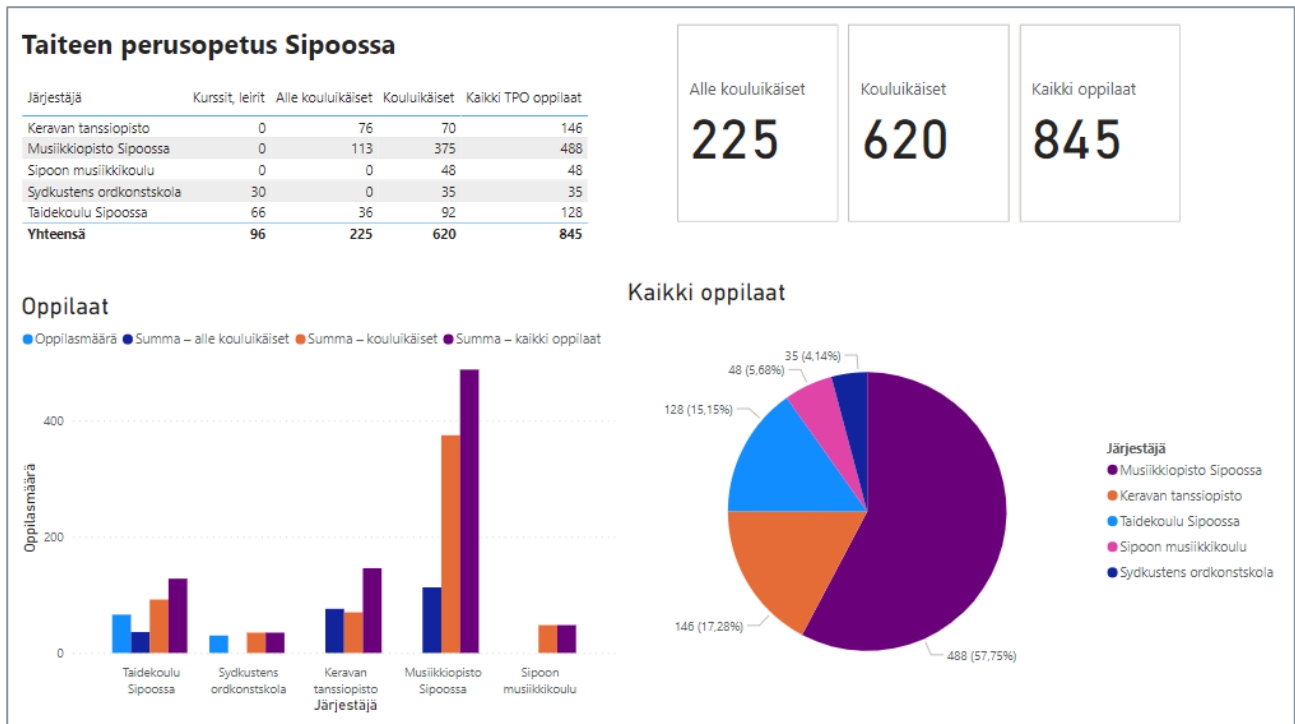
Liite 1 Taiteen perusopetuksen tilastot

Porvoossa taiteen perusopetuksen piirissä on syksyllä 2023 noin 5500 oppilasta, joista Porvoon-seudun musiikkiopistossa opiskelee Porvoossa 2723 ja Sipoossa 375 oppilasta. Perusopetuksen oppilaita heistä on Porvoossa 387 ja Sipoossa 117. Porvoon taidekoulussa opiskelee Porvoossa 501 ja Sipoossa 230 oppilasta, joista perusopetuksen oppilaita on Porvoossa 143 ja Sipoossa 92. Taiteen perusopetuksen yksityiset järjestäjät ja oppilasmäärät Porvoossa 2021–2023.

Taiteen perusopetus, yksityiset oppilaitokset 2021-2023, Porvoo

Taiteen perusopetuksen järjestäjien oppilasmäärät Sipoossa lv. 2022–2023.

Liite 2 Porvoon Kulttuuripolku, kulttuurikasvatus perusopetuksessa lv. 2023–2024

Toimija	Taiteenlaji	Luokka-aste
Kulttuuripalvelut	Esittävät taiteet, sirkusnäytös	1. lk
Musiikkiopisto	Musiikki, sinfoniaorkesterin konsertti	2. lk
Kulttuuripalvelut	Tanssi, kulttuuriperintö; Lasten tanssiaiset	3. lk
Taidekoulu	Kuvataide, taidepajat	4. lk
Porvoon museo	Kulttuuriperintö; Museomysteeri	5. lk
J. L. Runebergin koti (kulttuuripalvelut)	Kulttuuriperintö; vierailu museossa	6. lk
Kulttuuripalvelut	Kuvataide; vierailu nykytaidenäyttelyssä	7. lk
Kulttuuripalvelut	Elokuva; elokuvanäytös	8. lk
Kulttuuripalvelut	Esittävät taiteet; tanssi	9. lk

Liite 3 Mini-kultis 2023, Porvoo

Mini-Kultis-toimintaan osallistuneet päiväkodit ja lasten määrä keväällä 2023.

Mini-Kultis syksyn 2023 toiminnan suunnittelu

Lukuvuoden teema on monilukutaito (ja hyvinvointi)

Historia ja kulttuuri (Porvoon museo ja J. L. Runebergin koti)

- Kurkista J. L. Runebergin kodin arjen askareisiin 1800-luvulla
- Entisajan elämää 3–6-vuotiaille (Porvoon museo)
- Museoitsivä-kurssi esikoululaisille (Porvoon museo)
- Päiväkotiryhmille opastetut kierrokset ja pientä ekstraa syksyllä.
- Leikin ja opin -tila, elokuun loppuun auki (myös syyskuussa Mini-Kultiksen osalta)

Kirjallisuus (Kirjasto)

- Sadun lumoava taikamaailma kutsuu: Satuviikko
- Vierailu kirjastossa tai kirjastoautossa

Liikunta (Liikuntapalvelut)

- Liikuntavaunu: syksyllä pystyy pitämään, liikuntapalvelut kuljettaa paikalle, pitää säilyttää paikassa, jossa ei pääse ilkivaltaa syntymään. Sisältöä päivitetään. Lähtee taas huhtikuussa lainaan. Maksimissa 1vko/päiväkoti.
- Miniliikuntamaa: tiistaisin ja torstaisin Kanteletalon liikuntasalissa 6.9. alkaen klo 9–10.30
- Liikuntapaikat ja -tilat päiväkotien yhteydessä
- Lasten Liikuntamaailma-toiminta sunnuntaisin 11.9. alkaen klo 10–12 Kokonhalli
- Uimahallikäynnit esikoululaisille. Kuljetukset hankerahoituksella jatkuvat toukokuussa. Kirjattu esiopetus-suunnitelmaan (voimaan 1.8.2022) -> Kuljetukset jatkossa päiväkotien määrärahoista huhti-toukokuussa. Kaikille ryhmille 2–3 kertaa tarjolla. Tavoitteena viiden vuoden ajan viisi uintikertaa kaudessa.
- Luistelu- ja hiihdonohjausta päiväkotilapsille viime vuoden tapaan torstaisin ja perjantaisin.

Luonto (Porvoon luontokoulu)

- Syyslukukaudella kahden tunnin ohjelma esiopetusryhmille
- Luemme yhdessä Linda Bondestamin kirjaa Elämäni pohjalla – yksinäisen kaskelotin tarina ja leikimme leikkejä sekä teemme tehtäviä, jotka liittyvät kirjan teemoihin. Ohjelma järjestetään kokonaan ulkona.

Musiikki (Musiikkiopisto)

- musiikkileikkikoulutoiminta päiväkodissa 3–5-vuotiaille ja esikoululaisille
- pienet konsertit, musiikkisatu, soitinesittelyt
- toimintaa ja tapahtumia perhepäivähoidon lapsille musiikkiopiston tiloissa
- Räätelöidyt koulutukset henkilökunnalle – laulut, leikit ja musiikilliset leikkituokiot, soitinesittelyt ja soitinvalmennus.

Huom! Koulutuksen hinta: 45 min/45 euroa ja 60 min/60 euroa.

Kulttuuripalvelut

- Mini-Kultis-tarjonnassa taidenäyttelyt ja vierailut taidenäyttelyissä ja Runebergin kodissa
- Maailman tärkeimmälle yleisölle -tarjonta (3 €/hlö)

Taidekoulu

- Kuvataideviikko viikolla 20. Ilmoittautumisia mukavasti: suomenkieliset täynnä, ruotsinkielisiä mahtuu vielä.
- Mukaan mahtuu n. 20 ryhmää molemmista kieliryhmistä.
- Yksi ryhmä tulossa Taidekoululle, muuten vierailut päiväkodeissa.
- Irina Sorsa ja Anne Niskala ovat vetäneet syksyn aikana Minikultis-pajoja Taidekoulun tiloissa usealle päiväkotiryhmälle.
- Ruotsinkielinen Mini-Kultis järjestellään uudelleen.

Porvoon museo

- Museoetsivä, entisajan elämää -kapsäkki

Liite 4 Muut taide- ja kulttuurikasvatuksen tilastot

Taidekasvatus varhaiskasvatustilaisille Sipoon kunnan alueella olevissa organisaatioissa.

Organisaatio	Taidemuoto	Kieli	Osallistujat, alle kouluikäiset	Ryhmä ruotsiksi	Ruotsinkielisten lkm.	Opetussuunnitelma
Musiikkiopisto Sipoossa	musiikki, tanssi	suomi, ruotsi	113	kyllä	3	kyllä
Taidekoulu Sipoossa	kuvataide	suomi, ruotsi	36	kaksikielisiä ryhmiä		kyllä
Keravan tanssiopisto	tanssi	suomi	76	ei	0	kyllä
Sydkestens ordkonstskola	sanataide	ruotsi	0	kyllä	0	kyllä
Sipoon musiikkikoulu	musiikki	suomi	0	kyllä	0	kyllä
Sipoon kirjasto	kirjallisuus	suomi, ruotsi	1421	kyllä	674	ei
Sipoo Opisto, kansalaisopisto	sirkus, luova liikunta	suomi, ruotsi	92	kyllä	10	ei
Lilla Villan, lastenkulttuurikeskus	lastenkulttuuri	suomi, ruotsi	1952	kyllä	587	ei
Porvoon museo (alue-museo)	kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatus	suomi, ruotsi	0	kyllä	0	ei
Sipoon kulttuuripolku	musiikki, kuvataide, tanssi, kulttuuriperintö ja	suomi, ruotsi	360	kyllä	168	ei, kulttuurikasvatussuunnitelma

	kulttuuriympäristökasvatus					
Kultur på dagis	musiikki, draama, tanssi, satuleikki	ruotsi	126	kyllä	126	ei
Yhteensä			4212		1558	
TPO yhteensä			225		55	

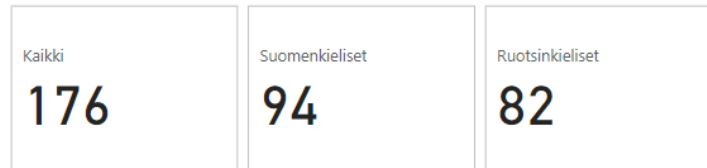
Sipoon Hobari-kerhot syksyllä 2023

	Kerhon nimi	taidelaji	osallistujat	kieli
1.	Kuvataidetta 1–3 syksy	kuvataide	10	suomi
2.	Kässäkerho 1–6 lk. höst	käsityö	17	ruotsi
3.	Keramik i Boxby 1–4 höst	kuvataide	10	ruotsi
4.	Keramik 7åk 1–4 höst	kuvataide	10	ruotsi
5.	Pysseklubb åk 2–5 höst	käsityö	9	ruotsi
6.	Keramiikka 5–6 syksy	kuvataide	10	suomi
7.	Keramiikka 4–6 lk syksy	kuvataide	8	suomi
8.	Lek och rörelse 4–6 lk. syksy	tanssi	8	ruotsi
9.	Lek och rörelse 1–2 höst	tanssi	15	ruotsi
10.	Lek och rörelse 3–4, höst	tanssi	13	ruotsi
11.	Dance 1–6 lk, syksy	tanssi	15	suomi
12.	Elokuvan lumoissa 1–3 lk. syksy	media	12	suomi
13.	Elokuva lumoissa 1–6 lk syksy	media	9	suomi
14.	Viuluryhmä	musiikki	2	suomi
15.	MunKuoro, syksy	musiikki	3	suomi
16.	Viuluryhmä Söderkulla, syksy	musiikki	9	suomi
17.	Pelisuunnittelu yli 9-v (etä)	media	12	suomi

18.	Rentoa teatteri-ilmaisua 3–5 lk.	teatteri	4	suomi
	Yhteensä		178	
	Ruotsinkielisiä ryhmiä 7 kpl		82	

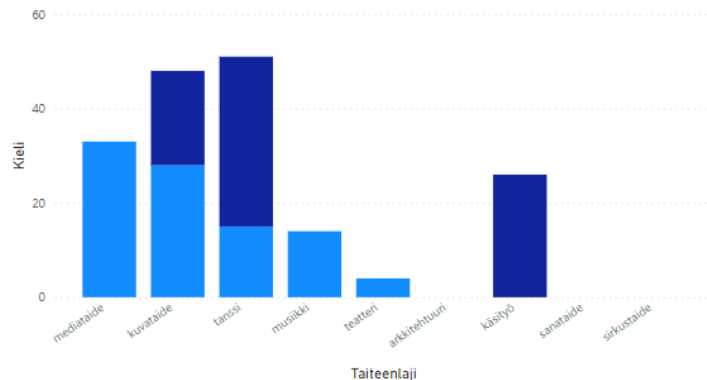
SIPOON HOBARIN KERHOT SYKSY 2023

Taiteenlaji	Kerhot	Osaajistajat	Suomenkieliset	Ruotsinkieliset
arkkitehtuuri	0	0	0	0
kuvataide	5	48	28	20
käsityö	2	26	0	26
mediataide	3	33	33	0
musiikki	3	14	14	0
sanataide	0	0	0	0
sirkustaide	0	0	0	0
tanssi	4	51	15	36
teatteri	0	4	4	0
Yhteensä	17	176	94	82

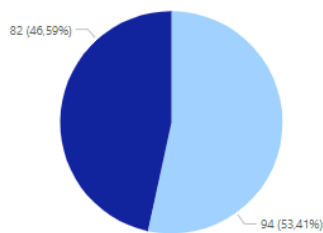

Osallistujat

● Suomenkieliset ● Ruotsinkieliset

Ohjaukikieli

● Suomenkieliset
● Ruotsinkieliset

Porvoon harrastamisen mallin kerhot syksyllä 2023

Porvoon harrastamisen mallin kerhoissa on tarjolla 77 kerhoa ala- ja yläkouluikäisille. Taidekasvatusta sisälsi 34 kerhoista, joista yksi (1) kerho oli ruotsinkielinen ja kuusi (6) kaksikielisiä.
<https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/porvoon-harrastamisen-malli/>

	Kerhon nimi	Paikka	Taidemuoto	ohjaukikieli
1.	Kädentaidot 1.–3. lk	AE koulu	kädentaito	suomi
2.	Kädentaidot 3.–6. lk	AE koulu	kädentaito	suomi
3.	Tanssi 1.–2. lk	AE koulu	tanssi	suomi
4.	Tanssi 3.–6. lk	AE koulu	tanssi	suomi
5.	Kuvataide ja kädentaidot 1.–3. lk	Eklöfska skolan	kuvataide, kädentaidot	suomi, ruotsi
6.	Kuvataide ja kädentaidot 3.–6. lk	Eklöfska skolan	kuvataide, kädentaidot	suomi, ruotsi
7.	Sirkus 1.–4. lk	Eklöfska skolan	sirkus	suomi
8.	Sirkus 3.–6. lk	Eklöfska skolan	sirkus	suomi
9.	Tanssi 3.–6. lk	Eklöfska skolan	tanssi	suomi
10.	Sogwood mediaverstas-3.-6. lk	Hamarin koulu	media	suomi
11.	Kuvataide ja kädentaidot 1.-6. lk	Hinthaaran koulu / Hindhår skola	kuvataide, kädentaidot	suomi, ruotsi
12.	Kuvataide ja kädentaidot 1.-6. lk	Hinthaaran koulu / Hindhår skola	kuvataide, kädentaidot	suomi, ruotsi

13.	Sirkus 1.-6. lk	Hinthaaran koulu / Hindhår skola	sirkus	suomi
14.	Teatteri 1.-5. lk	Hinthaaran koulu / Hindhår skola	teatteri	suomi
15.	Kuoro 1.-6. lk	Huhtisten koulu	musiikki	suomi
16.	Kädentaidot 1.-3. lk	Huhtisten koulu	kädentaito	suomi
17.	Kädentaidot 4.-6. lk	Huhtisten koulu	kädentaito	suomi
18.	Musiikki 1.-3. lk	Ilolan koulu	musiikki	suomi
19.	Sirkus 3.-6. lk	Jokilaakson koulu	sirkus	suomi
20.	Kuoro 1.-3. lk	Keskuskoulu	musiikki	suomi
21.	Sirkus 1.-3. lk	Kevätkummun koulu	sirkus	suomi
22.	Teatteri 1.-6. lk	Kevätkummun koulu	teatteri	suomi
23.	Teatteri 1.-6. lk	Vårberga skolan	teatteri	ruotsi
24.	Sirkus 1.-6. lk.	Kulloo koulu	sirkus	suomi
25.	Kuvataide ja kädentaidot 1.-3. lk	Kvarnbacken skola	kuvataide, käden- taidot	suomi, ruotsi
26.	Kuvataide ja kädentaidot 3.-6. lk	Kvarnbacken skola	kuvataide, käden- taidot	suomi, ruotsi
27.	Sirkus 1.-4. lk	Peipon koulu	sirkus	suomi
28.	Sirkus 3.-6. lk	Peipon koulu	sirkus	suomi
29.	Teatteri 1.-5. lk	Sannes skola	teatteri	suomi, ruotsi
30.	Tanssi 1.-6. lk	Strömborska skola	tanssi	suomi
31.	Teatteri 1.-6. lk	Strömborska skola	teatteri	ruotsi
32.	Bändikerho	Musiikkiopisto	musiikki	suomi
33.	Kuvataide	Pääskytien koulu	kuvataide	suomi
34.	Ordbubblan	Huvudbiblioteket	sanataide	ruotsi

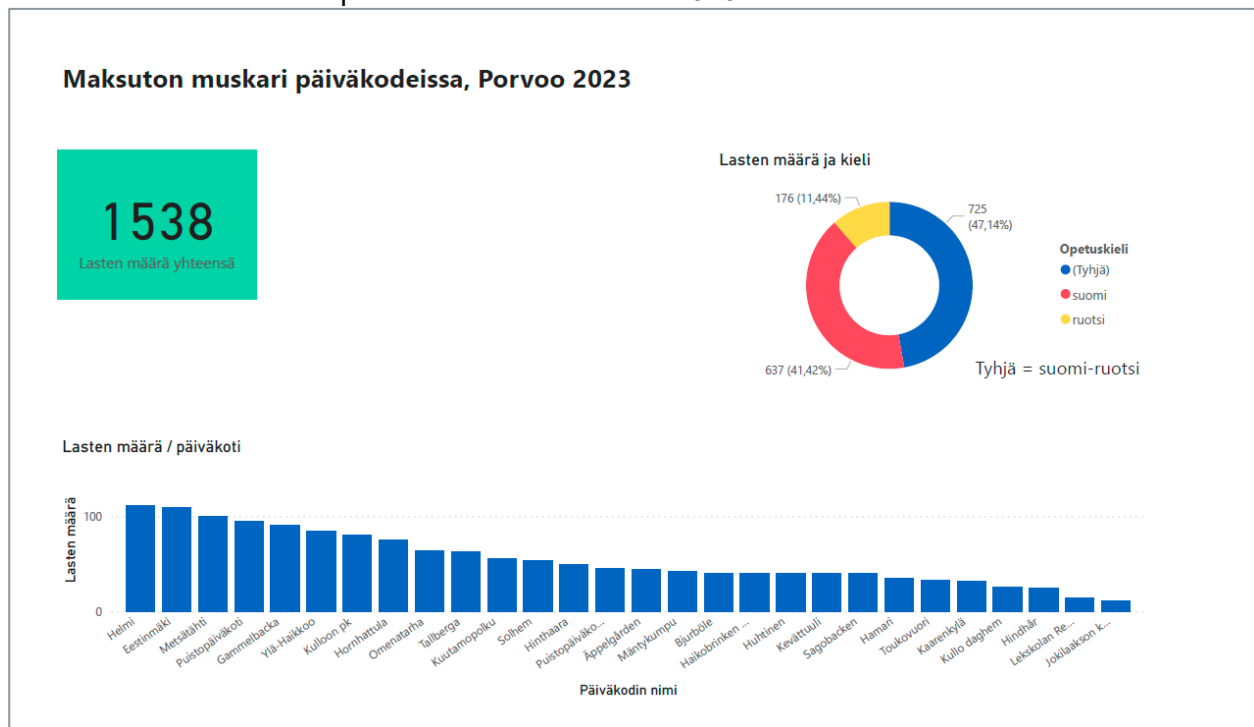
Liite 5 Sipoon Kulttuuripolku, kulttuurikasvatus perusopetuksessa lv. 2023–2024

Toimija	Tilaaja	Taiteenlaji	Luokka-aste
Nukketeatteri Ofelia ja Taidekoulu Sipoossa	Kulttuuripalvelut, varhaiskasvatus	Monitaiteellinen työpaja, Sipoon kotiseutu	0. lk
Rävsson company ry	Kulttuuripalvelut	Musiikkityöpaja, Sipoon kotiseutu	1. lk
Sibbesgården	Kulttuuripalvelut	Kotiseutu ja historia	2. lk
Musiikkiopisto Sipoossa (Musamestarit.fi)	Kulttuuripalvelut	Digitaalinen soitinesittely	3. lk
Lilla Villan	Koulutuspalvelut	Teatteriesitys	4. lk

Keravan tanssiopisto, Musiikkiopisto Siipossa, Pesula galleria	Kulttuuripalvelut, koulutuspalvelut	Pesulagallerian vierailu; Taide tutuksi, työpajatoiminta	5. lk
Taiteilijavierailu	Koulutuspalvelut	Desing työpaja, vierailu	6. lk
UMO	Kulttuuripalvelut	Konsertti; Musiikki, vierailu	7. lk
Taidetestaajat	Taidetestaajat	Taidetestaajat, vierailu	8. lk
Helsingin museot	Koulutuspalvelut	Museokäynti; Kuvataide, tanssitaide, vierailu	9. lk

Liite 6 Maksuton muskaritoiminta Porvoossa

Porvoonseudun musiikkiopiston maksuton muskari 2023.

Liite 7 Esimerkkejä lasten ja nuorten kulttuuritoiminnasta Porvoossa ja Sipoossa 2023

Porvoo

Vauvojen värimaanantait

Vauvojen värimaanantait on uusi tapahtumasarja Galleria Vanhassa Kappalaisentalossa kaikille alle vuoden ikäisille vauvoille ja heidän vanhemmilleen. Värimaanantaisin vauva pääsee tutustumaan väreihin, muotoihin ja pintoihin tutkien, leikkien ja itse maalaten. Tapahtuman keskiössä on kuvataide ja Galleria Vanha Kappalaisentalon ajankohtainen taidenäyttely.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/vauvojen-varimaanantaissa-tutkitaan-vareja-muotoja-ja-pintoja/>

Vauvojen kartano

Näsin kartano muuttui Vauvojen kartanoksi syyskuussa, jolloin tarjolla oli monipuolisia kulttuurielämyksiä, kuten värikylpyjä, esityksiä ja näyttelyitä perheen pienimmille. Toteutus: Työryhmä Vauvojen kartano ja kulttuuripalvelut.

<https://www.facebook.com/vauvojenkartano>

Leiki ja opi

Kesäisin J. L. Runebergin kodin pihapiirissä pääsee hauskalle aikamatkalle. Leikkipaikassa lapset voivat kokeilla erilaisia vanhanajan puuhia: pumpata vettä kaivosta, kerätä kananmunia, kokeilla kalaonneaan ja käydä torilla. Lapset ovat tervetulleita puuhastelemaan oman aikuisen seurassa. Leikkipaikkaan on vapaa pääsy kesä-elokuussa museon ollessa auki.

<https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri/museot-ja-nayttelyt/runebergin-koti/leiki-ja-opi/>

Omatoimityöpaja – Pieni Puutarhakeidas

Galleria Vanha Kappalaisentalon piha-aittaaan rakennettu omatoimityöpaja toi kesän iloa ja vehreyttä koko perheelle kesä- ja heinäkuussa 2023. Puutarhakeidas johdatti koko perheen istuttamaan oman yllätyskasvin. Omatoimityöpaja sisälsi materiaalit ja ohjeet yllätyskasvin istutukseen. Pajassa hyödynnettiin ekologisia materiaaleja. Toteutus: kaupungin kulttuuripalvelut.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/kesaisia-tapahtumia-galleria-vanhan-kappalaisentalon-pihapiirissa-koko-perheelle/>

Runeberg Junior -lastenkirjallisuuspalkinto

Runeberg Junior -palkinto myönnetään kotimaiselle kaunokirjalliselle suomen- tai ruotsinkieliselle lastenkirjalle, jonka kohderyhmänä ovat 6–9-vuotiaat lapset. Esiraati tutustuu vuoden 2022 lokakuun jälkeen julkaisuihin kirjoihin ja valitsee näistä korkeintaan kymmenen ehdokasta palkinnon saajaksi.

Esiraadin ehdokkaat julkistetaan marraskuussa. Palkinnon saajasta päättää porvoolaisista esikoululaisista ja ensimmäisen ja toisen luokan oppilaista koostuva lapsiraati. Palkinnon saaja julkistetaan Runebergin päivänä 5.2.2024.

Runeberg Junior -palkinto on Porvoon kaupungin ja KSF Media / Sanomalehti Östnylandin yhteinen 10 000 euron suuruinen lastenkirjallisuuspalkinto. Palkinnon tarkoitus on edistää lasten lukuintoa.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/runeberg-junior-lastenkirjallisuuspalkinnon-esiraati-aloittaa-tyonsa-ja-ottaa-vaastan-kirjoja-arvioitavaksi-4/>

Kesälukukampanja

Porvoolaiset alakoululaiset osallistuivat kolmatta kertaa peräkkäin kesälukukampanjaan, jonka tuloksena he lukivat ennätykselliset 18 661 kirjaa. Kampanjaan osallistuivat kaikki suomen- ja ruotsinkieliset alakoulut. <https://www.porvoo.fi/uutiset/kesalukukampanjan-huikkeit-tulokset-koululaiset-lukivat-18-661-kirjaa-kesan-aikana/>

Sanataiteen syksy

Sydkustens Ordkonstskola on järjestänyt sanataiteen perusopetusta Porvoossa useamman vuoden. Kirjasto tarjoaa toiminnalle tilat. Uutta on suomenkielinen sanataidekerho, jonka pilottikokeilu järjestetään syksyllä 2023 syksynä osana Kirjastotaiteilua-hanketta.

Porvoon kaupunki on sitoutunut lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseen. Kaupungissa otettiin käyttöön lukutakuu: tänä vuonna 1.–2.-luokkalaisten lukutaidon edistämiseen ja lukuinnon vahvistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/sanataiteen-poikkeuksellinen-syksy/>

Kesämusiikin lähettiläät Porvoon katukuvassa kesäkuussa

Projektin tarkoitus on tukea nuoria soittajia ja täyttää Porvoon äänimaailmaa ja katukuvaa elävällä musiikilla kesällä. Mukaan projektiin saivat vuonna 2023 hakea vuosina 2000–2007 syntyneet nuoret muusikonalut. Nuoret kesämusiikin lähettiläät liikkuvat kaupungin keskustassa kesäkuussa. Esiintymispaikkoina olivat puistojen ja torien ohella muun muassa vierassatama, Taidetehtaan aukio ja Maarin alue. Toteutus: kulttuuripalvelut ja Porvoonseudun musiikkiopisto.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/kesamusiikin-lahettilaat-porvoon-katukuvassa-kesakuussa/>

Pensselitehtaan bänditilat

Elokuussa 2023 avautuivat nuorten uudet bänditilat Pensselitehtaalla, Porvoon Tarmolassa. Nuorisopalvelut tarjoavat siellä kymmenen eri kokoista treenitilaa ja esiintymispaikan nuorten musiikin harrastajien tarpeisiin. Kaikkiaan tilaa on käytössä noin 300 neliötä. Treenitilat on ensisijaisesti tarkoitettu 13–25-vuotiaille musiikin harrastajille ja toissijaisesti 26–29-vuotiaille nuorille.

<https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/nuorten-porvoo/toimintaa-ja-tapahtumia/pensselitehtaan-banditilat/>

Nuorten avoin taidetila

Porvoon taidekoulu järjesti yhdessä nuorisopalveluiden kanssa syyskuussa 2023 kaksi kuulemis- ja ideointitilaisuutta nuorten avoimesta taidetilasta. Ajatuksena on perustaa 15–29-vuotiaille tila taiteen tekemiselle. Kuulemistilaisuudessa selvitettiin, tulisiko tilaan olla vapaa pääsy ja olisiko toiminta ohjattua vai omatoimista. Myös taidetilan sijaintipaikkaa pohdittiin.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/taidekoululla-ideointitilaisuus-nuorten-avoimesta-taidetilasta/>

Kulttuuritalo Grandin Nuori taiteilija -konsepti

Kulttuuritalo Grand antaa näyttelytilan nuoren porvoolaisen taiteilijan käyttöön. Grandin henkilökunta auttaa häntä tarvittaessa esimerkiksi näyttelyhakemusten ja apurahahakemusten tekemisessä ja ripustuksen käytännön asioissa.

Kuvataiteen lukiodiplomit ja näyttelyt

Linnankosken lukiossa kuvataiteen lukiodiplomin lukuvuonna 2022–2023 toteutti seitsemän lahjakasta nuorta.

Kuvataiteen lukiodiplomissa opiskelija antaa erityisen näytön osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Lukiodiplomi työstetään itsenäisesti yhden periodin eli noin kuuden viikon aikana. Suoritusta valvoi Linnankosken lukion kuvataiteen lehtori Sirpa Karjalainen.

Lukiodiplomiin kuuluvat valtakunnalliset tehtävät julkaisee vuosittain Opetushallitus. Niistä opiskelija valitsee mieleisensä. Lukiodiplomijakson aikana opiskelija työstää sekä teoksen että portfolion. Portfolio-osuudessa opiskelija avaa ajatteluaan ja prosessia suhteessa teokseen ja valittuun tehtävään.

Kuvataiteen lukiodiplomin prosessi on hyvin lähellä taiteen jatko-opintojen työskentelytapaa.

Kuvataiteen lukiodiplomien näyttely oli avoinna 9.–21.5.2023, Galleria Vanhan Kappalaisentalon sisäpihan piha-aitassa. Toteutus: Linnankosken lukio ja kulttuuripalvelut.

Pääskytien koulun 9. lk kuvataiteen päättötyöt ja näyttelyt

Kuvataidetta opiskellaan Suomen yläkouluissa kaikille yhteisenä oppiaineena yleensä vain 7. luokan ajan. 8. ja 9. luokalle oppilas voi valita valinnaisen kuviksen. Monessa koulussa toteutetaan 9. luokalla oppilaan oma itsenäinen projekti, kuvataiteen päättötyö. Myös porvoalaisessa Pääskytien koulussa on tämä käytäntö.

Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kuviksen päättötyönsä 9. luokan keväällä itse aineenopettajan ohjauksessa. Huomiota kiinnitetään sekä työn muotoon, tekniikoihin että sisältöön. Oppilaan oma luovuus, sisäiset teemat ja kiinnostuksenkohteet ovat projektissa pääosassa. Visuaalisen ja taiteellisen työskentelyn lisäksi harjoitellaan projektinhallintaa. Pääskytien koulussa osa päättötyöprosessia on teostekstin kirjoittaminen omasta työstä ja teoksen valmistuttua myös sen hinnan määrittely. Toteutus: Pääskytien yläkoulu ja kulttuuripalvelut.

Näyttely 1, 25.4.–5.5.2023

Huhti-toukokuussa Galleria Vanha Kappalaisentalon piha-aitassa oli esillä 17 kuvataiteen oppilaan päättötyöt. Mukana on piirroksia, maalauksia, keramiikkaa sekä tilallisia ja digitaalisesti työstettyjä teoksia. Teosten aiheet vaihtelevat maiseman tutkimisesta fantasiaan ja graffitiin.

Näyttely 2, 27.5.–1.6.2023

Kevään toisessa näyttelyssä esillä oli 14 kuvataiteen oppilaan päättötyöt. Näyttelyssä on esillä maalauksia, sekatekniikalla tehtyjä töitä, videoteos ja pixel artia.

Nuoret taiteilijat toteuttavat muraalimaalauksen Tolkkistentien alikulkuun

Kaksi nuorta Porvoon taidekoulun oppilasta suunnitteli kesän aikana Porvoon kaupungin kulttuuripalveluiden toimeksiannosta Tolkkistentien alikulkutunneliin seinämaalauksen. Teos oli samalla oppilaiden taiteen perusopetuksen päättötyö. Teos on osa Länsirannan taideohjelman kokonaisuutta. Toteutus: Porvoon taidekoulu ja kulttuuripalvelut.

<https://www.porvoo.fi/uutiset/nuoret-taiteilijat-toteuttavat-muraalimaalauksen-tolkkistentien-alikulkuun/>

Sellokilpailu

Valtakunnallinen Porvoon sellokilpailu lapsille ja nuorille järjestettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2021. Tavoitteena on, että kilpailu voitaisiin järjestää seuraavan kerran vuonna 2024 ja jatkossakin kolmen vuoden välein.

Kilpailuun valittiin hakemusten perusteella 54 soittajaa. Kilpailussa oli kolme sarjaa, 10–12-vuotiaille, 13–15-vuotiaille ja 16–19-vuotiaille. Kilpailun virallisena suojelijana toimii säveltäjä Aulis Sallinen.

Kilpailun tuomaristossa oli sellotaiteilijoita ja pedagogeja, muun muassa Marko Ylönen, Sebastian Fagerlund, Jan-Erik Gustafsson ja Martti Rousi. Säveltäjät Sebastian Fagerlund ja Aulis Sallinen olivat

säveltäneet sooloselloteokset kilpailua varten. Kilpailussa sijoittuneet palkittiin ja useat kotimaiset festivaalit tarjosivat esiintymiskutsuja kilpailussa menestyneille.

Sellokilpailun järjestäjiä olivat Porvoon kaupunki, Porvoonseudun musiikkiopisto–Borgånejdens musikinstitut ja Jousiakatemia. Sellokilpailu oli vuonna 2021 osa Porvoon kaupungin 675-juhlavuoden ohjelmaa.

- <https://www.porvoo.fi/uutiset/valtakunnallinen-porvoon-sellokilpailu-kaynnistyy-torstaina-21-loka-kuuta-taidehtaalla/>
- <https://www.porvoo.fi/sv/nyheter/den-nationella-celotavlingen-i-borga-inleds-torsdagen-den-21-oktober-i-konstfabriken/>
- <https://www.porvoo.fi/uutiset/sellokilpailu-kokoaa-nuoret-sellistit-syksylla-porvooseen/>
<https://www.porvoo.fi/sv/nyheter/en-celotavling-samlar-unga-cellospelare-i-borga-pa-hosten/>

Esimerkkejä lasten ja nuorten kulttuuritoiminnasta Sipoossa 2023

Juhlallisia satuja -näyttely Söderkullan kirjastossa

Maaliskuussa 2023 kuultiin Söderkullan kirjastossa juhlallisia tarinoita erilaisista kauniista perinteistä. Jokainen tarina oli kuultavissa kuudella kielellä. Tarinan pystyi skannaamaan QR-koodilla puhelimeen kuunneltavaksi.

Sana – Ord -lastenkirjallisuusfestivaali

Sana – Ord -festivaalin järjestivät Porvoon ja Sipon kirjastot sekä kulttuuritalot Grand ja Lilla Villan 17.–24.4.2023. Sipoon kirjaston festivaaliohjelmassa oli satutunteja 3–6-vuotiaille, joissa pääsi sukeltamaan kuvakirjojen maailmaan. Festivaaleilla vieraili myös lukukoira, jota sai rapsuttaa, ja samalla pääsi tutustumaan lukukoiran työhön. Festivaalin aikana julkaistiin vinkkivideoita lastenkirjasuosikeista.

Kasvotusten, Söderkullan taidekouluryhmien näyttely

Söderkullan kirjastossa järjestettiin taidekoulun oppilaiden näyttely huhtikuussa 2023, jossa aiheina olivat omakuvat ja muotokuvat. Omakuvien lisäksi töissä kohtasivat Sipoon eläimet ja asukkaat. Työt toteutettiin erilaisin tekniikoin. Muotokuvat olivat taidekoululaisten ja musiikkipäiväkotijoukon oppilaiden tekemiä. Järj. Porvoon taidekoulu Sipoossa.

Touhuaamut Lilla Villanissa

Touhuaamuissa lauletaan, tanssitaan, maalataan, askarrellaan ja nautitaan toisten taaperokäisten ja vanhempien seurasta kahvikupposen ja pienen purttavan kera. Syyskaudella 2023 maanantaisin järjestettävät touhuaamut kestävät klo 9–12 ja ohjelmallinen taidetuokio alkaa klo 10. Kohderyhmänä ovat perhepäivähoitajat.

<https://www.lillavillan.fi/post/touhuaamut>

Sipoon Äänet – Sibbo Toner

Sipoon Äänet – Sibbo Toner on kansainvälinen kitarafestivaali, joka järjestettiin kuudennen kerran lokakuun alussa. Viikonlopun ohjelmistossa oli ukulele-työpaja kaikenikäisille vasta-alkajille sekä vähän ukulelea jo soittaneille. Ukulele-kurssin kouluttajana toimi Jarmo Julkunen. Järj. Sipoon kunnan kulttuuripalvelut yhteistyössä: Musiikkiopisto Sipoossa, Sibbo svenska församling, Sipoon suomalainen seurakunta ja Lilla Villan.
<https://www.sipoonaanet.fi/>

Liitteet 8 ja 9 Kyselylomakkeet

Liite 8 Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa

Hei varhaiskasvatuksen ammattilainen

Selvitämme tällä kyselyllä taito- ja taidekasvatuksen nykytilaa Porvoon ja Sipoon varhaiskasvatuksessa ja sen kehittämistarpeita. Kysely on osa Porvoon ja Sipoon kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toteuttamassa SKAPA-hanketta, jonka tavoitteena on edistää ja kehittää lasten ja nuorten taidekasvatuksen monipuolisuutta, saavutettavuutta ja laatua yhdessä eri toimijoiden kanssa. Hankkeen rahoituksesta vastaa pääosin Svenska kulturfonden.

Taidekasvatuksella tarkoitetaan kyselyssä laajasti erilaisia taito- ja taideaineita. Voidaan puhua myös taide-toiminnasta. Porvoon varhaiskasvatussuunnitelmassa taidekasvatuksen sisällöistä käytetään käsitettä ilmaisen monet muodot. Kysymykset koskevat sekä ohjattua että omaehtoista, erilaisiin tilanteisiin liittyvää spontaania taidetoimintaa.

Kyselyyn vastataan nimettömänä. Se on suunnattu varhaiskasvatuksessa työskenteleville, ja siinä tarkastellaan sekä ruotsin- että suomenkielistä toimintaa. Kysely on avoinna 1.9.–15.9.2023, vastaa viimeistään 15.9.2023.

Voit tutustua Skapa-hankkeeseen sivustolla: <https://www.kulturfonden.fi/2022/05/10/skapa-kulturfondens-strategiska-satsning-pa-konstundervisning-for-barn-och-unga/>

Lisätietoja:

Sari Hilska, sari.hilska@porvoo.fi

Helena Hasselblatt, helena.hasselblatt@porvoo.fi

<https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri/skapa-hanke-kehittaa-lasten-ja-nuorten-taidekasvatusta/>

OSA 1 TAUSTATIEDOT

1. Roolini varhaiskasvatuksessa
  - varhaiskasvatuksen opettaja
  - varhaiskasvatuksen sosionomi
  - varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
  - päiväkodin johtaja
  - perhepäivähoitaja
  - muu
2. Varhaiskasvatusyksikkö on
  - kunnallinen
  - yksityinen
3. Varhaiskasvatusyksikkö on
  - seurakunta
  - avoin varhaiskasvatus
  - päiväkotito
  - perhepäiväkotito
4. Työkokemus (vuosina)

5. Lapsiryhmän ikäjakauma
  - 0–3-vuotiaat
  - 3–5-vuotiaat
  - esiopetusikäiset
6. Lapsiryhmän koko (lkm.)
7. Lapsiryhmän kieli
  - suomi
  - ruotsi
  - muu
8. S2-lasten osuus ryhmässä (lkm.). S2 tarkoittaa suomen kieli toisena kielenä.
9. Onko varhaiskasvatyüksikössänne nimettyä taide- tai kulttuurivastaavaa?
  - kyllä
  - ei
  - en tiedä

OSA 2 TAIDEKASVATUS VARHAISKASVATTAJAN TYÖSSÄ

Tämän osion kysymyksissä tarkoituksena on kartoittaa, miten sinä koet taidekasvatuksen omassa työssäsi.

10. Miten usein toteutat seuraavia taiteen muotoja toiminnassanne?

	päivittäin	1–2 kertaa viikossa	kuukausittain	harvemmin	emme käytä
Musiikki, musiikillinen ilmaisu (esim. laulu, soitto, rytmileikit)					
Kuvallinen ilmaisu (esim. piirustus, maalaus, painotyöt)					
Käsityö, muotoilu (esim. askartelu, muovailu, rakentelu)					
Kehollinen ilmaisu (esim. tanssi, luova liikunta, draama)					
Sanallinen ilmaisu (esim. lorut, sadut, tarinat, kuuntelu ja lukeminen, draama)					

11. Miten toteutat taidetoimintaa omassa työssäsi? Kerro esimerkkejä mitä teet ja miten.
12. Miten perheiden monikulttuurisuus mielestäsi huomioidaan taito- ja taidekasvatuksessa? Esim. onko sinulla tai päiväkodissasi riittävästi tietoa ja osaamista monikulttuurisuuden huomioimiseen. Entä onko

teillä ollut yhteistyötä monikulttuurisen taidekasvattajan kanssa?

13. Mitä taidetoimintaa pitäisi mielestäsi olla tarjolla lapsille enemmän? Miksi?
14. Jos taito- ja taideaineita on mielestäsi liian vähän, mitkä ovat mielestäsi suurimmat esteet (valitse 3 tärkeintä)
- ajan puute
  - oma tai muiden taidepedagogisen osaamisen puute
  - välineiden ja tarvikkeiden puute
  - sopivien tilojen puute
  - liian suuret ryhmäkoot
  - henkilöstön puute
  - muu
15. Jos vastasit jokin muu, kerro mikä?
16. Mikä edistää mielestäsi parhaiten taidekasvatuksen toteutumista? (valitse 3 tärkeintä).
- pienemmät ryhmäkoot
  - taidekasvatukselle on riittävästi aikaa varhaiskasvatuksen arjessa
  - ulkopuolinen taidekasvattaja ohjaa toimintaa meidän tiloissa
  - ryhmä vieraillee eri taidelaitoksissa ja osallistuu toimintaan siellä
  - henkilökunnalle järjestetään täydennyskoulutusta taidekasvatuksesta
  - kuljetuksiin on varattu riittävästi rahaa
  - toiminta on maksutonta perheille
17. Jos vieraillette vain harvoin (tai ette lainkaan) eri taidelaitoksissa, mikä on siihen suurin este? (valitse 3 tärkeintä)
- Pitkä matka ja kuljetuskustannukset
  - Ryhmälle sopivaa tarjontaa ei ole
  - Tarjonnasta on liian vähän tietoa tai tietoa ei saa ajoissa
  - Tapahtuma-ajat eivät sovi
  - Lapsiryhmän kanssa on hankala osallistua (esim. liian suuri tai levoton ryhmä)
  - muu
18. Toteuttavatko lapset monipuolista taidetoimintaa varhaiskasvatuksen arjessa?

	useita kertoja päivässä	päivittäin	lähes päivittäin	harvemmin kuin kerran viikossa	muutaman kerran kuukaudessa
Omatoimisesti					
Ohjatusti					

19. Miten hyvin pystyt taidekasvatuksessa mielestäsi huomioimaan lasten omat kiinnostuksen kohteet?
- erittäin hyvin
  - hyvin
  - melko hyvin
  - ei riittävästi
  - ei lainkaan
20. Millainen on oma suhteesi taidekasvatukseen työssäsi?

- Pidän taidetoimintaa tärkeänä ja haluan myös kehittää ammattitaitoani
- Pidän taidetoimintaa tärkeänä mutta sen toteutus ei ole minulle luontevaa (esim. tuntuu vaikealta, hankalalta)
- Toteuttaisin sitä enemmän ja monipuolisemmin, jos minulla olisi enemmän osaamista
- Taidetoiminnan toteutus ei kuulu tehtäviini

21. Onko varhaiskasvatuksen taidekasvatuksessa mielestäsi huomioitu lapset, joilla on tuen tarvetta?

- erittäin hyvin
- hyvin
- melko hyvin
- ei riittävästi
- ei lainkaan

22. Miten lapsen kielitausta mielestäsi huomioidaan taito- ja taidekasvatuksessa? Esim. onko sinulla tai työpaikallasi riittävästi tietoa ja osaamista eri kieliryhmien huomioimiseen. Entä onko teillä ollut yhteistyötä muun kielisten taidekasvattajien kanssa?

III OSA YHTEISTYÖ MUIDEN TOIMIJOIDEN KANSSA

23. Huomioivatko ulkopuoliset taidekasvatuksen toimijat mielestäsi lapset, joilla on tuen tarvetta?

- erittäin hyvin
- hyvin
- melko hyvin
- ei riittävästi
- ei lainkaan

24. Kuulemme mielellään, miten tärkeänä pidät taidekasvatusta varhaiskasvatuksessa? Perustele miksi.

Liite 9 Taidekasvattajat

Varhaisikäisten taidekasvatus Sipoossa (kuntakohtaiset kysymykset koskevat Sipoota)

Vill du svara på svenska? Byt språk i menyn upp till höger.

Hei taidekasvatuksen ammattilainen

Selvitämme tällä kyselyllä varhaisiän taito- ja taidekasvatuksen nykytilaa ja sen kehittämistarpeita Porvoossa ja Sipoossa. Kysely on osa Porvoon ja Sipoon kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toteuttamaa SKAPA-hanketta, jonka tavoitteena on edistää ja kehittää lasten ja nuorten taidekasvatuksen monipuolisuutta, saavutettavuutta ja laatua yhdessä eri toimijoiden kanssa. Hankkeen rahoituksesta vastaa pääosin Svenska kulturfonden.

Taidekasvatuksella tarkoitetaan kyselyssä laajasti erilaisia taito- ja taideaineita. Voidaan puhua myös taide-toiminnasta. Sipoon varhaiskasvatussuunnitelmassa taidekasvatuksen sisällöistä käytetään käsitettä ilmaisen monet muodot.

Kyselyyn vastataan nimettömänä. Se on suunnattu varhaisikäisten taidekasvatuksessa työskenteleville, ja siinä tarkastellaan sekä ruotsin- että suomenkielistä toimintaa. Muutama kysymys koskee erityisesti ruotsinkielistä taidekasvatusta. Jos jokin kysymys ei koske omaa työtäsi, voit jättää vastaamatta.

Kysely on avoinna 29.9. asti. Kiitos osallistumisestasi!

Voit tutustua Skapa-hankkeeseen sivustolla:

<https://www.kulturfonden.fi/2022/05/10/skapa-kulturfondens-strategiska-satsning-pa-konstundervisning-for-barn-och-unga/>

LISÄTIETOJA:

Helena Hasselblatt, helena.hasselblatt@porvoo.fi

Sari Hilska, sari.hilska@porvoo.fi

Skapan nettisivuosoite <https://www.porvoo.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri/skapa-hanke-kehittaa-lasten-ja-nuorten-taidekasvatusta/>

OSA 1 TAUSTATIETOJA

1. Roolini, olen (valitse sopivimmat vaihtoehdot)
  - taidepedagogi (kuten kuvataiteen opettaja, musiikkipedagogi, tanssipedagogi)
  - muu taidekasvattaja tai -ohjaaja (kuten teatteri-ilmaisun ohjaaja, taideohjaaja)
  - rehtori/johtaja
  - taiteilija
  - muu
2. Olen suorittanut pedagogiset opinnot
  - kyllä
  - ei
3. Työsuhteesi
  - päätoiminen tuntiopettaja
  - sivutoiminen tuntiopettaja
  - tuntiopettaja
  - muu
4. Työskentelen oppilaitoksessa (pääasiallinen tehtävä on opetuksen järjestäminen)
  - kyllä
  - en
5. Onko oppilaitos/toimija (kohta Muu, esim. yhdistyksen tai säätiön ylläpitämä).
  - Kunnallinen
  - Yksityinen
  - Muu
6. Millä kielillä järjestätte opetusta?
  - suomi
  - ruotsi
  - englanti
  - muu
7. Arvioi, kuinka monta ruotsinkielistä oppilasta oppilaitoksessa on tällä hetkellä (kirjoita luku).
8. Arvioi, miten hyvin eri kielillä antamanne opetus vastaa tarvetta ja kysyntää.

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Hyvin	Ei riittävästi	Melko huonosti
Suomi					
Ruotsi					
Englanti					
Muut kielet					

9. Keiden kanssa teette opetuksen osalta yhteistyötä? (Valitse kaikki ne vaihtoehdot, jotka kuvaavat toimintaanne parhaiten).
- Päiväkodit
  - Perhepäivähoitajat
  - Avoin varhaiskasvatustoiminta
  - Alakoulut
  - Seurakunnat
  - Kirjastot
  - Sipoon kulttuuripalvelut
  - Lilla Villan
  - Sipoo Opisto
  - Kotiseutuyhdistykset
  - Muu
10. Jos vastasit muu, kerro keiden kanssa teette yhteistyötä (esim. yhdistykset, järjestöt, yksittäiset taiteilijat, toinen aste, korkeakoulut, ulkomaalaiset oppilaitokset tms.)
11. Valitse kaikki ne kielet, joilla itse opetat
- suomi
  - ruotsi
  - englanti
  - muu
12. Kirjoita kenttään kaupunginosan tai kylän nimi, jossa pääsääntöisesti opetat (esim. Nikkilä, Söderkulla, Gumbostrand, Talma, Vesterskog, Paippinen).
13. Teen opetusta varhaisikäisten (0–6-vuotiaiden) kanssa
- kyllä
  - en
14. Lapsiryhmän ikäjakauma (voit valita usean vaihtoehdon):
- 0–1-vuotiaat
  - 2–3-vuotiaat
  - 4–5-vuotiaat
  - esikouluikäiset
15. Ryhmät kokoontuvat yleensä
- kerran viikossa
  - kaksi kertaa viikossa
  - kerran kuukaudessa tai harvemmin

toiminta saman ryhmän kanssa ei ole säännöllistä

OSA 2 VARHAISIKÄISTEN TAIDEKASVATUS

Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa kuuluu ilmaisun monet muodot -osa-alueen alle, ja se jaotellaan musiikilliseen, kuvalliseen, keholliseen ja sanalliseen ilmaisuun. Tässä kyselyssä käsityöt on erotettu omaksi taiteenmuodoksi ja lisäksi vaihtoehtona on kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatus.

16. Mitä taiteenmuotoja opetat? Voit valita usean vaihtoehdon.

- musiikki, musiikillinen ilmaisu (esim. laulu, soitto, rytmileikit)
- kuvallinen ilmaisu (esim. piirustus, maalaus, painotyöt)
- käsityö, muotoilu (esim. askartelu, muovailu, rakentelu)
- kehollinen ilmaisu (esim. tanssi, luova liikunta, draama)
- sanallinen ilmaisu (esim. lorut, sadut, tarinat, kuuntelu ja lukeminen, draama)
- kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristökasvatus

17. Opetatko edellisten taiteenmuotojen lisäksi muita taiteenmuotoja? Kerro mitä.

18. Miten hyvin pystyt taidekasvatuksessa huomioimaan seuraavat asiat?

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Hyvin	En riittävästi	Melko huonosti
Lapsen kiinnostuksen kohteet					
Perheen monikulttuurisen taustan					
Ryhmän rakentamisen ja ryhmän ohjaamisen					
Tukea tarvitsevien oppilaiden tarpeet					
Ruotsin kielellä ohjaaminen					

19. Mitkä seikat vaikuttavat mielestäsi eniten varhaisiän taidekasvatuksen toteutumiseen?

- Sopivat tilat
- Työvälineet ja varusteet
- Henkilökuntaa / muita aikuisia on riittävästi
- Lapsiryhmän koko
- Oma tai muun henkilöstön kielitaito
- Muu

20. Onko sinulla lisäkoulutuksen tarvetta? Jos on, valitse sopivimmat vaihtoehdot

- Tuen tarpeessa olevien lasten ohjaaminen
- Monikulttuurisuus ryhmässä
- Ruotsin kielellä ohjaaminen

- Jollain muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi ohjaaminen
- Ryhmän ohjaaminen ja rakentaminen
- Ei tarvetta lisäkoulutukseen
- Muu

21. Jos mielestäsi tulisi kehittää ruotsinkielistä taidekasvatusta omassa työssäsi tai laajemmin Sipoossa, miten se tulisi tehdä? Kerro vapaasti ajatuksistasi.